

CELOSLOVENSKÁ SÚŤAŽ VÝTVARNEJ A LITERÁRNEJ TVORBY
DEŤÍ

DÚHA
2022/2023

Zborník vyhotovený s finančnou podporou:

Vydalo:

Ľubovnianske osvetové stredisko v Starej Ľubovni

Zodpovedný:

Ing. Martin Karaš, riaditeľ ĽOS

Technická spolupráca:

Mgr. Nikola Škvarová

Grafická úprava a reprodukcie:

Kristína Repková

Redakčná rada:

Mgr. Katarína Ščigulinská, Mgr. Nikola Škvarová

Texty neprešli jazykovou úpravou

Rok vydania: 2023

Náklad: 135

DÚHA 2022/2023

XXVII. ročník

celoslovenská súťaž a výstava výtvarnej a literárnej tvorby detí

VYHLASOVATEĽ A GARANT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY, BRATISLAVA

USPORIADATEĽ

ĽUBOVNIANSKE OSVETOVÉ STREDISKO,
STARÁ ĽUBOVŇA

SPOLUORGANIZÁTORI

MESTO STARÁ ĽUBOVŇA
PREŠOVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
SLOVENSKÝ ZVÄZ PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV
ĽUBOVNIANSKE MÚZEUM V STAREJ ĽUBOVNI
ĽUBOVNIANSKA KNIŽNICA V STAREJ ĽUBOVNI

TERMÍN

STARÁ ĽUBOVŇA 5. MÁJ 2023

ODBORNÁ POROTA

VÝTVARNÁ TVORBA

PRESEDA POROTY

PhDr. EDITA VOLOŠČUKOVÁ, PhD., PREŠOV

ČLENOVIA

Mgr. EVA BALBONEOVÁ, STARÁ ĽUBOVŇA

Bc. MÁRIA KAČEŇÁKOVÁ, STARÁ ĽUBOVŇA

Mgr. art. VLADIMÍR GANAJ, ArtD., PREŠOV

SLOVO POROTY

VÝTVARNÁ TVORBA

27. ročník výtvarnej súťaže DÚHA priniesol nebyvalé množstvo prác. Rukami odbornej poroty v zložení Mgr. Eva Balboneová, Mgr. art. Vladimír Ganaj, ArtD., Bc. Mária Kačeňáková a PhDr. Edita Vološčuková, PhD., fyzicky prešlo 4 848 výtvarných artefaktov s tematikou Králi a kráľovné (v histórii, v prírode, i vo fantázii) a Môj najkrajší sen, z viac ako 500 škôl z celého Slovenska. Za každou prácou vidíme dieťa, ktoré TVORÍ, odovzdáva svojím spôsobom individuálny zážitok, názor, neverbálne komunikuje. Detská práca sa nedá obsiahnuť jedným pohľadom, je v nej treba blúdiť a objavovať, vyžaduje si čas, aj čas na rozhovor, a čo všetko sa tam ešte nezmestilo...? Veríme, že tento dialóg prebehol s pedagógmi počas tvorby a k porote sa dostali už ukončené dielka.

Porotcovia mali naozaj neľahkú úlohu. Aj keď máme stanované kritériá - hodnotenie je trojkolové, prísne anonymné, objektívne - niekedy dochádza k tomu, že výsledok je závislý na konsenze porotcov. Ale taký je život. Našťastie cien, čestných uznaní, či možností zúčastniť sa na záverečnej výstave tejto súťaže je veľa. Lebo udeliť 1., 2., 3. miesto vo výtvarnom prejave je diskutabilné. Nech majú pre vás, milí tvorcovia, rovnako vysokú hodnotu. Napriek obrovskému množstvu prác sme sa snažili byť čo najviac spravodliví. Oceniť to najlepšie, predovšetkým poukázať na inovatívne prejavy, nehľadať len „pekne práce“ ale vybrať hodnotné výtvarné príbehy, ktoré majú aj svoje teoretické zázemie (poučenie napr. v histórii, vo vede, výtvarnom umení, či v literatúre). Potešila nás kreativnosť a rôznorodosť prác. Pre porotu má rovnakú výtvarnú hodnotu kresba ceruzkou, guľôčkovým perom, maľba pastelom, akvarelom, temperou, či koláž, linoryt, počítačová grafika, alebo kombinovaná technika, stretli sme sa aj s textami v obraze. Kvalita zvíťazí.

Pochvala patrí všetkým autorom, ale aj pedagógom. Hlavne tým, ktorí sa neboja ponúknuť žiakom možnosť experimentovať s námetom, s novými technikami, s ich kombináciou. Hľadajú nové podnety a ich realizácie nachádzajú originálne cesty riešenia. Hodnota ich práce sa odráža aj v záverečnom hodnotení. Medzi súťažnými prácami sme žiaľ zaregistrovali aj také kolekcie, ktoré akoby neprešli sitom domáceho výberu. Upozorňujeme, že si všimame aj práce škôl, ktorých výsledky nesvedčia o kvalite vzdelávania (jedná sa žiaľ aj o ZUŠ). Tiež nedodržanie kritérií - na čo upozorňujeme v propozíciách - (veľkosť formátu, paspartovanie prác), prispelo k diskvalifikácii niektorých sérií už v základnom kole.

Je rozhodnuté.

Vo všetkých kategóriách je spolu ocenených 62 diel a mnoho ďalších výborných prác je účastných na sprievodnej výstave. Všetkým Vám, autorom, úprimne blahoželáme a tešíme sa spolu s Vami! Rovnako ďakujeme a blahoželáme aj Vaším pedagógom. Stretnutie s Vašimi prácami bolo pre nás zážitkom. Pre Vás, ktorí ste neboli ocenení, nech je satisfakciou, že patríte k tvorivým ľuďom a takých nie je veľa. Súťaž pokračuje aj o rok, veríme, že sa s Vami znovu stretneme. Divákovi ponúkame dielka na dialóg, na neverbálnu komunikáciu s autormi, ktorých názor je dôležitý. Aj takto rozmýšľajú nad našou budúcnosťou.

**Za odbornú porotu
PhDr. Edita Vološčuková, PhD.**

OCENENIA

VÝTVARNÁ TVORBA

I. KATEGÓRIA: MŠ (5 – 6 rokov)

- 1. MIESTO:** MATEJ MACKO, 6 rokov, MŠ, Vsetínska 36, Stará Ľubovňa
- 2. MIESTO:** DAMIÁN KŠENŽIGH, 5 rokov, MŠ, Tatranská 21, Stará Ľubovňa
- 3. MIESTO:** VIKTÓRIA BEDLEKOVÁ, 6 rokov, MŠ, Sásovská cesta 21, Banská Bystrica

ČESTNÉ UZNANIE:

EDUARD BOKŠAJ, 5 rokov, SMŠ Best friends nursery, Vranov nad Topľou
JÚLIA JACKOVÁ, 5 rokov, MŠ, Vsetínska 36, Stará Ľubovňa
VIKTÓRIA LODUHOVÁ, 6 rokov, MŠ, Centrum II 72, Dubnica nad Váhom
DOROTA MIKITOVÁ, 5 rokov, MŠ, Vsetínska 36, Stará Ľubovňa

II. KATEGÓRIA: ZŠ – MLADŠÍ ŽIACI (6 – 10 rokov)

- 1. MIESTO:** EMA BARANOVÁ, 8 rokov, Galileo School, Bratislava
- 1. MIESTO:** TÁŇA HARVANOVÁ, 7 rokov, Galileo School, Bratislava
- 2. MIESTO:** TERÉZIA MASLÍKOVÁ, 6 rokov, ZŠ, Lichardova 24, Žilina
- 3. MIESTO:** LUCIA KOTYKOVÁ, 10 rokov, SZŠ Pod stromom, Liptovský Mikuláš

ČESTNÉ UZNANIE:

MELISA CIBUĽOVÁ, 6 rokov, ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Banská Bystrica
ALEXANDRA KRUPJAKOVÁ, 7 rokov, Galileo School, Bratislava
TAMARA ŽILKOVÁ, 10 rokov, ZŠ Turčianske Kľačany

III. KATEGÓRIA: ZŠ – STARŠÍ ŽIACI (11 – 15 rokov)

- 1. MIESTO:** SASKIA ŠVEDOVÁ, 14 rokov, ZŠ Kračúnovce
- 2. MIESTO:** LEA HLAVAČKOVÁ, 15 rokov, ZŠ s MŠ, Ul. Kapitána Nálepku 43, Bánov

ČESTNÉ UZNANIE:

LUCIA ŠTRENGEROVÁ, 14 rokov, ZŠ, Benkova 34, Nitra
ALEXANDRA TÓTH, 11 rokov, ZŠ, Budatínska 61, Bratislava
VIERA ZÁBOJNÍKOVÁ, 12 rokov, ZŠ, Haličská cesta 1493/7, Lučenec

VÝTVARNÁ TECHNIKA GRAFIKA:

1. Miesto: Kristína RAŠIOVÁ, 11 rokov, ZŠ s MŠ, Kapitána Nálepku 878/159, Pohorelá

ČESTNÉ UZNANIE:

JÚLIA KANOŠOVÁ, 13 rokov, ZŠ s MŠ, Kapitána Nálepku 878/159, Pohorelá

IV. KATEGÓRIA: ZUŠ – SZUŠ

a) 5.-6r. - deti ZUŠ / MŠ

1. Miesto: RÓBERT KOLKA, 6 rokov, SZUŠ, Gemerská cesta č. 1, Lučenec

1. Miesto: MARTIN TOMÁNY, 6 rokov, ZUŠ Senica

2. Miesto: NOELE REMI FIEDOR, 6 rokov, ZUŠ Karola Pádiveho, Trenčín

2. Miesto: MATEJ KUPČO, 6 rokov, ZUŠ Jána Levoslava Bellu, Liptovský Mikuláš

3. Miesto: RADOSLAV BELÁS, 7 rokov, ZUŠ, Poštová 809, Púchov

ČESTNÉ UZNANIE:

KRISTÍNA LABANTOVÁ, 6 rokov, SZUŠ, Komenského 8, Stará Ľubovňa

ADELA MAJERNÍČKOVÁ, 6 rokov, SZUŠ, Komenského 8, Stará Ľubovňa

ALŽBETA ZAOŽOROVÁ, 6 rokov, ZUŠ Ladislava Mednyánszkeho, Spišská Belá

b) 7.-10r. - mladší žiaci ZUŠ

1. Miesto: MATEJ HUDÁK, 7 rokov, SZUŠ, Komenského 8, Stará Ľubovňa

1. Miesto: SIMONA HUMENÍKOVÁ, 9 rokov, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina

2. Miesto: OLIVER LACKOVIČ, 7 rokov, ZUŠ, Vajanského 27/4, Senica

2. Miesto: JAKUB PACIGA, 10 rokov, ZUŠ Antona Cígera, Kežmarok

3. Miesto: SÁRA KEMKOVÁ, 8 rokov, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina

3. Miesto: FILIP SOPKO, 7 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa

VÝTVARNÁ TECHNIKA GRAFIKA:

1. Miesto: LILIEEN DUCHNITZKÁ, 7 rokov, ZUŠ Ladislava Mednyánszkeho, Spišská Belá

2. Miesto: TIMEA TRNOVSZKÁ, 9 rokov, ZUŠ Ladislava Árvaya, Žilina

ČESTNÉ UZNANIE:

KATARÍNA HREBEŇÁROVÁ, 10 rokov, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina

JOHANA IVAŠKOVÁ, 8 rokov, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina

ZUZANA KONTROVÁ, 7 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa

SIMON MORAVČÍK, 10 rokov, ZUŠ Jána Cikkeru, Banská Bystrica

EVANNA PETRIĽÁKOVÁ, 8 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča Stará Ľubovňa

KAROLÍNA SZIJARTOVÁ, 7 rokov, SZUŠ BRIOSO, Žilina

EMILY TATAI, 8 rokov, SZUŠ, Gemerská 1, Lučenec

SIMONA ZENTKOVÁ, 8 rokov, ZUŠ Antona Cígera, Kežmarok

c) 11.-15r. - starší žiaci ZUŠ

1. **MIESTO:** LUCIA ŠURJANSKÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Cikkera, Banská Bystrica
2. **MIESTO:** RICHARD RINKOVSKÝ, 14 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
3. **MIESTO:** ANNAMÁRIA FEDOROVÁ, 12 rokov, ZUŠ Petra Michala Bohúňa, Dolný Kubín

ČESTNÉ UZNANIE:

PETER KUBÍNY, 11 rokov, ZUŠ Karola Pádiveho, Trenčín

VÝTVARNÁ TECHNIKA GRAFIKA:

1. **MIESTO:** KOLEKTÍVNA PRÁCA, ZUŠ, Senica
1. **MIESTO:** HANA HALÁKOVÁ, 15 rokov, SZUŠ, Gemerská cesta č. 1, Lučenec
2. **MIESTO:** KARIN HERGELOVÁ, 15 rokov, SZUŠ, Gemerská cesta č. 1, Lučenec

ČESTNÉ UZNANIE:

PETRONELA KAPRÁLOVÁ, 11 rokov, ZUŠ Antona Cígera, Kežmarok
NATÁLIA NEDOROŠČÍKOVÁ, 14 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa

MIMORIADNE CENY:

1. **CENA MINISTRA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR**
NATÁLIA VIRDZEKOVÁ, 5 rokov, ZUŠ, Poštová 809, Púchov
2. **CENA PREDSEDU PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA**
PAVOL BRITAŇÁK, 7 rokov, ZUŠ Ladislava Mednyánszkeho, Spišská Belá
3. **CENA ĽUBOVNIANSKEHO OSVETOVÉHO STREDISKA**
VIKTÓRIA HREBÍKOVÁ, 6 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
4. **CENA PRIMÁTORA MESTA STARÁ ĽUBOVŇA**
MAXIMILIÁN HUTNÍK, 13 rokov, ZUŠ Antona Cígera, Kežmarok
5. **CENA ĽUBOVNIANSKEHO MÚZEA**
MARTIN FARKAŠ, 8 rokov, ZUŠ, Vajanského 27/4, Senica
6. **CENA ĽUBOVNIANSKEJ KNIŽNICE**
MICHAELA NIGRÍNIOVÁ, 9 rokov, ZUŠ, Námestie sv. Trojice 4, Banská Štiavnica
7. **CENA SLOVENSKEHO ZVÄZU PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV**
TAMARA VAVRUŠOVÁ, 11 rokov, ZUŠ Karola Pádiveho, Trenčín
8. **CENA POROTY**
MICHAELA VRBIČANOVÁ, 8 rokov, ZUŠ Petra Michala Bohúňa, Dolný Kubín

ODBORNÁ POROTA

LITERÁRNA TVORBA

PRESEDA POROTY

doc. PhDr. PETER KARPINSKÝ, PhD., SPIŠSKÁ NOVÁ VES

ČLENOVIA

Mgr. NINA KOLLÁROVÁ, PhD., PREŠOV

Mgr. art. JÚLIA ORESKÁ, BRATISLAVA

SLOVO POROTY

LITERÁRNA TVORBA

Králi či kráľovné, prípadne sny boli témou tohto ročníka súťaže Dúha 2023. Keď sme pred rokom vymysleli, o čom by mladí autori mohli písať, boli sme zvedaví na príspevky, ktoré dostaneme. Mňa osobne zaujímalo, ktoré kráľovské historické osobnosti si spisovatelia vyberú a o čom snívajú.

Bolo to napokon naozaj zaujímavé čítanie. Králi a kráľovné k nám totiž neprišli na návštevu len z dejín alebo z rozprávok, no súťažiaci označili za kráľovnú domácnosti svoju mamku, spomenuli si, že aj včely majú kráľovnú, prípadne kráľ s kráľovnou môžu byť i šachovými figúrkami. Sami sme boli prekvapení, akými rôznymi spôsobmi sa autori s danou témou vysporiadali.

Rovnako inšpiratívne to bolo aj v prípade sna. Súťažiaci písali o skutočných snoch, ktoré sa im v noci snívali, ale aj o snoch, ktoré predstavovali akési vízie ich vlastnej budúcnosti, ich túžby, čo by chceli zažiť alebo v živote dosiahnuť. Texty o snoch na jednej strane opisovali fantastické, nereálne veci, no tiež príbehy, ktoré sa môžu stať skutočnosťou.

Samozrejme, že všetky práce, či o kráľoch alebo o snoch, boli čímsi zvláštne a každý, kto do súťaže poslal svoju prózu či báseň, s ňou poslal aj svoje vlastné videnie sveta, svoj názor i kúsok svojho srdiečka. Ak by sme všetky súťažné texty poskladali vedľa seba, určite by z nich vznikla dúha, ktorej farby by predstavovali originálne nápady, zážitky, rýmy, motívy... Na takú dúhu by bola radosť pozerat' sa, no keďže naša Dúha je súťaž, museli sme spomedzi prác vybrať tie, ktoré boli hádam o čosi lepšie.

Išlo predovšetkým o spôsob spracovania témy, inovatívny prístup, štylistické spracovanie či zvládnutie výstavby básnického textu. Vyberalo sa nám veľmi ťažko, o čom svedčí množstvo ocenení. Myslím si, že ak si literárne práce, ktoré sa nachádzajú v tomto zborníku, prečítate, sami pridete na to, prečo sa nám páčili.

Keď však už toľko chválím, možno by som len veľmi krátko mohol spomenúť aj javy, ktoré nás veľmi nepotešili. V poézii to boli jednoznačne málo vydarené rýmy – akoby sa autorovi, autorke nechcelo dlho hľadať a napísal prvý, najjednoduchší rým, ktorý mu napadol. Občas z toho vznikali aj komické nezmysly a pritom si stačí spomenúť napríklad na to, že keď sa ráno obliekame do školy, tiež si na nohy nevezmeme jednu modrú ponožku a druhú červenú vlnenú, že k nohaviciam alebo sukni takej farby sa zas hodí taká a taká košeľa. Rovnako na seba nenavlečieme všetko bez ladu a skladu, prvé, čo na nás vypadne zo skrine. Podobne aj poézia má svoje pravidlá a občas treba dlhšie hľadať, aby sa vytvoril dokonalý súlad.

V próze, hlavne pri téme o snoch, nás už trochu nudilo, ak sa na konci príbehu hlavná postava prebudila a zistila, že dobrodružstvo, ktoré prežila, sa jej len snívalo. Aj takýto typ zápletky sa predsa dá spracovať oveľa originálnejšie.

Dost' však bolo kritiky! Ešte raz by som sa v mene poroty chcel poďakovať všetkým mladým autorom za príjemné chvíle, ktoré sme strávili pri čítaní ich textov a rovnako sa chcem poďakovať pedagógom a rodičom za ich prácu a za to, že z detí vychovávajú ľudí s citom pre krásu.

Verím, že sa o rok opäť stretneme.

**Za odbornú porotu
doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.
vedúci Katedry slovenského jazyka FF PU v Prešove**

OCENENIA

LITERÁRNA TVORBA

II. KATEGÓRIA – POÉZIA

- 1. MIESTO:** ALEXANDRA PLAČKOVÁ, 10 rokov, ZŠ, Komenského 6, Stará Ľubovňa
- 2. MIESTO:** EMA BOČÁKOVÁ, 10 rokov, ZŠ Jána Lipského s MŠ, Trenčianske Stankovce
- 3. MIESTO:** LILIANA CHOVANCOVÁ, 9 rokov, ZŠ s MŠ Plavnica
- 3. MIESTO:** SOŇA KŠENDZULÁKOVÁ, 9 rokov, ZŠ s MŠ Jána Vojtaššáka, Zákamenné

ČESTNÉ UZNANIE

TEODOR FODOR, 7 rokov, ZŠ s MŠ Diviaky nad Nitricou
LUKÁŠ HARVAN, 10 rokov, ZŠ Ďapalovce
MATEJ KUBIZNA, 10 rokov, ZŠ s MŠ Jána Vojtaššáka, Zákamenné
MATÚŠ VILLEM, 10 rokov, ZŠ s MŠ Bánov

II. KATEGÓRIA – PRÓZA

- 1. MIESTO:** MICHAELA KRŇÁČOVÁ, 8 rokov, ZŠ, Kukučínova 480/6, Detva
- 2. MIESTO:** SIMON LISKO, 10 rokov, ZŠ Rudina
- 3. MIESTO:** NELA MARTINKOVÁ, 10 rokov, ZŠ, Lichardova 24, Žilina

ČESTNÉ UZNANIE

ELIŠKA BUOCIKOVÁ, 10 rokov, ZŠ Hany Zelinovej, Vrútky
PETRA HANESOVÁ, 10 rokov, ZŠ, Haličská cesta 1493/7, Lučenec
ALEX HARČARIK, 9 rokov, ZŠ sv. Košických mučeníkov, Košice
SOFIA JANIGOVÁ, 10 rokov, ZŠ s MŠ Jána Vojtaššáka, Zákamenné
JANKA ŠULOVÁ, 9 rokov, ZŠ Hany Zelinovej, Vrútky

III. KATEGÓRIA – POÉZIA

- 1. MIESTO:** KAMILA LEHETOVÁ, 13 rokov, ZŠ, Drábova 3, Košice
- 2. MIESTO:** PATRIK DAŇKO, 12 rokov, ZŠ s MŠ sv. Cyrila a Metoda, Stará Ľubovňa
- 2. MIESTO:** MAXIM JOZEF PISARČÍK, 12 rokov, ZŠ, Levočská 6, Stará Ľubovňa
- 3. MIESTO:** SOFIA KURŇAVKOVÁ, 14 rokov, ZŠ s MŠ Jána Vojtaššáka, Zákamenné

ČESTNÉ UZNANIE

ELIŠKA HERMANOVÁ, 13 rokov, ZŠ s MŠ Jána Smreka, Melčice-Lieskové
EVA ONDERIŠINOVÁ, 13 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné

III. KATEGÓRIA – PRÓZA

- 1. MIESTO:** DÁŠA BRONTVAJOVÁ, 15 rokov, ZŠ s MŠ Martina Hamuljaka, Oravská Jasenica
1. MIESTO: REBEKA ŠMILŇÁKOVÁ, 15 rokov, Spojená škola sv. Uršule, Bratislava
2. MIESTO: OLIVER KOPÁLEK, 14 rokov, ZŠ, Benkova 34, Nitra
3. MIESTO: KRISTÍNA PEČÍNKOVÁ, 15 rokov, ZŠ, Hodžova 37, Trenčín
3. MIESTO: TEREZA PUTECOVÁ, 13 rokov, Gymnázium, Hubeného 23, Bratislava

ČESTNÉ UZNANIE

ADELA DUNKOVÁ, 13 rokov, ZŠ Podsadek, Stará Ľubovňa
JURAJ GUNIŠ, 15 rokov, ZŠ, Ulica Gorazdova 1319/6, Bánovce nad Bebravou
NATÁLIA KÚDELOVÁ, 14 rokov, ZŠ, Ulica Gorazdova 1319/6, Bánovce nad Bebravou
ALŽBETA LEŠUNDÁKOVÁ, 11 rokov, Spojená škola Dominika Tatarku, Poprad
EMA MARCINČÁKOVÁ, 12 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné
LENKA SOPKOVÁ, 12 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné
NINA VOJTUŠOVÁ, 11 rokov, ZŠ s MŠ Oščadnica

IV. KATEGÓRIA – ZUŠ – POÉZIA

- 1. MIESTO:** RAFAEL JÁN DABROWSKI, 12 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
2. MIESTO: SOŇA ČANDÍKOVÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
2. MIESTO: NINA REPKOVÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
3. MIESTO: NATÁLIA MATOLÁKOVÁ, 14 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa

ČESTNÉ UZNANIE

LENKA STARINSKÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
ANEŽKA ŠČURKOVÁ, 12 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa

IV. KATEGÓRIA – ZUŠ – PRÓZA

- 1. MIESTO:** TADEÁŠ VAVRO, 11 rokov, SZUŠ Tralaškola, Nitra
2. MIESTO: PAULÍNA ČUREJOVÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa
3. MIESTO: REBEKA ŠÁLOVÁ, 14 rokov, ZUŠ, Poštová 58, Handlová

ČESTNÉ UZNANIE

KATARÍNA CHRANČOKOVÁ, 14 rokov, ZUŠ, Nádvojná 10, Zvolen

MIMORIADNE CENY

CENA MINISTRA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
TINA STRENKOVÁ, 14 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa (poézia)

CENA PREDSEDU PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
BIANKA PORVAŽNÍKOVÁ, 10 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné (próza)

CENA ĽUBOVNIANSKEHO OSVETOVÉHO STREDISKA
LENKA MELCHEROVÁ, 14 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa (poézia)

CENA PRIMÁTORA MESTA STARÁ ĽUBOVŇA
TADEÁŠ GAJDULA, 12 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné (próza)

CENA ĽUBOVNIANSKEHO MÚZEA
ADAM SKOKAN, 14 rokov, ZŠ s MŠ Aurela Viliama Scherfela, Poprad (próza)

CENA ĽUBOVNIANSKEJ KNIŽNICE
RADOVAN VOLOCH, 10 rokov, ZŠ Jána Švermu, Humenné (poézia)

CENA SLOVENSKEHO ZVÄZU PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV
ANDREA RATIOVÁ, 11 rokov, ZŠ, Toplianska 144, Raslavice (próza)

CENA POROTY
MIRIAMA PČOLKOVÁ, 14 rokov, ZŠ, Levočská 6 a ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa (próza)

CENA ĽUBOVNIANSKEHO LITERÁRNEHO KLUBU
NATÁLIA TOČEKOVÁ, 13 rokov, ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa (poézia)

NA VÁŽKACH

všimnú si tvoju štruktúru buniek
zalepenú sekundovým lepidlom
bez mitochondrií

mňa nie
budeš na mne sedieť
pripnutá špendlíkom
a ja budem plniť príkazy
ostrihám si vlasy
aby ťa nezakryli
oblečiem sa do čierneho
aby si vynikla

vyletela si
a nechala dierku po špendlíku
v saku
v blúze
v koži
pristaneš aj bez krídla?

POPÍNAVÉ RASTLINY

fazole sa plazia po zemi
dedko vedľa nich
zapichuje lieskové prútky
zvyknú si

kocúr nepadá
aj keď má štyri labky
bojí sa výšok
dedko mu podá ruku
on sa omotá
po boku svojej liesky
rastie naopak
túto zimu si odišiel minúť
desiaty mačací život
dovolil mu to

dedko rastie ako sa mu chce
na záhrade pradie
smeje sa so sliepkami
keď fúka vietor
záhrada ho nepustí
nezlomí sa
lebo si ju zasadil

TINA STRENKOVÁ
CENA MINISTRA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

KRÁĽOVNÁ PLÁŽE

V lete sme konečne vypálili na dovolenku. Pôvodne som špekulovala nad tým, že si zo Španielska v kufri doveziem andalúzskeho koňa. To sa mi síce nepodarilo, hoci doteraz neviem pochopiť prečo. Ale ako sa odo mňa očakávalo, vyviedla som inú koninu.

Cestou k moru som natrafila na malé garážové kaderníctvo. Stará černoška lákala dovolenkárov na pletené vrkôčiky. Presne po takých pišťalo moje srdiečko. Celé pobrežie sa hemžilo malými aj veľkými slečnami s modrými, červenými, oranžovými, zelenými copíkmi. No čo som ja horšia? Musela som to mať. Ja, milovníčka rozpustených strapatých vlasov.

Zamierili sme rovno tam. Márne ma mamka presviedčala, nech s vrkočmi počkám na posledný deň dovolenky. Ale ja nie. Krásavicou som chcela byť už tu a hneď. Čoby krásavicou. Rovno kráľovnou pláže. Na ocka som hodila psie oči a .... zas sa chytil.

O chvíľu som už sedela na stoličke v garáži. Ukázala som obrázok a vybrala si farbu. Kdeže jednu, ja musím vynikať. Rovno z každej farby pramienok. Veľká čierna žena mi začala rozčesávať vlasy. Už pri prvom zahrabnutí do mojich mokrých zlepených vlasov som sa veru necítila ako kráľovná, ale ako mučeníčka. Rýchlo som pochopila, o čom hovorila mamka. Po tvári sa mi kotúľali veľké slzy, ale už bolo príliš neskoro. Zákazníčka je zákazníčka, keď chce mať copíky, bude ich mať. Černošku moje fňukanie vôbec nerozľúťostilo a ďalej hrabala seno na mojej hlave. Poviem vám, spočítala som všetky hviezdy. Napadlo mi, že domov sa vrátim nielen bez koňa, ale aj bez hlavy. Ešte nikdy som nezažila toľko bolesti. Ťahala, rozdeľovala, prepletala. Do mojich krátkych vlasov mi vpletla farebné pramene a zrazu som mala vlasy až po pás ako Zlatovláska.

Utrpenie trvalo asi hodinu. Ale pohľad do zrkadla mi pomohol zabudnúť na bolesť. Musím uznať, bola som kočka. Na druhý deň som sa vyparádila, pripravila som si potápačské okuliare, plutvy a tešila som sa na more. Pyšne som sa prechádzala hore-dolu po pláži, aby ma každý videl, vrkoče mi veselo poskakovali okolo hlavy. Takú kočku táto pláž ešte nevidela. „Bibi, ale ty sa nemôžeš potápať s tými vlasmi,“ varovali ma naši. Oči mi vypadli, slnko zhaslo.

A tak som sa pol dňa len tak prechádzala po piesku ako kráľovná, aby všetci obdivovali môj účes. Pestrofarebné vlasy sa na slnku trblietali ako dúha. Po čase ma však také kraľovanie prestalo baviť. Sedela som na brehu ako smutná morská víla, máčala si nohy vo vode, kým sa ostatní kúpali. A zrazu... Stačilo. Kráľovná-nekráľovná. More je more. Načo som sa sem trepala, keď sa nemôžem potápať. Ani koňa nemám. Ani more nebude? Aaaa....čľup. Skočila som rybičku. Ponárala som sa ako malá žabka. Účes mi bol ukradnutý. Vrkoče sa vo vode pomaly rozplietli a umelé pramene mi viseli na hlave. Kráľovná pláže sa zmenila na šantiacu medúzu. Vyzerala som hrozne, ale tá morská voda bola skvelá. Tá radosť bola hodná celého kráľovstva. Ďalšie dni som však cestou z pláže skrývala, aby môj zničený účes nezbadala garážová prepletačka a nezatúžila ma zase učesať.

No čo čert nechcel, hneď oproti v uličke svietilo tetovacie štúdio. Keby ste videli tie parádne tetovačky. Hadíky, motýliky, vtáčiky, srdiečka. Rodičia mi zakrývali oči, keď sme tadiaľ prechádzali. Ale môjmu pozornému očku veru neuniklo. Budúci rok ho iste neobídem, aby bola zábava. Veď kráľovná musí zostať kráľovnou, nie?

BIANKA PORVAŽNÍKOVÁ
CENA PREDSEDU PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

POKLADNIČKA

zaváraninové sklíčko od čerešní
dostalo druhú šancu
cez nálepku „čerešne od babky“
je prelepený papier s nápisom „sny“
je v nej odložený
zoskok padákom
výlet do Ria
najlepšia kniha roka

o vyrezaný otvor na viečku
som sa už toľkokrát porezala

asi ešte nie je čas na plnenie snov

LENKA MELCHEROVÁ
CENA ĽUBOVNIANSKEHO OSVETOVÉHO STREDISKA

KRÁĽOVNÁ

V jedno teplé letné prázdninové ráno mi dedko pošepkal do ucha: „Pod, dnes pôjdeme navštíviť kráľovnú.“

„Skutočnú kráľovnú?“ spýtal som sa. „Myslel som si, že u nás kráľovné nie sú.“

„Ale sú, už 80 miliónov rokov,“ usmial sa potmehútsky dedko.

Moja zvedavosť nemala konca-kraja! „Ideme dobre?“ spýtal som.

„Pravdaže, o chvíľu sme tam,“ tajnostkársky odpovedal.

„A uvidíme aj jej kráľovstvo?“ nedal som sa.

„Samozrejme, privíta nás aj jej služobníctvo,“ doberal si ma dedko ďalej.

Došli sme k čistinke pod lesom. Vtedy som ho zbadal – kráľovstvo! Žiadne hradby, žiadne strážne veže, žiadni zbrojnoši! Len drevený domček na štyroch nožičkách! Už som zbadal aj uvítací výbor. Všade okolo lietali včely!

„Nepoštipu ma?“ opýtal som sa potichu.

„Nemusíš sa báť, oni vedia, že sme návšteva,“ povedal dedko.

Podišli sme k úľu, dedko odsunul poklop, vytiahol niekoľko rámčekov a ukázal mi ju. Bola tam! Nemala síce korunu ani žezlo, ale hneď som vedel, že je to kráľovná. Bola väčšia ako ostatné včely a okolo nej usilovne pracovalo jej služobníctvo. Dedko mi vysvetlil, že kráľovná je šéfkou superorganizmu. Stará sa o svoje potomstvo, o pokračovanie rodu a od nej závisí budúcnosť celej rodiny. Rozlúčili sme sa s kráľovstvom aj s kráľovnou a cestou domov sme sa s dedkom rozprávali o tom, aké sú včely jedinečné a dôležité pre nás, ľudí.

„Ja viem,“ chválil som sa svojimi vedomosťami, „robia pre nás medík.“

„Áno, máš pravdu,“ povedal dedko, „ale aj za to jabíčko, čo ti dala babka na cestu, vďačíme včelám. Ak chceš, budúci týždeň môžeme navštíviť kráľovnú opäť. Súhlasíš?“

Takto sme nielen ďalší týždeň, ale celé leto chodili na návštevu kráľovnej a kráľovstva. Svojím uvítacím výborom nás zakaždým privítali a na cestu nám pribalili sladký medík.

TADEÁŠ GAJDULA
CENA PRIMÁTORA MESTA STARÁ ĽUBOVŇA

ZAČAROVANÝ LES

Kazimír Lubomirski, mladý, ale nešťastný majiteľ hradu Ľubovňa, sa v jednu noc náhle zobudil.

Sústredil sa na hlasný tikot hodín, čo mu zostali po starom otcovi. Ani si neuvedomoval, že sa blíži polnoc. Podišiel k nim a díval sa na veľké kyvadlo obrovských hodín. Bol ohromený žiarou, ktorá z nich vychádzala. Hodiny začali odbíjať polnoc a on, fascinovaný zvukom a pohybom, stál pred nimi a nehýbal sa. Zrazu stratil pojem o čase a priestore. Prestal vnímať svoje okolie...

Prebral sa, ležiac na chladnej podlahe, a počul ženský hlas zo susednej miestnosti. Pozviechal sa zo zeme a čakal na ženu, ktorá ho vyrušila. Zatiaľ mladá žena, nasledovaná väčšou skupinou ľudí, pozerala naňho. A on na ňu...

„Čo tu robíte? A v dobovom kostýme? Odkiaľ ste prišli? Ste sprievodca?“ sypala otázku za otázkou.

On na ňu nechápavo hľadel a vôbec ničomu nerozumel. Aký sprievodca? A ako to hovorí tá mladá žena? A ako je oblečená? A tí ostatní ľudia? Čo tu chcú? Poddaní si tu chodia len tak po jeho komnatách?

„Poddaná, čo tu robíš? A čo títo ľudkovia?“ pýtal sa a pozeral na skupinu ľudí.

„Prines mi niečo pod zub,“ rozkázal prekvapenej sprievodkyňi, „som hladný.“

„Prepáčte,“ urazene sa ohradila sprievodkyňa Ivana, „nie som žiadna vaša poddaná ani kuchárka!“

„Prosím, pokračujme,“ ozval sa mužský hlas zo skupiny. Ivana začala opäť sprevádzať, pretože si uvedomila, že čas jej plynie. Na nádvorí už čaká ďalšia skupina.

Neznámy v kostýme videl, že nič nevyrieši, tak sa pridol ku skupine. Obzeral si návštevníkov, oni si obzerali jeho a podozrievavo sa od neho odťahovali.

„V polovici 16. storočia vlastnil hrad Ľubovňa rod Lubomirski z Poľska. Vtedy bol hrad Ľubovňa a 10 spišských miest v tzv. spišskom zálohu...“ sprevádzala Ivana návštevníkov.

„Tých miest je 13,“ vpadol jej do reči neznámy muž.

Ivana nečakala a povedala: „Keď ste taký múdry, sprevádzajte vy!“ A odišla.

Neznámy nevedel, čo je sprevádzanie, prekvapený hľadel za odchádzajúcou sprievodkyňou.

Skupina hundrala, pomaly sa rozchádzala.

„Za čo sme zaplatili? Budem sa sťažovať!“ vykrikol ten istý hlas, čo sa ozval už predtým.

Neznámy sa vybral za sprievodkyňou. Orientoval sa celkom dobre, ale všimol si, že prostredie sa zmenilo. Pomaly sa dostal až na nádvorie a k vstupnej bráne. Až k dverám, za ktorými počul rozrušené ženské hlasy.

„Čo robíte na mojom hrade? Kde je hradná stráž?“ pýtal sa, vstupujúc do miestnosti, kde bývali vojaci. Od dverí videl vynovenú miestnosť, pult, za ktorým stála iná žena. Ale potom aj sprievodkyňu, ktorá žene vysvetľovala, čo sa jej práve stalo.

Po vyslovení otázky sa obe ženy otočili smerom k nemu v nemom úžase. Čo to hovorí? Hrad Ľubovňa patrí múzeu, štátu. Keď sa upokojil, obe mu vysvetľovali veľmi dlho, že je 21. storočie, že už nie sú žiadni poddaní, žiadni šľachtici.

Neznámy si začal spomínať, že stál pred hodinami, ktoré začali odbíjať polnoc... a že sa muselo stať niečo zázračné. Svätajánska noc plná zázrakov. Magická noc. Keď si to ako-tak vedel predstaviť a priznať, sadol si na stoličku v tej miestnosti, zvesil hlavu a rozmýšľal, čo bude. Sedel a nechápal... Čo s ním bude? Stratil domov, ocitol sa v neznámom svete a čase.

Ivana pochopila, že sa s ním stalo niečo magické, bolo jej ho ľúto. Večer, keď hrad zatvárali, zobrala ho so sebou, lebo nemal kam ísť.

Po istom čase mu Ivana vysvetlila, že sa bude musieť zamestnať, že sa treba niečím živiť. Musím niečo robiť? Ja a pracovať?

„Ja mám robiť? Pracovať? Ja, pán Ľubovnianskeho hradu? To nemyslíš vážne!? Chcem sa vrátiť do svojej doby!“ kričal na Ivanu.

Ale vzápätí si uvedomil, že je Ivana preňho dôležitá, že ju má rád. Že by nechcel ostať bez nej niekde na pochmúrnom stredovekom hrade, sám a nešťastný.

„Čo mám robiť? Ako ďalej? Ako...?“ No odpovede na tieto otázky nenachádzal.

Kazimír rozmýšľal a pýtal sa Ivany: „Nachádzajú sa tu na hrade nejaké stojacie hodiny?“

Ivana sa zamyslela: „Nóóó, neviem, odkedy som tu zamestnaná, žiadne hodiny som nevidela.“

Na druhý deň Kazimír prehľadal celý hrad. Nič nenašiel a už bol unavený a sklamaný. Pýtal sa všetkých zamestnancov, kde je ešte nejaký neprístupný priestor. Nieкто mu poradil ešte jedno podkrovie vo vysokej veži. Keď tam vyšiel, zbadal zaprášené dvere. Dlho ich už nikto neotváral. Skúšal ich otvoriť, ale boli zamknuté. Kde hľadať kľúč?

Každý deň po skončení prehliadok spolu s Ivanou rozmýšľali, chodili po hrade hľadali. Stále nič... Trvalo to už celý mesiac. Leto už pomaly končilo. Až jedného dňa Ivane svitlo, že by mohol byť

skrytý spolu s replikami korunovačných klenotov. Ale sami ich prehľadať nemohli, pretože tie sú vystavené v osobitnej miestnosti, ktorá je strážená aj kamerou a poplašným zariadením.

Ivana oslovila riaditeľa Ľubovnianskeho múzea, ktorý poznal kód na odpojenie poplašného zvonenia. Dlho mu vysvetľovala, prečo sa potrebuje k nim dostať.

„Viem, možno ho tam nenájdeme, ale musíme sa aspoň pokúsiť. Už sa nemôžem pozerieť, aký je Kazimír nešťastný. Chce sa vrátiť späť, do svojej doby,“ vysvetľovala Ivana riaditeľovi.

Riaditeľ na ňu hľadel s otvorenými ústami. Nechápal, o akej dobe to táto mladá žena hovorí. „Ivana, ste v poriadku, čo to má znamenať? Kam chcete ísť?“ pýtal sa prekvapene.

Ivana sa mu v skratke snažila všetko vysvetliť. Riaditeľ síce nepoznal podrobnosti, ale nakoniec súhlasil, že príde do hradu a bude spolupracovať.

Asi o tri dni zatelefonoval, že príde a že upovedomil aj miestnu políciu. Policajtom vysvetlil, že sa bude vitrína na hrade otvárať. Aby z toho náhodou nevznikol poplach.

V jeden piatok poobede na konci leta, keď sa už zatvorili brány za posledným návštevníkom hradu, sa zišla v tej miestnosti, kde boli uložené korunovačné klenoty, malá skupinka. Všetci traja fascinovane hľadeli do vitríny. Ivana bola taká nervózna, že súrila mužov.

„Nechcem byť dotieravá, ale otvárajte už, pán riaditeľ,“ prestupovala z nohy na nohu.

Kazimír sa tiež nevedel dočkať, ale zrazu sa bál. Čo má robiť? Chce sa vrátiť alebo zostať? S Ivanou alebo bez nej?

„Podme na to, teda,“ pristúpil riaditeľ k poplašnému zariadeniu a oni dvaja ho sledovali bez slova ako dve poslušné deti. Po vypnutí prišiel k vitríne. Pomaly ju otváral kľúčom...

Ivana ho sledovala upreným pohľadom. Na Kazimírovi jej záležalo. Nevedela, čo vlastne chce. Raz chcela, aby zostal s ňou, raz, aby bol spokojný a vrátil sa tam, kam ho ťahalo. Chápala, že nie je jednoduché preňho prijať tento nový stav.

Po otvorení vitríny vznikol iba malý priestor, iba jeden človek mohol manipulovať s klenotmi. Riaditeľ pozeral, kde by kľúč mohol byť. Zdvihol zlatú korunu a uprostred na červenej zamatovej látke ležal starý kľúč.

„Kľúč, kľúč je tu, dajte mi ho,“ nedočkavo kričal Kazimír. Riaditeľovi ho priam vytrhol z ruky a ani nečakal na Ivanu, dal sa do behu k starej veži.

Keď otvoril dvere, jeho pohľad sa pristavil na vysokých starých stojacich hodinách. Priblížil sa k nim a započúval sa. Spoznal ich, aj keď boli zaprášené a poznačené zubom času. Stál pred nimi a v mysli sa preniesol do tej noci spred takmer 600 rokov.

„Tik-tak, tik-tak,“ spomenul si na hlasné tikanie, ktoré ho prenieslo do neznáma. Teraz stáli hodiny mŕtvo a žiaden zvuk z nich nevychádzal.

„Kazimír, kde si?“ počul Ivanin hlas zo schodov. Ani nestihol nič povedať, už vchádzala do miestnosti.

Kazimír stál pred hodinami a slzy mu stekali po lícach. V očiach mal beznádej a smútok.

„Kazimír, pohľadáme nejakého majstra hodinára,“ utešovala ho Ivana, „možno sa budú dať opraviť. A potom počas nejakej ďalšej svätajánskej noci sa budeš môcť dostať do svojej minulosti... Zostali tam tak obaja ruka v ruke stáť pred tými hodinami.“

A o rok takto spolu stáli ruka v ruke pred oltárom. Ale to už je iná rozprávka.

**ADAM SKOKAN
CENA ĽUBOVNIANSKEHO MÚZEA**

ŠACH – MAT

Mám drevenú krabičku.
Nie veľkú, len takú maličkú.
Skrýva v sebe tajomstvá,
dve rozdielne kráľovstvá.

Králi, kráľovné, jazdci, veže a malí pešiaci,
rozkladám ich, keď mám už dávno po práci.
Rozvíjam pri tom svoju logiku,
vždy ľahšie, ako sa učiť matiku.

Naháňam sa za kráľom deň čo deň,
niekedy mi to príde ako dlhý zlý sen.
Iba jedna malá chybička a mám šach,
už sa modlím, nech nepríde hneď mat.

Vložil som sa do hry, už mi horia líca.
Ja chcem dnes vyhrať a nie tá opica.
Střpnuté mám ruky a nemám ani hlad.
Tak veľmi sa snažím ochrániť svoj hrad.
V očiach mám iskru, iba sa smejem,
od veľkej radosti, už ani nejem.
Chcem sa ďalej hrať, vyhrávam veľmi rád.
Na dnes mi vraj stačí, spánok očí tlačí,
treba spať!

RADOVAN VOLOCH
CENA ĽUBOVNIANSKEJ KNIŽNICE

SKROMNOSŤ

Bolo raz jedno kráľovstvo. Nebolo obyčajné ako ostatné. Bolo to Kráľovstvo prírody. Vládol tam kráľ Brečtan III. a kráľovná Sedmokráska II., ktorí mali syna Štvorlístka I.. Ich poddaní boli obri, škriatkovia, lesné žienky a iné magické bytosti.

Neďaleko bolo kráľovstvo kráľa Lakomslava a kráľovnej Lakomstivy, ktorému sa hovorilo Kráľovstvo lakomosti. Obaja panovníci boli lakomí. Nikomu nič nechceli dať, ani keby im zachránil život a aj za omrvinku trestali.

Keď jednej noci z kuchyne kráľa Lakomslava zmizla troška jedla, volali na poplach. Zlodejom bola Kamila, celkom obyčajné dievča, ktoré sa vydalo na potulky svetom. Každý ju poznal pod menom Dym, pretože sa vždy rýchlo vytratila, keď ju niekto uvidel. Aj teraz ušla.

Odzrazu došla k jaskyni. Vošla a zbadala nádherný čistý les, ktorý patril kráľovi Brečtanovi III.. Kráľ ju dobre poznal, a preto ju pustil do lesa cez Jaskyňu skrytosti. Vedel, čo kráľ Lakomslav robí, a tak sa rozhodol, že ich pomocou mladého dievčaťa napraviť.

Keď ho Kamila zbadala, zľakla sa, ale neodišla. Brečtan ku nej prehovoril: „Neboj sa ma, ja som kráľ prírody Brečtan III. a chcem, aby si mi pomohla s kráľom a kráľovnou z Kráľovstva lakomosti.“ Kamila mu odpovedala: „Môj kráľ, s radosťou urobím všetko čo bude treba.“

„Čo mám robiť?“ spýtala sa.

„Dnes o polnoci ich unesieš. Dám ti bylinu polnočníka. Stačí, že im ju dáš pod nos a budú spať až do rána. Na pomoc si vezmeš aj obra, ktorý ti ich pomôže naložiť do voza,“ povedal kráľ.

Nastala polnoc a Kamila bola pripravená. Bola ticho ako myška. Prišla k ich posteli, dala im pod nos polnočník, naložila ich s pomocou obra do voza a odviezli ich k jaskyni. Brečtan tam už na nich čakal. Kus cesty museli ešte prejsť, aby sa dostali do Lesa dobra a skromnosti. Keď tam došli, zložili ich z voza do mäkkého machu. Žili tam víly a lesné žienky. Každý, kto do toho lesa prišiel, časom bol veľmi skromný a dobrý.

Brečtan sa odzrazu Kamily spýtal: „Prečo mi pomáhaš?“
„Pretože nechcem, aby na svete boli takí lakomí ľudia ako sú oni,“ povedala Kamila.
„Máš dobre srdce,“ povedal kráľ.

Ráno si poddaní, sluhovia, komorníci a všetci ostatní hneď všimli, že kráľ a kráľovná zmizli. Všetci kričali na slávu a usporiadali hostinu pre všetkých poddaných. Bola to dlhá hostina.

Keď sa kráľ a kráľovná zobudili, ocitli sa uprostred lesa. „Kde to sme?“ spýtala sa kráľovná kráľa. „Netuším,“ povedal kráľ. „Sluhovia, komorná!“ zakričala kráľovná. Vedľa nich bolo jednoduché oblečenie. „Toto si odpykajú!“ kričala. „Toto na seba neoblečiem, ani keby bola neviem aká metelica!“ Brečtan ju počul, a tak spustil metelicu, akú jakživ nikto nezažil. Kráľovná sa začala triasť ako osika. Stáli tam asi desať minút, no nevydržali to, a tak si to obliekli s veľkou nechutou. „Fuj, chcem svoje šaty!“ povedal kráľ a kráľovná. „Sú z nás obyčajní neporiadni ľudia!“ povedal kráľ. Brečtan utíšil metelicu hneď, ako si obliekli oblečenie a nastalo znova leto.

Neďaleko rástol ker čučoriedok pre kráľa a kráľovnú. Nič iné tam nebolo. „Čo budeme jesť?“ spýtala sa kráľovná. Keď tu zrazu zbadala ker čučoriedok. „To máme akože jesť?“ spýtala sa. „Chcem kačicu a kapustu!“ kričal kráľ. „Aj ja!“ kričala kráľovná. „Nezjem ani jednu bobuľu!“ kričali. Boli veľmi rozmaznaní, čo sa týka jedla. Kedykoľvek si povedali, mali jedlo hneď pred nosom, a tak nevydržali ani päť minút. „Zjem iba jednu bobuľu,“ povedala kráľovná. No nakoniec nezjedli len jednu, ale asi päťdesiat.

Po jedle boli smädní. „Chceme víno!“ kričali. Ako to zakričali, zjavila sa tam bystrinka. Bola čistá a priehľadná ako krištál. Dlho hundrali, kým sa napili. „Pila som už aj lepšie,“ povedala Lakomstiva.

Nastal večer a bolo načase ísť spať. „Kde sú postele, vankúše a periny?“ spýtala sa kráľovná. „Je tu iba veľa machu a obrovských lopúchov. Nieкто musel tie lopúchy odtrhnúť a položiť ich na mach. No ani za mak si tam neľahnem, lebo sú tam mravce a kadečo ešte,“ povedala. Nastala polnoc, no kráľ a kráľovná už dlhšie nevydržali, a tak si ľahli. Spali tak dlho, kým nevyšli prvé lúče slnka.

Keď sa zobudili, nebolo tam čisté oblečenie na prezlečenie. „Chcem druhé oblečenie!“ kričali. Na raňajky mali jahody a maliny, trucovali, ale zjedli to. Jablká boli na obed. „Dal by som si vyprážené rezne a nielen jablká!“ zakričal odrazu Lakomslav. „Áno!“ kričala aj kráľovná. Bol čas ísť spať a zase hundrali, že oni si tam neľahnú, no nakoniec to vzdali a ľahli si.

Ani sa nenazdali a ubehol mesiac. Keď mali niečo zjesť, piť, tak menej trucovali a aj pri oblečení boli na tom lepšie.

„Šla by som už domov,“ povedala raz kráľovná. „Aj ja, chýba mi moja veľká posteľ s baldachýnom a nie tieto machy a lopúchy,“ povedal kráľ. Nastal obed, a tak sa tam zjavili slivky a hrušky. „Konečne dva druhy ovocia,“ povedala Lakomstiva. „Som smädný,“ povedal kráľ a zjavili sa tam lopúchové poháre plné ovocnej šťavy. „Konečne niečo lepšie na pitie,“ povedal Lakomslav.

Medzitým Brečtan ponúkol Kamile, aby zostala v kráľovstve dovtedy, kým nebudú skromní, aby mu pomohla vrátiť ich späť do kráľovstva. Raz sa ho spýtala, kedy ich pustí, pretože v lese boli už dva mesiace. „Pustím ich až vtedy, keď si uvedomia, ako sa cítia chudobní ľudia,“ povedal. Od toho dňa ubehli ďalšie tri týždne a kráľ s kráľovnou už neboli skoro lakomí.

Keď sa raz ráno zobudili, bez slova zjedli to, čo dostali na obed aj na večeru. Keď bol čas ísť spať, ľahli si už bez poznámok o chrobákoch a nepohodlí. Boli ako vymenení.

Brečtana o všetkom informovali víly a lesné žienky. Keď mu to oznámili, bol trochu prevrapený, pretože si myslel, že to bude trvať rok. Zavolať si Kamilu a poprosil ju, aby ich o polnoci vrátila do Kráľovstva lakomosti.

Ráno sa poddaní, sluhovia, komorníci a všetci ostatní zľakli, a tak začali upratovať kráľovstvo ako nikdy predtým, ale zbytočne, lebo už boli dobrí, skromní, vládnejší a chápavejší voči chudobným.

Lakomslav a Lakomstiva sa zobudili až na obed. „My sme doma!“ zakričali. Hneď od radosti, že sa vrátili, dali každému niekoľko zlatých. Všetci boli prevrapení, ale veľmi sa tomu potešili.

Kamila zostala u Brečtana už navždy, pretože sa vydala za jeho syna Štvorlístka I. Na svadbu pozvali aj kráľa a kráľovnú z Kráľovstva lakomosti. Bola to dlhá svadba. O rok sa im narodila dcéra, ktorá dostala meno Skromnosť. Je to veľmi milé a skromné dievčatko a možno žije v každom z nás.

ANDREA RATIOVÁ
CENA SLOVENSKEHO ZVÄZU PROTIFAŠTICKÝCH BOJOVNÍKOV

STANOVAČKA

„Si si istý, že vieš, kam ideme?“ opýtala som sa znova a Filip bez váhania prikyvoval, ale hneď nato sa poobzeral po okolí a zdalo sa, akoby úplne náhodne zvolil smer. Povzdychla som si a vláčila som ďalej všetky veci tam, kam nás viedol.

„Už to nie je ďaleko.“

„To už si hovoril 5-krát,“ ozvala sa Bianka rovnako nespokojná s Filipovým vedením ako ja. Mali sme byť už dávno na lúke a rozkladať stany, ale miesto toho sme blúdili lesom a nechýbalo veľa, aby som sa otočila a odišla domov. Aj tak bola podľa mňa prespávačka v dome lepšia ako vonku v stane. Nemôžeme si tu ani pozrieť film, nehovoriac o tom, na aké tvory tu môžeme natrafiť. Som zvedavá, či sa bude Filip aj vtedy správať tak hrdinsky a sebaisto alebo zalezie do stanu. Ale sťažovanie sa očividne nepomáha a v orientácii sa som asi ešte horšia ako on.....

„Tu je to!“ zvolal konečne Filip pred nami a ja som sa nemohla dočkať. Konečne sme sa z toho hlúpeho lesu vymotali. Prezrela som si lúku, na ktorej sme boli. Lemovali ju stromy, rástli na nej vyblednuté stebľá trávy a kopa blata všade, kde som sa pozrela.

„Zazipsujem sa v stane a do rána nevyleziem.“

„Súhlasím,“ povedala som Bianke, keďže mňa to tu tiež neohúrilo.

„Ale možno bude sranda,“ povedala som jej s nádejou v hlase

„Myslíš?“

„Jasné.“

Usmiali sme sa a dlho sme na zábavu čakať nemuseli, keďže sme sa skoro popučili od smiechu už pri skladaní stanu. Filip vie samozrejme všetko najlepšie a náš stan.....no asi budeme spať pod hviezdami. Ja a Bianka sme mu ako správne kamarátky pomáhali, ale keď sa palicou už tretíkrát poriadne buchol do hlavy, nemohli sme sa nesmiať. Nakoniec prišli dvojčatá Kristín a Tobias, ktorí stan poskladali a Filip sa už nemusel s ničím udierať.

„Prišli ste nejako neskoro,“ povedala som, ale Kristín len pokrčila plecami.

„Cestou sem sme trochu blúdili.“

Postavili ešte jeden a nakoniec sme si rozložili oheň a potom... potom sme si už len vyložili nohy. Opekali sme špekáčiky a slaninu, chlapci nám rozprávali horory, z ktorých najstrašidelnejším bola ich úbohá slovná zásoba, lebo opakovali stále dookola:

„Bolo to tak desivé.....“

„Nikto ani netušil, čo sa stane potom.....“

„V jednom lese ďaleko za mestom.....“

„Keď ich našli,.....“

Proste jedna blbosť za druhou a potom sme boli na rade my, baby. To až boli horory! Keď už sme vyčerpali všetky strašidelné príbehy, zalezli sme do stanov. S dievčatami sme sa ešte chvíľu bavili, ale potom sme asi o druhej zaspali a až vtedy sa to začalo.

Ocitla som zase na lúke, ale miesto tmy tam žiarilo slnko. Bola som bosá a cítila som trávu aj blato. To bolo to, čo sa mi tu páčilo najmenej. Tráva bola úplne vyschnutá a ničím nepripomínala tie krásne zelené koberce, ktoré som si predstavovala. Kráčala som ďalej a rozhliadal som sa po okolí. Jasne som si teraz všimla stromy a ich suché polámané konáre. Je leto, nemali by prekvitať plodmi a kvetmi? Mykla som sa, keď ma niekto chytil za rameno a vydýchla som si, keď som zistila, že je to len Bianka.

„Máš to!“ zakričala a rozutekala sa preč. Mám.....ahá, ja chytám. Usmiala som sa a začala utekať najprv za ňou a keď som zbadala aj ostatných, behala som hore - dole tak rýchlo, ako to išlo. Chytila som Tobiasa a keď sa na mňa zamračil, bolo mi jasné, že musím rýchlo trieliť čo najďalej. Keď som si bola istá, že naháňa Kristín a nie mňa, nachvíľu som zastala, aby som chytila dych. Predklonila som sa a zhlboka dýchala, až kým som od prekvapenia nezabudla, ako sa to robí. Vyrovnala som sa, ale videla som stále to isté, pod nohami ma šteklika tráva zelená ako najjemnejšie smaragdy. Žiadne blato. Poobzerala som si znova celú lúku a všimla som si pár pásov tejto nezvyčajne peknej trávy. Bolo to zvláštne, predtým tu nebola. Sledovala som pobehujúceho Filipa a videla som, že sa zelená tráva objavila všade tam, kde šliapol. Prišlo mi to neskutočne super a chcela som to sama vyskúšať, ale než som to stihla urobiť, Kristín do mňa strčila a už som zase naháňala. Keď som bola zase zadýchaná, zastala som a pri pohľade na trávu som si to nej ľahla a začala som sa po nej kotúľať. Bolo to veľmi zvláštne, ale keď som na nej ležala a zhlboka dýchala, prišlo mi to ľahké a krásne ako pierko, ako sen. Videla som si, ako aj stromy ozeleneli len tak z ničoho nič, zrazu mali krásne veľké lístky a vyzeralo to nádherne. Chalani po nich liezli a na druhej strane Bianka a Kristín trhali kvety. Asi sme si nakoniec lepšie miesto vybrať nemohli, miesto, ktoré mi pred očami začalo blednúť a ja som opäť precitla v stane. Unavene som si uhladila vlasy, ktoré som mala rozhádzané všade okolo tváre a ešte nachvíľu som zavrela oči predstavujúc si jeden z mála snov,

ktoré som si pamätala. Neskôr sa zobudili aj Kristín a Bianka. Všade bolo ešte ticho a všetky sme boli rozospaté, kým sme z vonka nezačuli Tobiasovo: „Ty brdó!“

„Čo sa deje?“ zakričala som, ale nikto mi neodpovedal.

„Žeby zle uhasili oheň?“ opýtala sa Kristín. Ja som rozzipsovala stan a musela som zopakovať vetu, čo použil Tobias. Celá tráva bola jasne zelená, stromy kvitli a bola tu aj kopa farebných kvetín. Presne ako v sne.

„To sa mi snívalo! Hrali sme naháňacky.“

„Aj mne sa to snívalo.“

„Mne tiež,“ povedali chalani aj ohúrená Bianka, keď vyliezla zo stanu.

„Aj mne,“ povedala som už len tak ticho pre seba. Boli sme na nádhernom mieste. Na mieste, ktoré sme si sami vysnívali.

**MIRIAMA PČOLKOVÁ
CENA POROTY**

SNÍVAŤ NIE JE ZAKÁZANÉ

už som vyrástla zo svojej klietky
ktorú si dospelí nosia v kľúčoch

opieram sa o umývadlo popísané pravidlami
zrkadlo roztečené neustálym krikom
farbím maminým červeným rúžom

neviem či sa pozerám na seba
alebo na zmoknutú myš
ktorá podlieza ploty
keď všetci spia
ústa si už dávno neprelepujem páskou
prskám slová
vyhorené zápalky
povaľujú sa všade

zákazy sa naliehavo plazia
do jedného ucha
druhým vyliezajú von
neakceptované

x

omámene prešľapujem
po ceste z omrvíniok
z dávneho chleba
škrabancom sa nevyhnem
ťahám nite cez štrbiny
prerežú sa
počítam búchance
dávajú mi zabrat'
nútia ma rozlišovať storaké zárezy
fyzika do teba sadí minulosť
pretrváva
až kým spojovacie lano
nestratí posledný vlas

**NATÁLIA TOČEKOVÁ
CENA LUBOVNIANSKEHO LITERÁRNEHO KLUBU**

II. KATEGÓRIA – POÉZIA

KRÁĽOVNÁ JAR

Lúčom ako čarovnou paličkou
premení vločky na kvety,
ľad na spievajúcu fontánu,
blatistý chodník na mäkký koberec z trávy.

Potom slákom zahrá na husliach
a vpletie melódiu do vtáčích zobáčikov
(to aby stromom bolo veselšie)

Z maliarovej palety ukradne si farby
a štetcom mení smutné na veselé.

A keď sa unaví,
v kráľovskom kresle
ju vymení
zas
iná
kráľovná.

ALEXANDRA PLAČKOVÁ, 1. MIESTO

VČIELKA

Chodí mama kráľovná, kontroluje včielky,
či už trochu podrástli, či sú už dosť veľkí.
Vidí v jednom plástiku, že je včielke tesno,
to je nová kráľovná, mama má v tom jasno.

Takto to na svete chodí, mladí idú z domu,
tak aj včielka – nová mať, založila si rodinu.
Vyletela z úľa s celým rojom včiel,
prvýkrát vidí krásu lúk, všade vonia peľ.

Pristaví sa pri nej lev, odstrčí ju nabok.
„Kráľom som tu ja, ty tu nemáš nárok.“
Včielka sa však nedá, opýta sa kráľa zvierať:
„Ty si kto, keď sa chceš do mňa starať?“

„Si veľký, si mocný,
no pre svet nie tak potrebný.“
Zamyslí sa lev, no nechápe,
len labou okolo seba chniape.

Zaháňa včielku malú aj celý jej roj,
pritom kričí: „Svet je iba môj!“
Ale s tým nič neurobí, nemá na to vlohy.
Nedokáže to, čo vedia včelie nohy.

Opelujú každý kvet,
aby bol zachovaný celý svet.
Verte preto, že tá včielka malá
najväčším kráľom sveta sa stala.

EMA BOČÁKOVÁ, 2. MIESTO

MOJA KRÁĽOVNÁ

Voňavá ako jar,
sladká ako med,
znamená pre mňa celý svet.
Oči ako nezábudky,
vlasy ako zlato,
ľúbim ju ja, sestra i tato.
Úsmevom hreje,
objatím lieči,
spevom sa smeje,
láska jej svedčí.
Spravodlivo vládne
a nežne k tomu,
kráľovná nášho domu.

LILIANA CHOVANCOVÁ, 3. MIESTO

SEN

V noci sa mi sníval
krásny sen,
že gymnastiku
pri západe slnka tancujem.

Moje pózy sprevádzal
šum mora,
v diaľkách sa týčila
len zelená hora.

Keď vetrík rozvíril
na mori vlny,
ja ďalej snívam sen
a čakám, či sa mi splní.

Aj palmy, aj more
sa na mňa díva,
tancujem jemne
ako lesná víla.

V tak krásnom obzore
mihá sa môj tieň,
a ja ďalej snívam a verím,
že splní sa mi sen.

Ak sa mi podarí
gymnastkou sa stať,
budem pre vás všetkých
krásne tancovať.

SOŇA KŠENDZULÁKOVÁ, 3. Miesto

MALÝ KRÁĽ S VEĽKÝM SRDCOM

Bol raz jeden kráľ
a ten – dve dcéry mal.
Prvá, staršia, bola Maja,
Tá sa rada len a len hrala.
Druhá princezná bola Dana.
Tá iba parádu rada mala.
Matka – kráľovná ich obe milovala.
Tej rozprávke zazvonil zvonec koniec!
O všelijakých kráľovstvách
čítal som s rodičmi v knižočkách...
A čo ja?
Keby som ja bol kráľom,
Chcem, aby ma každý rád mal.
Pozvem ľudí na môj hrad,
s veľkým srdcom budem počúvať.
Malý kráľ s veľkým srdcom!
Chcel by som byť spravodlivý a k ľuďom úctivý.
Mojej rozprávke nezazvoní zvonec.
Kraľujem v 1.A – to je začiatok, nie koniec!

TEODOR FODOR, ČESTNÉ UZNANIE

NAJVÄČŠÍ SEN

Sníva sa mi často len,
taký hrozný divný sen.
Kráčam si ja lesom sám,
A v päťách divú sviňu mám.
Utekám ako viem,
kde sa ja teraz skryjem?
Bežím, čo mi sily stačia,
aj oblaky sa na mňa mračia.
Ešte silu v nohách mám,
a tu posed hneď zbadám.
Beriem schody útokom,
ten posed je nad potokom.
Keď sa trochu ukludním,
dookola rozhládím.
Krásne je v tom lese mojom,
nebojím sa , som tu s ujom.
A ten ujo poľovník,
poradil mi ako nik.
Nebehám už pred diviakom,
veď som sa stal veľkým chlapom.
Teraz už viem, čo mám robiť,
prírodu a zver chrániť.
Nechodiť len tak, kade chcem,
zver sa plaší, to už viem.
Te sen, čo hrozný sa zdal,
taký dobrý nápad mi dal.
Aj keď som malý nezbedník,
bude zo mňa poľovník.
Budem les domovom mať,
stále ho ochraňovať.
O zvieratá sa starať chcem,
to je môj najväčší sen.

LUKÁŠ HARVAN, ČESTNÉ UZNANIE

CVÁLAJÚCI SEN

V mojom sničku na koníčku
vozím sa ja ako kráľ.
Keby to tak pravda bola,
čo by som len za to dal.

Koník- Pejko by sa zval,
vozil by ma na môj hrad.
Kamarátom by sa stal,
ktorý by ma tiež mal rád.

Zážitkov- tých by sme mali,
s motýlikmi pretekali.
A potôčik maličký,
doprial by nám vodičky.

Čľupky- čľapky to som rád
a vtom predo mnou môj brat.
„Čo to milý Matko stváraš?
Veď nám na posteli cválaš.“

A ja na to: „Veď ja viem,
mal som taký krásny sen.“

MATEJ KUBIZNA, ČESTNÉ UZNANIE

MOJA BABINA

Do perín sa ukladám,
oči únavou zatváram.
Odrazu iný svet okolo mňa,
je úžasné vrátiť sa do tohto sna.

Rýchlo s vetrom opreteky,
míňam pohoria, rieky.
Letím, ruky roztváram,
s anjelmi sa zhováram.

Tváre známe majú,
všetci ma tam spoznávajú.
Cítim lásku, radosť, pranie,
dotkol sa ma jeden anjel.

Anjel s tvárou babiny,
nemôže to byť nik iný.
Odišla si, keď maličký som bol,
povedať, že ťa veľmi ľúbim, som nestihol.

Viem, že v nebi sa dobre máš,
z fotografií sa na nás usmievaš.
Navždy zostaneš pri mne,
stretneme sa opäť v mojom najkrajšom sne!

MATÚŠ VILLEM, ČESTNÉ UZNANIE

II. KATEGÓRIA – PRÓZA

PREČO STROMY NEROZPRÁVAJÚ

Bolo nádherné jarné počasie. Na prechádzke v lese som strávila takmer celý deň. Vrátila som sa až podvečer. Unavená som si ľahla do postele. Zaspávala som a v ušiach mi znel vtáčí spev. Počula som, ako si vtáčiky rozprávajú príhody lesa.

Raz dávno, pradávno, mali stromy dar reči. Rozprávali si o zvieratách, ktoré bývali v korunách stromov, alebo skryté v norách pod koreňmi, alebo pobehovali pod ich korunami. Vraveli si o počasí, smiešne historiky a prastaré rozprávky na dobrú noc pre malé stromčeky.

No raz sa poškriepili. Mohutný dub sa začal vystatovať, že je najsilnejší a má najväčšiu korunu. Jedľa, že je krásna, rovná. Breza sa chválila, že ako jediná má krásnu bielu kôru. Malé stromy sa sťažovali, že majú málo slnka. Smrek bol pyšný, že celý rok má zelené ihličie a posmieval sa červenému smreku, že je v zime holý. Čerešňa si o sebe myslela, že je najkrajšia, pretože na jar je biela, v lete zelená s červenými plodmi a na jeseň jej listy sú žltó-oranžovo-červené. Lipa, si myslela, že je najpôvabnejšia, lebo má listy v tvare srdiečka. Hádky by pokračovali ďalej, ak by nezasiahla lesná víla. „Už prestaňte“, zvolala. No nik ju nepočúval. „Stačilo, dost!“, zvolala druhýkrát. „Každý z vás je niečím výnimočný a očarujúci. Nemáte dôvod na hádku“, povedala. „Tak nám povedz, kto z nás je najlepší a najkrajší strom v lese?“, spýtali sa stromy. „To sa nedá posúdiť, každý ste výnimočný niečím iným. Každý máte svoje miesto v lese.“, odpovedala im. Osika zrazu vykričla: „Moje listy tancujú aj v tom najjemnejšom vánku, v tom je môj pôvab.“ „Ale moje kvety sú najvoňavejšie, zo všetkých stromov!“, nedal sa agát. Znovu vypukla veľká škriepka. Víla už nemohla ďalej znášať ich hádku a tak tretíkrát zvolala: „Odteraz nepoviete ani slovo!“. Začarovala ich, aby sa nemohli hádať. V lese zavládlo ticho. Stromy zmĺkli. Zrazu im to prišlo ľúto. Chceli si toho ešte veľa povedať, ale nemohli, nedalo sa. Po čase prišli na to, ako si prejavit' náklonnosť. Snažili sa držať svojimi koreňmi jeden druhého, ako keď sa ľudia držia za ruky. Keď fúkal silnejší vietor, podopierali sa svojimi korunami. Veľké stromy chránili pod svojimi korunami malé stromčeky pred silným dažďom. Od tých čias si už nemohli povedať, ako sa majú radi, ale neprestali to prejavovať.

Keď idem po lese a zafúka vetrík, počujem šum lístia. To si stromy takto vravia, že stoja pri sebe.

MICHAELA KRŇÁČOVÁ, 1. MIESTO

MÔJ NAJKRAJŠÍ SEN

Je sobotný zimný večer. Pijem horúce kakao a chystám sa spať. Privriem oči a snívam.

Vidím sa v lietadle a letím s otcom do Nórska. Sľúbil mi na narodeniny bombastický výlet, ktorý nikdy nezabudnem: rybačku na mori. Od malého chlapca ma učí rybárčiť.

Let je dlhý. Chvíľu zdriemnem, potom pozorujem oblaky a nebo. Môj prvý let. Mal som aj trochu strach z lietania, aby sme nespádli.

Konečne pristávame. Berieme batožinu a ideme na loď. Je tu dosť zima, ale krajina je krásna, taká divoká. Kúsok odo mňa cupitajú po môle čajky. Strašne škriekajú. Otec zahvízda a odplaší ich. „Fíha!“ zhíkнем, keď zbadám našu loďku. Kapitán nám kýva z paluby. „Vitajte, dúfam, že sa vám bude moja loď páčiť. Volá sa Herkules. Čože Herkules, ako ten silný hrdina z gréckych bájí!“ zvolám. „Presne preto sa tak volá moja loď, chlapče. Nikdy ma ešte nehradila, ani v búrke, ani na plytčine.“

Prichystáme si návnady, menšie rybky. Vyplávame na more. Tak modré more som ešte nevidel. Silno fúka a šumia vlny. Slaný chladný vzduch ma štípe po tvári. Nahodíme udice a čakáme. Pijem horúci čaj s medom a jem bagetu. Zatiaľ nám kapitán rozpráva vymyslené príbehy o morských pannách a príšerách. Je s ním zábava.

Zrazu nám šklbe udicou. „Máme záber,“ kričí otec. Bežím za ním pomôcť mu ťahať. „Navíjaj, navíjaj,“ kričí na mňa otec. Udicu nám prehne do oblúka. Ruky má už bolia, nevládzem. Potím sa od námahy, fučím, ale som veľmi zvedavý. Srdce mi bije ako zvon. To je adrenalín. Ryba bojuje, nechce sa vzdať. Šklbne tak silno, až padám, padám dole do vody. Vykričnem! Bojím sa. Kapitán mi hádže koleso, otec ťahá udicu. Podarilo sa mi dotiahnuť k schodíkom. A pomaly sa teperím hore. Otec na mňa kričí: „Si v poriadku?“ Kývnem hlavou áno a trasie ma od zimy. Kapitán mi hodí deku. Otec sa na mňa usmeje a ukáže mi palec hore. Už viem, že ryba je naša. „Chytili sme ju, kričí: „Pozri sa synu.

Máme krásneho tridsaťkilového tuniaka." Otcovi žiaria oči spokojnosťou a kapitán pokojne bafká fajku. Ja od radosti vyhodím klobúk do vzduchu. Vietor ho odveje do mora.

Kapitán nás s ním cvakne na pamiatku. „Úsmev prosím, vyletí vtáčik," vtipkuje. Zrazu sa blyskne a som hore. Či nie som?

Počujem búchanie. „Vstávaj Simon, ak tu nebudeš do piatich minút, nezoberiem ťa na rybačku," kričí otec zdola. Usmejem sa a vstávam z postele. Bol to zaujímavý sen, prebehne mi hlavou. Najlepší!

SIMON LISKO, 2. MIESTO

O DIVEJ HUSI A OBROVI ČUTKOVI

Milujem sny. Hlavne tie, ktoré vo mne zanechajú krásny pocit. Každú noc nimi prechádzam a skrývam sa v ich dialkach. Ale nie každý deň sa mi sníva niečo krásne. Raz sa mi sníval zvláštny sen... Lietala som na divej husi, z ktorej som spadla do priepasti. Strhla som sa. Objavila som sa aj v sne, kde sa ma obor Čutko opýtal na hádanku. Ak by som neodpovedala správne, zamkol by ma do veže.

Hádanka znela: „Príbeh to je nie pravdivý, v noci sa však oživí." Čo je to? Samozrejme som musela chvíľu porozmýšľať. Obor mi dal na odpoveď dva dni. „Len dva dni?", zľakla som sa. „ Tak o dva dni" povedala som a odišla som do mokrej jaskyne neďaleko lesa. A tam som rozmýšľala nad hádankou. Čo to len môže byť? Že by rozprávka? Alebo nočný príbeh? Zrazu pred jaskyňou zastala zlatá hus. Spýtala sa ma: „Nevidela si tu zlaté húsatko?" „ Ty – ty rozprávaš?" zajakala som.

„Áno", povedala hus. Zaujímavé.

„Nie, nevidela, ale ak chceš, pomôžem ti ho nájsť."

„Ďakujem, nasadni si", povedala hus.

A môžeme ísť. Preleteli sme farebný les, zimomravú lúku a spevavé jazero. Húsatka však nikde.

„Čo ja budem robiť? Ja nešťastná. Nie je tu ešte nejaké miesto?" spýtala sa smutne hus.

„Áno, slnečné hory" odpovedala som. Vedela som, že sú veľmi ďaleko. Zúfalej mame strateného húsatka to však nevdadlo. Chcela pre svoje dieťa urobiť všetko.

„Tak ideme, poriadne sa chyt! Pôjdeme rýchlo." zakričala. Z tej výšky a rýchlosti sa mi zatočila hlava a kričala som od ľaku tak dlho, že som skoro zabudla na podmienku, ktorú mi dal obor. Preleteli sme ponad piesočné more. Prišli sme na miesto. Vyliezla som na strom, aby som lepšie videla. Zrazu som v diaľke zazrela, že sa niečo leskne. Utekali sme sa pozrieť, čo to je. Vyšli sme po malej skalnatej cestičke na vrchol kopca, kde bola veľká jaskyňa. A v nej...húsatko. Bola že to úľava. Ale nebolo tam celkom samé, bol s ním aj veľký čierny uslintaný pes. Napriek tomu, že vyzeral celkom nebezpečne som sa k nemu snažila správať ako k obyčajnému psovi. Vravím mu „Sadni!" a on nič. Vravím mu „Lahni!" a on znovu nič. Tak som mu hodila poriadny papečisko a on za ním vyletel ako strela. Rýchlo sme zobrali húsatko a leteli preč. Zatiaľ sa ma hus spýtala ako sa mi môže odvdáčiť. Na chvíľu som sa zamyslela.

„Tak mi môžeš pomôcť vylúštiť hádanku."

Znie takto: „ Príbeh to je nie pravdivý, v noci sa však oživí." Hus sa zamyslela a o chvíľu zvolala.

„Už to mám. Je to sen!"

Poďakovala som a nedočkavo som bežala za obrom.

„Uhádla si, môžeš ísť. Si voľná." odpovedal obor.

Ráno ma zobudil štebot vtáčikov a štekot môjho psa. Bol to len taký obyčajný sen.

NELA MARTINKOVÁ, 3. MIESTO

O KRÁĽOVI, KTORÝ MAL IBA PRIEZVISKO

Bol raz jeden kráľ a ten chcel mať veľmi špeciálne meno. Jeho meno sa mu nepáčilo. Nepáčilo sa mu ani žiadne meno v kalendári. A tak sa rozhodol, že si meno zmení.

Jedného dňa si zavolať k sebe pisára, aby napísal všetky mená, ktoré vo svete existujú. Pisár sa veľmi čudoval, prečo mu dal kráľ takúto nezmyselnú úlohu. No nezostávalo mu nič iné, len plniť kráľove príkazy. A tak si vzal zošit a doň písal. Písal deň, dva, tri. Zošit bol plný mien. Janko, Jožko,

Radomír, Bohuslav, Ľudomil,...No zistil, že existujú aj mená ako napríklad Lebeda, Joreno, Zarinčo, Kráľino, Valislav,...Keď pisár zaplnil zošit, prišiel za kráľom.

Ten listoval v zošite, listoval a stále váhal. Nevedel si vybrať vhodné meno. Keď jeho žena videla, aký je nešťastný, povedala mu: „Muž môj, kráľ môj, aj veľký a významný človek môže mať obyčajné meno. Dôležité je, aký je a ako sa správa!“

Na druhý deň sa kráľ vybral do lesa. Tu v tichu a pri vôni ihličia sa mu lepšie rozmýšľalo. Ešte ten večer sa vrátil domov a rozhodne povedal: „Budem sa volať Holabejdo!“ Žene sa to meno zdalo čudné. A tak mu navrhla, nech sa volá Jozef alebo Jakub. Ale kráľ si stál za svojím rozhodnutím. „Nie, nie! Ja budem Holabejdo!!!“

Dni plynuli. Ľudia v kráľovstve si nevedeli zapamätať kráľovo meno. Vždy mu meno poplietli. Nakoniec prišli za kráľom a povedali mu, že je pre nich zložité takto ho nazývať. Meno je dlhé a oni si ho nevedia zapamätať.

Kráľ konečne dostal rozum a povedal: „Milí moji ľudia, volajte ma len priezviskom!“

ELIŠKA BOUCIKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

O PÍSMENKOVEJ KRÁĽOVNEJ, KTORÁ SA NAUČILA PÍSAŤ SLOVÁ

Kde bolo tam bolo, bola jedna kráľovná, ktorá mala rada písmená, ale nevedela písať slová.

Volala sa Písanka, ale všetci ju volali Písmeno.

Nevedela písať slová, písala len písmená a vyzeralo to takto: TGMPAE.

Nebolo to žiadne slovo a aj napriek tomu ju to bavilo.

A tak jej kráľ Písanko povedal, nech si ide nájsť nejakého učiteľa, ktorý ju naučí písať slová.

A tak kráľovná Písanka blúdila a blúdila až našla školu, ale boli tam len deti a ukláňali sa, avšak Písanka tomu nerozumela. Potom zazvonilo na hodinu a deti utekali, a utekali. Chodba bola zrazu prázdna a tichá . . .

Po chodbe kráčala pani učiteľka a povedala:

„Zlatíčko, choď do triedy!“

„Dobrý deň žiaci, otvoríme si zošit a napíšeme si nadpis.

SLOVNÉ DRUHY,“ ale pani učiteľka to nenapísala, ale iba povedala. „Potom si napíšeme ohybné a neohybné slovné druhy a pod ohybné slovné druhy si napíšeme podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky a slovesá.“ Písanka tomu vôbec nerozumela. Potom to začala pani učiteľka písať na tabuľu. Pre Písanku to vyzeralo ako hlaholika, lebo pani učiteľka to písala písaným písmom a Písanka vedela písať len veľké tlačene písmená. Písanka sa prihlásila a spýtala sa pani učiteľky :„ To čo je za písmo ?“

„ Terezka, veď sme sa to učili . “

„ Ja nie som Terezka ,“ odpovedala Písanka.

„ Jáááj ty si Janka ,“ povedala pani učiteľka.

„ Nie, ani Janka . “

Taaak . . .

Otočila sa a pozrela sa na dievča a zvolala: „Pána beka a ty si kto?“

„Ja sa volám Písanka, ale volajú ma Písmeno .“

Aj pani učiteľka sa začala ukláňať Písanke, ale Písanka tomu znovu nerozumela a tak sa opýtala:

„Prečo sa mi ukláňate? “

„Písanka, to preto, lebo Ty si kráľovná a kráľovné sú výnimočné. A prečo si vôbec tu ?“

„Preto, lebo ma kráľ poslal, aby som si našla učiteľa, ktorý ma naučí písať. “

„Aha,“ odpovedala pani učiteľka.

„Tak ja ťa môžem učiť tak, že po 14:00 prídem k tebe a budem ťa učiť písať slová.“

„Dobre,“ odpovedala Písanka. Po 14:00 prišla pani učiteľka do kráľovstva. „ Dobre Písanka, dnes sa naučíme písať veľké písané A aj malé písané a. Takže, také veľké bruško, a potom malá čiarka ako chvostík a veľké A je na svete, potom malé bruško a ako je to bruško, po jeho výšku potiahni chvostík a malé a je na svete.“

A fungovalo to !

A Písanka zrazu vedela napísať malé a veľké A. Takto sa to opakovalo každý deň, len sa učili iné písmeno, a potom už aj slová, aj vety ...

Písanka bola veľmi šťastná a pani učiteľka tiež.

Keď sa toto kráľ dozvedel, bol veľmi šťastný, že sa jeho manželka naučila písať. Písanka je doteraz vďačná pani učiteľke, že ju naučila písať.

Písanka teraz píše rôzne príbehy, podobné je ako je aj tento . . .

PETRA HANESOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

DUCH LESA

Hovorí sa, že v lese sa nemá kričať, že rušíme všetkých, ktorí tam žijú. A je to pravda.

Kedysi dávno, pradávno, keď ešte ľudia žili v súlade s prírodou a nevedeli si predstaviť život bez nej, bolo raz jedno krásne miesto. Nachádzalo sa uprostred lesa. Všade navôkol boli iba stromy, machy, skrytá práca malých lesných chrobáčikov a božské ticho. Bol smaragdovo zelený, hustý a bolo z neho cítiť naozajstný život. Ešte aj kamene, ktoré ležali na zemi boli viac ako živé.

Les mal rád aj hostí. Ľudia chodievali do lesa radi na prechádzky, stíšiť sa, uzdraviť sa, načerpať pľúca čistým vzduchom, prevetrať si hlavu, pohladkať myšlienky v jeho tóni, ale aj porozprávať sa s ním, akoby boli spriaznené duše.

Les patril k príslušnému kráľovstvu, v ktorom ako už býva vládol kráľ a kráľovná. Tí však nemali deti, a preto svoj život obetovali zveľadovaniu a ochrane lesa. Ich záhradníci les čistili, vysádzali novými rastlinami a upravovali po búrke.

Nik však netušil, že les má doslova čarovné účinky!

Raz kráľ rozpráva manželke: „Keď prejdem cez brány lesa, cítim sa sviežo, zdravo, zrazu ma nič nebolí. Dokonca, v noci sa mi snívalo, ako ťa lesné víly vyliečili a ty si na svet priviedla dieťaťko. Potomka a pokračovateľa nášho rodu. Možno tam nájdeš uzdravenie, ktoré nám s našou láskou prinesie naše šťastie.“ Kráľovná nemohla zaspáť a celý čas rozmýšľala nad snom jej drahého muža. Bola jasná noc, pri splne mesiaca si obliekla šaty a odišla na miesto do lesa, ktoré jej kráľ spomínal. Sadla si na machom obrastený kameň a pozerala nemo na mesiac. Potom sa postavila a objala so slzami v očiach starý košatý dub. Vrátila sa pomaly domov a ľahla si spať. Od toho dňa chodili spolu s kráľom do lesa, dotýkali sa stromov, počúvali koncerty vtáčikov, pozorovali naháňačky veвериčiek. O deväť mesiacov priviedla kráľovná na svet ich spoločného prvorodeného syna Tadeáša. Splnilo sa im najväčšie pranie, byť rodinou. Na túto počesť dal kráľ postaviť v lesíku fontánu, do ktorej pritekala voda z neďalekej studničky. A všetci, ktorí sa z nej napili, vyliečili svoje srdce a zmyli smútok.

Duch lesa je tam dodnes, aj keď kráľovstvo, je dávno zabudnutý čas.

ALEX HARČARIK, ČESTNÉ UZNANIE

SEN O LIETANÍ

Každý z nás snívá. Snívame so zatvorenými očami v noci. Tieto sny nevieme ovplyvniť. Ale dokážeme snívať aj s otvorenými očami. Vtedy snívame o svojej budúcnosti alebo o svojom budúcom povolaní. Môj najväčší sen je vedieť lietať.

Bolo by to úžasné. Privrieť oči a strácať pevnú zem pod nohami. Najprv by stačilo len pár centimetrov odlepiť sa od zeme. Skúšam vyskočiť čo najvyššie a zotrvať nad zemou. Nefunguje to. Som gymnastka a tak premet bokom mi dáva malú ilúziu lietania. Ale pocit trvá veľmi krátko. Kotrmelec je tiež možnosť letu. No tiež len na moment. Hútam, hľadám riešenie, možnosti, stratégie ... všetko márne.

Brat radí byť Spidermanom. Stačí pavučinka a poletíš ako hrdina z rozprávky. Som síce ešte dieťa, ale v takéto lietanie neverím. Moja sestra mi poradila niečo, čo mi stále vrta v hlave. „Staň sa letuškou.“ Moja odpoveď? „Áno, to je ono. To je to, po čom túžim! To, čo ma urobí šťastnou a splní môj sen lietať.“

Budem sa vznášať v oblakoch, prekonávať diaľky a hranice. To je môj sen. Byť bližšie k vychádzajúcemu slnku. Vidieť svoju rodnú vlasť z oblakov. Spoznávať nové krajiny, odlišnú kultúru. Ale hlavne splniť si svoj sen. Síce ešte detský, no aj my deti máme sny, veľké sny, najkrajšie sny. Sny, v ktoré veríme, že budú realitou.

SOFIA JANIGOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

MÔJ NAJKRAJŠÍ SEN

Môj sen je záhadný. Každý večer nasadneme na zlatý vlak a ten nás zadarmo odvezie do ríše snov. Každý má stadiť iný zážitok. Niektorí sa na chvíľu stane kráľovnou či princeznou. Niektorí zas rytierom či hrdinom. No ale ja ani jedno, ani druhé, ani tretie, ani štvrté. Môj sen je vždy rovnaký.

Keď ma môj vlak odvezie do ríše snov, vlastne do mojej dračej ríše, som tam a je tam práve deň. Môj drak, na ktorom jazdím, sa volá Ohnivák. Keď spolu lietame a letíme tam, kde je tma, zasvietia jeho šupiny a vidíme na cestu. Nelietam sama, moja kamarátka Mia vždy lieta so mnou. Práve vďaka nej sa mi tento sen sníva.

Keď som prvý raz zavítala do tejto zvláštnej ríše, počula som neznámy hlas. Akási pani sa ma pýtala: „Slečna, kúpíte si rybu?“

„Nie, ďakujem,“ odpovedala som.

V tom spoza chrbta sa ozval hlas dievčaťa: „Čo tu robíš?“

„Och, keby som ja vedela,“ vzdychla som si.

„Tak sadaj a poď za mnou!“ povedala mi prísny hlasom. A už som videla, ako si sadá na draka

„A kam ideme?“ nesmel som sa opýtať.

„Ty si nováčik, ešte som ťa tu nevidela. Sadni si, Elin!“ povedala Mia.

„To je zvláštne,“ pomyslela som si, „ona vie aj moje meno!“

„Čo rada robíš, Elin?“ vyzvedala.

„Píšem knihy a veľmi rada ich aj čítam,“ odpovedala som trochu smelšie. Na môj údiv náš drak o chvíľu pristál pri knižnici. V hlave sa mi hmýrilo mnoho otázok. O chvíľu mi Mia všetko vysvetlila.

„Keď chceš mať draka, musíš ho nájsť na svojom obľúbenom mieste! A ty rada čítaš, tak ho hľadaj práve tu!“ rázne povedala Mia.

Keď sme vošli do knižnice, pozorne sme si poprezerali všetky tmavé a zaprášené miestnosti. Nechápala som, prečo je to tu také opustené. Asi tu dávno nikto nebol. Vtom sme náhodou objavili dvere. Keď sme prechádzali tmavou chodbou, všimla som si pavúky. Pozorne som si prezerala ich utkanú pavučinu a vtom som narazila do dverí.

„Au!“ zakričala som bolestne.

„Nemôžeš byť chvíľu ticho?“ hnevala sa Mia.

Spoza dverí sa ozvalo vrčanie. Obidve sme upreli zrak na dvere. Záhadné dvere sa otvorili a z nich vyšiel veľký ohnivý drak. Díval sa mi priamo do očí. Ja som strpla a hľadela som nechápavo na neho. Mia odstúpila dozadu, no ja som od strachu nespravila ani jediný krok.

„To je tvoj drak!“ ozvala sa Mia.

Bola som vystrašená, no aj šťastná zároveň. Drak na mňa vyceril zuby.

„On si asi myslí, že ja som jeho večera,“ bojzливо som vyriekla.

„Ale, veď on sa na teba aj usmieva!“ zašepkala Mia. A naozaj. Aj on sa ma trochu bál. Zodvihla som oči a všimla som si, že sa na mňa trochu aj usmieva.

„Budem ťa volať Ohnivák!“ prihovorila som sa drakovi. Sadla som si na jeho chrbát a spolu sme cválali. Hory, doliny, kráľovstvá, moria, to všetko som mala pred očami.

„Vstávaj, Janka, ideš do školy!“ budí ma mama. A ja som bola odrazu doma vo svojej posteli. To bol môj prvý deň v dračej ríši.

Večer, keď zavriem oči, zhasnem svetlo, vždy sa tam vraciam. Čaká ma tam môj drak Ohnivák a kamarátka Mia.

JANKA ŠULOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

III. KATEGÓRIA – POÉZIA

DIVOKÉ RODEO

na lyžičke od medu sa utápa môj sen
krotím svoje túžby
prikrývam sa perinou z konskej hrivy
s lasom motám rozum
zbavujem ho idealizmu...

prechádzam po maslovej hline
hrebeň vyhráva kučeravú baladu
bojujem s kaktusovým prachom
z rádia vychádza dupot kopýt
silná hlasitosť ruší predstavivosť...

túžim naďalej prežívať zbesilú jazdu
pod vankúšom

KAMILA LEHETOVÁ, 1. MIESTO

MÔJ NAJKRAJŠÍ SEN

Keby som tak mohol chytiť svoje sny
a uložiť ich do zaváraninového pohára.
Pretože prídu aj sychravé dni,
keď sa človek zasa do svojich snov ponára.
No nie všetky sny si tú poctu zaslúžia.
Tie tmavé vyhodím do prázdnej tmy.
Ukladám len tie, ktoré ma povzbudia.
A ostatné sú von z hry.
Jeden z nich má špeciálne miesto,
vidím sa v ňom celý oslnený.
Nie, nie je to rušné mesto,
to v morskom hodvábe som zahalený.
Šum mora unáša ma do diaľky,
na člne z oblakov hojdám sa ako vták.
Všetky problémy odnesú preč čajky,
šťastie je v zrníčkach rozsiate ako mak.
Cez prsty presypávam ticho,
kým mi vietor klope po pleciach.
Na tom pokojnom mieste neruší ma nikto.
Vďaka tomu snu mám jasnejšie vo veciach.
Tak každý večer s nádejou zaspávam,
že príde nový deň.
A svoj pohár otváram,
v ktorom vidím opäť
to modré nebo len.

PATRIK DAŇKO, 2. MIESTO

SEN

Lesklé poltóny
Niečo medzi realitou a tmou
Obetný stôl nápadov
Ako loď ktorá nemá kapitána
Plaví sa kam chce
Ako chce
Periodická krása
Tik tak
Niečo ma zobudilo
Pozerám sa do tmy
Moja mama volá na mňa
Pramienky vlasov jej vejú vo vetre
Ako klasy pred žatvou
Odvejú ma ďaleko
Až nad oblaky
No zrazu
Jemný vetrík ma pohladil ma líci
Všetko sa rozplynulo na atómy
Ostal iba súzvuk
Vánku a budíka

MAXIM JOZEF PISARČÍK, 2. MIESTO

ON

Na vreľých krídlach teplej noci,
po kúskoch kradnem si ten pocit,
že už neráta sa
kto či čo si.
Iba snívaj...
do rozprávky môžeš kráčať bosý.
V tajnej skrýši nočných hviezd,
všetok hluk sa stíšil hneď.
I dnes mi sen daroval
jasnú nádej nových rán.
Žiadny človek na zemi,
nemal by byť zranený.
Dnešný svet je krutý.
Stavia ploty
medzi naše JA a TY.
Už ma desí tento sen.
toto nie je, čo ja chcem-
Slobodu, voľnosť, letný deň.
V tom sne zjavil sa mi ON.
Potichu a bez rečí,
mi samotu vyliečil,
za ruku ma chytil nežne,
dal mi smer v tom nekonečne.
Tak HO prosím každú noc,
nech zmizne v ľuďoch drsná zlosť,
nech láska mení srdcia vlkov,
nech vznieti sa oheň, čo v nás zmlkol.

SOFIA KURŇAVKOVÁ, 3. MIESTO

KRÁĽ STROMOV – MAJESTÁTNY DUB

Na školskom dvore kraľuje starý strom,
tisíce spomienok ukrýva sa v ňom.
Pomaly rástol tu ako plynul čas,
za storočia zažil veci ako nikto z nás.
Pamätá si dávne veky, nám tak vzdialené .
Vidí, ako ten čas beží - rýchlo, šialene.
Pamätá si príbehy malých, veľkých detí,
ticho ďalej sleduje ako ten čas letí.
Svet sa mení neustále, on je však ten istý
mohutný kmeň i koruna, veľké lesklé listy.
Pod zemou má zapustené silné korene.
Z výšky hľadá do diaľky neohrozene.
Korene sú základom jeho veľkej sily,
radi sme sa v jeho tieni v horúčave skryli.
Postupne sa stával členom školskej rodiny,
keď sme pod ním hrávali sa celé hodiny.
Často sme sa pochytili spolu za ruky,
aby mohli obopnúť sme, ten kmeň široký.
Za tie roky prežil búrky, víchrice a suchá
silné živly nezničili ani jeho ducha.
Hrdý a nezlomný stále tu stojí.
Nikdy to nevzdal a vytrval v boji.
Zostane v našich myšliach – to je sľub,
náš krásny, majestátny dub.

ELIŠKA HERMANOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

SEN

dostala som sničky
viseli na retiazke
obdaril ma nimi
jemnými
hravými

pripol mi ich na krk
mrazili i hriali
pripol mi ich na krk
kovovo cengali

v lete ma chladili
zimou oťaželi
ružovo pučali jarou
vyzliekli sa zo šiat
jeseňou sychravou

dostala som sničky
viseli na retiazke
jeden bol od mamky
od brata vedľa neho
od otca svietil láskou
nekonečnou nehou
ďakujem

EVA ONDERIŠINOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

III. KATEGÓRIA – PRÓZA

ZAHRAJ MI MÔJ SEN

Sára divoko mávala rukami do kruhu a so širokým úsmevom dieťaťa očakávala odpoveď. Muž na ňu zamyslene hľadel. Dlhé dni v nemocničnej izbe si skracovali hrami, ako sa len dalo. Dnes sa rozhodli pre „Hádaj, čo som“.

„Môže to byť vrtuľník?“ Dievčatko veselo pokrútilo hlavou. Páčilo sa mu, že vyhráva. „A čo pohonné koleso?“

Zastalo: „Čo je pohonné koleso?“

„To je taká vec, ktorá je v motore alebo na bicykli. Také koliesko, vieš?“

Pokrútila hlavou a pokračovala v mávaní rúk.

„Mohol by to byť aj opitý vták, nie?“

S úsmevom zopakovala gesto. Zjavne sa je páčilo pozorovať, ako sa jej otec trápi na niečom tak ľahkom.

Adam sa na vedľajšom lôžku s úsmevom prizeral svojim spolubývajúcim. Zdalo sa mu, že dievčatku o chvíľu uletia ruky. „Môžem sa zapojiť aj ja?“ spýtal sa.

Muž pokrčil plecami: „Nevidím dôvod prečo nie. Čo na to povie princezná?“ Sára sa rozžiarili oči a rýchlo prikývla. Otočila sa tak, aby k chlapcovi nebola chrbtom.

„Je to mlyn?“

„Áno!“ zvolalo naradostene dievčatko.

„Mlyn?“ zadivil sa otec. „To nedáva zmysel.“

„Dáva. Len ty to nevieš pochopiť!“ odfrkla Sára s rukami vbok. „Teraz si na rade ty,“ otočila sa k Adamovi. Usmiala sa. „Ja nemôžem, aha,“ lenivo ukázal na ruku s infúziou.

Mužovi sa na čele vytvorila ryha, no dievčatko sa rozžiarilo radosťou. Chlapec si zahanbene zložil ruky tak, aby mu nebolo vidno spodnú stranu dorážaného zápästia.

„Ty si anjel!“ zvýsklo dievčatko a pribehlo k jeho posteli. Otec si povzdychol a usmial sa.

„Čo?“ Adam zadivene pozrel na malú Sáru, ktorá sa naťahovala za jeho rukou.

„Sára, nie je slušné takto vyletieť na ľudí,“ upozornil ju.

„Ale on je anjel, nie človek,“ protestovala.

„On má meno, dobre? Prepáč,“ usmial sa naňho.

„To nič,“ mávol rukou. Pohľad na malú vyzvedačku so širokým úsmevom ho tešil.

„Si anjel, však?“ spýtala sa malá pacientka netrpezlivo.

„Ako si na to prišla?“

„Maminka hovorí, že iba anjeli majú poznačené zápästia. Tak ako ty.“

„Naozaj?“

„Áno. Anjelom sa nepáči život na zemi. Tento svet ich ničí. Sú príliš citliví na bolesť ľudí okolo seba aj na svoju vlastnú.“

Adam sa na moment zamyslel. Zdalo sa mu, že niečo podobné už počul. Slabo sa usmial: „A odkiaľ to tvoja maminka vie?“

„Ona je tiež anjel. Ale ona sa už vrátila domov.“

„Sára, to stačí,“ povedal otec stroho a sklonil tvár k zemi. Zrazu vyzeral oveľa starší a ustarostenejší. Adam mlčal. Vedel, aké ťažké je prísť o blízkych.

„Jeho si nevšímaj,“ povedala Sára. „On nepozná nebo, preto je mu na tomto svete dobre. Aha!“ Potiahla otcovu ruku, aby ukázala, že je čistá. Prekvapene ruku odtiahol naspäť.

„Ak chceš cudzím ľuďom ukazovať ruky, ukazuj im svoje,“ zamrmlal a tvár skrivil v grimase, keď mu vyplazila jazyk.

„Adam nie je cudzí. Je anjel a anjeli poznajú všetkých. Aj keď mu ruky neukážeš, vie, že na nich nič nemá.“

„Prečo si taká presvedčená, že som skutočný anjel?“ spýtal sa Adam ešte raz. Zranenia na zápästiach mu neprišli ako dostatočný dôkaz.

„Som si istá, že ťa poslala mamička! Ona musela ísť pomáhať Ježiškovi, ale ty nie. Preto ťa poslali k nám. Teraz budeš môj anjel strážny namiesto nej.“

„Sára, Adam má inú rodinu, v ktorej je anjelom...“ začal otec opatrne.

„Ako to vieš?“ osopila sa naňho a otočila sa k chlapcovi: „Si anjel niekoho iného?“

Adam pokrútil hlavou a snažil sa, aby to nevyzeralo smutne: „Nie. Žijem s ostatnými anjeli v špeciálnom tajnom úkryte. Tam spolu čakáme, keď budeme môcť ísť do rodín ako tvoja a byť tam anjeli, ako sa patrí.“

„Vidíš! Môže ísť s nami!“ odvrkla smerom k otcovi. Ten so zvrášteným čelom premýšľal, čo ten chalan trepe.

„Kde bývate? Myslím ty a tvoji kamoši,“ spýtal sa.

„Pod strechou svätého Hieronyma, predsa.“

„Vidíš, je z neba. Býva so svätými!“ vyhlásilo nadšene dievčatko, hoci otec, nevedno z akého dôvodu, sa netváril práve nadšene. Smutne sa pozrel na zraneného chlapca pred sebou. Až teraz videl, že je na svoj vek priveľmi vychudnutý. Usmiate tvár prezrádzala utajovanú bolesť.

„Si sirota?“ spýtal sa potichu.

„Som anjel, ktorý sníva sen o rodine, ktorú bude chrániť,“ odvetil so smiechom a žmurkol pritom na malú Sáru.

„V tom prípade,“ usmial sa muž, „som ti našiel chránenkyňu.“

DÁŠA BRONTVAJOVÁ, 1. MIESTO

STAŤ SA HEREČKOU – SPLNENÉ!

To bol ten moment, keď som konečne napísala fajku k poslednej vete vo svojom bucket liste a uvedomila si pár dôležitých vecí. Napríklad, že spánok je dôležitý a že aj sny sa môžu stať skutočnosťou. Na toto poznanie som čakala celý svoj život. Tá veta ma trápila už posledné 2 roky. Aj keď by to malo byť normálne, že vo svojich šestnástich si nesplním svoj kariérny sen. Ja som si ho teoreticky splnila, aj keď trochu netradične. Ale čo nie je napísané, to neplatí.

Moje meno je Olívia. Mám šestnásť a v siedmich rokoch sme si s najlepšou kamoškou napísali bucket list. Bolo to vtedy veľmi populárne a ja som sa snažila patriť do najpopulárnejšej skupiny detí na našej škole. Mojej kamoške sa to podarilo. No, mojej bývalej kamoške. Už sa nerozprávame. Pravdupovediac, najradšej by som jej teraz potajomky ostrihala vlasy a prilepila jej ich o bradu. Viem, je to drastické, ale čo by ste spravili človeku, ktorý vás podrazí presne tak, ako na začiatku každého amerického, teenagerskeho filmu o škole? (Hovorím tomu americký filmový štýl.) Môžete si pod tým predstaviť rôzne veci. Od ohovárania, až po ukradnutie frajera, lebo dôvod našej vojny nie je dôležitý pre tento príbeh. Ale pokiaľ sa nad to niekto dokážete povzniesť, pošlite mi, prosím, návod ako na to, pretože môj mozog neprijíma žiadne argumenty. Škoda, že niektoré moje vízie nie sú splniteľné. Svet by bol oveľa lepším miestom, aspoň ten môj. Nuž, keďže to nejde inak, tak som sa ako vyspelá, mladá baba rozhodla, že splním náš tajný zoznam reálne reálnych vecí, a potom jej svoj úspech vmetiem do tváre. Dokážem jej, že som lepšia a môj neustály hnev konečne pomíne.

Možno tvrdiť, že už v siedmich som sa snažila vyventilovať svoj hnev. Veta: „Pobiť sa s Ferom Zvardovským“, je toho dôkazom, ale to bolo len pre verejné dobro. Fero Zvardovský bol totiž triedny šikanátor a, povedzme, si úprimne je aj dosť blbý. Nechápem, ako som sa ho mohla v siedmich tak báť. Túto položku som si hrdo odčiarkla, keď som mala 12 a bola som už unavená z jeho narážok. „Si blbá. Si škaredá. Si tlstá. Si negramotná.“ Aspoň buď kreatívny, chlape! Prestalo ma to baviť. A keď ma nazval tučibombou, skončila som s tichou trepezlivosťou a poriadnu som mu vrazila. Všetci mi tleskali. A Ferovi som to asi v hlave pekne zrovnala, lebo teraz je z neho tichý introvert. Je niekedy až nenormálne, ako sa môže človek zmeniť. Pokiaľ ide o mňa, to sa určite nikdy nestane. Aspoň som si to myslela.

Ale aj inými vecami zo zoznamu som pomohla verejnosti. Napríklad, zametala som chodníky za 2 eurá na hodinu, taktiež som odhrabávala sneh z chodníka za 2 eurá na hodinu a dokonca som aj povedala kuchárkam, že ich jedlo sa nedá jesť. Viem, že to znie rozmaznane, ale to by ste museli ten obed vidieť, ba len cítiť. Kelový prívarok? To určite! Nikto takéto veci jesť nebude. Kuchárka si z toho nič nerobila. Len mi nabrala väčšiu porciu a keď som chcela z jedálne odísť, musela som ju zjesť. Týždeň som bola doma a zvracala. No dobre, to trochu prehánam, ale zdalo sa, akoby to bol týždeň. Odvtedy nemôžem kel už ani vidieť. Ale stálo mi to za tú zelenú kvačku.

Mala som ju pri viacerých položkách. Vyliezť na strom dokonca aj prehovoriť rodičov, aby som dostala psa. Napísala som si totiž naozaj splniteľné veci. Čo mám na to povedať? Plniť si sny mi de. Až na jednu jednú vec. Súčasť zoznamu bolo totiž aj niečo, čo sa dá splniť až neskôr, aby sme to nemali také jednoduché.

Mojím skoro nespĺniteľným činom mala byť dovolenka pri mori. Zdala sa mi to ale príliš malá výzva. Preto som si tam napísala svoj prvý detský sen. Keď na to spomínam, vždy si pomyslím, že som bola múdra už vtedy, lebo za herectvo sa celkom dobre platí. Presne tak. Chcela som byť herečkou. Myslela som si, že keď budem mať dvadsaťštyri, budem slávna a na odovzdávaní Oskarov

by som vysvietila svoj bucket list a víťazoslávne by som to tam pred všetkými odľajkla. Neberte ma zle, stále v to dúfam. Lenže pred dvoma mesiacmi som zistila, že Anna sa sťahuje a preto som musela svoj plán „pomsta“ trochu urýchliť. Keďže pomsty vo filmoch mi pripadali ako klišé, chcela som byť viac kreatívna. Celé noci som nespala. Myšlienka, že to nestihnem, lebo som tomu nevenovala celú svoju pozornosť, ma trápila aj na hodinách. Preto mám v poslednej dobe také zlé známky, ako mám. Aspoň sa na to v duchu vyhováram.

Počas jedného, krásneho, upršaného rána som stretla brata v kuchyni. Nečakané. Bola som už zúfalá a aj keď som si nemyslela, že by mi Matúš vedel pomôcť, skúsila som šťastie. Prečo nie? Nemám čo stratiť. Skúsila som hru, ktorú má veľmi rád. „Matúš, čo by si robil na mojom mieste keby...?“ Môj podnet na hru ho očividne zaujal, lebo prestal žuť svoj kúsok chleba, zaškeril sa a povedal: „Tak poďme na to. Čo máš za dilemu?“ „Takže, čo by si robil, keby ťa tvoj najlepší kamoš podviedol v americkom filmovom štýle a...“ „Je to zasa o Anne? Už sa musíš cez to preniesť. Neprerušuj ma! ...a keby si sa chcel pomstiť menej klišé formou, ale zistil by si, že máš na to už iba týždeň? A to, že sa na to vykašeš nie je možnosť.“ Matúš sa zamyslel: „Keď sa na to nemôžem vykašať, našiel by som niečo čo si myslíš, že nezvládnem, a svoj úspech by som mu potom vmietol do tváre.“ Je neuveriteľné, akí sme si s bratom podobní. „Presne nad tým som aj ja uvažovala, zase hlúpa nie som.“ „To si ani nemyslím, len, že si nekreatívna, niekedy neschopná a urážlivá, ale hlúpou by som ťa nikdy nenazval,“ zaškeril sa. „Neviem, prečo si myslíš, že som zrkadlo, ale nemusíš byť na seba taký prísny.“ Aj ja viem hrať túto hru. „Odpusť si ten sarkazmus a začni!“ zavelil, lebo sa už očividne vzdal. „Takže, keď som bola malá, napísala som si bucket list. Je na ňom veľa vecí.“ Vytiahla som ho na stôl a dala bratovi na prezretie. „Ty si si naozaj napísala takúto trapošinu? Niet divu, že si nepopulárna.“ „Buď ticho, bolo to úplne cool.“ „Nie nebolo, ale ako myslíš. Avšak tá bitka s Ferom, ktorá tu je napísaná, bola cool.“

Prst sa mu zastavil na úplne spodnej položke, pri ktorej ako jedinej nebola fajka. „Toto je to, s čím si nevieš rady? Byť herečkou? Nič viac?“ Nechápem, prečo je taký prekvapený. „Tak ty si asi naozaj mimo.“ Poľukal mi prstom po hlave a natiahol ruku: „Daj mi zelenú farbičku a ja ti pomôžem.“ Zobral ju a nakreslil k mojej poslednej vete fajku. „Hotovo.“ „Zďaleka nie je hotovo. Vidiš ma v rozprávke alebo vo filme?“ ukázala som krížom cez kuchyňu do obývačky na televízor. „Sestrička, je veľa spôsobov ako sa na to pozerať. Nepotrebuješ byť vo filme, aby som vedel, že vieš hrať.“ „Asi to nechápem.“ Prekrútil očami, chytil sa za hlavu a znova začal hovoriť: „Pamätáš sa, ako si bola chorá a nešla si do školy celé 2 týždne? Ja viem, že si nebola naozaj chorá. Tvoje herecké schopnosti boli očividné už vtedy. Alebo vždy, keď sme išli v noci autom, si sa tvárila, že spíš, aby si nemusela sama vystúpiť a ísť po schodoch. Alebo vtedy, keď si sa tvárila, že si spadla a narazila si si nohu, len aby si nemusela ísť na turistiku. Ty si rodená herečka a ani si to neuvedomuješ. Tú fajku si tam mala dať, už keď si tento zoznam dopísala.“ Pozerala som naňho s otvorenými ústami. Mužskému proťajšku v našej rodine došlo niečo skôr ako mne. Pri odchode sa otočil. „A mimochodom, odpúšťanie je tiež celkom reálna alternatíva.“

Pozastavila som sa nad jeho slovami. Môj brat mal pravdu. V oboch. Pomohol mi uvedomiť si, že som sa herečkou stala už v deň, keď som sa narodila a musím povedať, že aj jeho morálne poučenie mi nasadilo chrobáka do hlavy. Zvládla som to. Hneď som sa cítila lepšie. Prvýkrát som sa z nášho rozhovoru niečo naučila. Každý deň si plníme svoje sny. Vedome, či nevedome. Kto vie. Možno raz budem na tom rozdávaní Oskarov naozaj stáť. Dovtedy si ale spravím nový bucket list, ktorý tam budem môcť ukázať. Už teraz viem, že tam bude veta: „Naučiť sa odpúšťať aj zrady amerického filmového štýlu.“ Posuniem sa vpred a premením svoj sen na skutočnosť. Post scriptum, keď sa chcete dozvedieť o sebe viac, spýtajte sa brata.

REBEKA ŠMILNÁKOVÁ, 1. MIESTO

MÔJ NAJKRAJŠÍ SEN / ... A MOŽNO ANI NIE/

„Bol to ťažký deň, konečne môžem ísť do postele...“ povedal som si. Pretiahol som si kosti a pomaličky zaľahol do mojej červeno čiernej postele. ‘

„Dnes je deň 5110, čo som nemal žiaden sen. Ani jediný raz od svojho narodenia... A doktori mi nevedia povedať prečo.“ Vzdychol som si a v hlave som si povedal, že človek nemôže mať všetko po čom túži. Cítil som, že som pomaličky zaspával. Kvôli môjmu problému som si v hlave ťažko vizualizoval veci, fakt ma to hnevalo, že túto samozrejmosť pre ostatných, ja nemám. Po dvanástich minútach som zaspal...

Otvorím oči, pozriem sa okolo seba a vidím svoju izbu. Všade okolo mňa je tma a vyzerá to tak, že som sa znova zobudil v strede noci. Dám si ruku pod vankúš, vytiahnem mobil, aby som skontroloval čas. Ostré svetlo displeja mi svieti do tváre čas XX: XX. „To je ale divné“, zamrmlam si potichu.

Pozriem sa na ruku a zdá sa mi nejaká divná, je taká- krivá. Je toto sen? NIE, NIE, NIE, určite to NIE JE sen, doktori mi povedali, že sen mať nikdy nebudem! Asi mám len znova halušky. Pomaly sa postavím z postele a pozriem sa von oknom, kde vidím stromy, na ktorých sú zavesené lampáše. Počkať, les? Lampáše? Stromy!?? Veď bývam v byte, takéto veci sú na vidieku! A ktorý blázon vôbec dal lampáše na strom? To je ekvivalent voľajakých lúčok ako v meste??!!

„Teraz sa fakt bojím, toto MUSÍ byť sen, nikdy som nepočul o niečom takomto, že by sa to stalo.“ Zrazu si všimnem, že v lese niečo pochoduje a veľmi priateľsky to nevyzerá.

„Neviem to rozoznať, musím prezrieť dom, či tu niečo nenájdem, možno sa tu objavili zbrane alebo hocičo, čo mi pomôže, ak to na mňa zaútočí,“ nervózne si mrmlam popod nos. Začal som prehľadávať dom. Bol úplne prázdny, všetok nábytok zmizol a jediná miestnosť s vecami bola moja izba. Ako som išiel späť do izby, na chodbe som zbadal jednu jedinú knihu. Vyžarovala žlté svetlo presne tým istým, identickým lampášom, aký som videl vonku na stromoch! Pozbieral som všetky zvyšky odvahy a otvoril som tú knihu. Hltavo som skúmal, čo je v nej napísané. Na moje sklamanie to bola obrázková kniha s názvom- POVIEDKA O TEMNOM LESE A JEHO OCHRANCOCH. Knihu som nevrlo otvoril, mala iba päť strán. Štyri strany boli čisto biele. Bez ničoho. Ako keby tam niečo chýbalo. Začal som čítať.

Na prvej strane bolo napísané : Kde bolo nebolo, v malom lesíku bývali traja šťastní vtáci, ktorí v miere žili a chránili tento les.

Na druhej strane bol tento text: Malý vtáčik potrestal zlých ľudí svojím zobákom. A kto sa odvážil malému vtáčikovi ublížiť, skončil v jeho bruchu. Jeho srdce sa v temnote nachádza...

Na tretej strane stálo: Dlhý vták vážil hriechy tvorov, ktorí vstúpili do lesa, aby udržal mier. Dlhé vtáčie váhy dokázali zmerať každý hriech a boli spravodlivé a dobré. Jeho srdce sa v zvukoch reťazí nachádza...

Na štvртеj strane som čítal: A veľký vták jeho mnohými očami sledoval celý les, aby vyhľadal Narušiteľov. Oči veľkého vtáka vidia všetko, aj to, čo my nevidíme. Jeho srdce sa v silnom svetle nachádza...

Na piatej strane ma čakalo toto: V chaotických plačoch strachu niekto zakričal: Je to monštrum! Veľké a hrozné monštrum, býva v tom temnom čiernom lese! Utekajte na miesto, kde nie je svetlo, tam rozsah ich oči nevidí!

Zhrozený som prečítal túto obrázkovú knihu a už mi to celé začalo dávať zmysel. Tieto abnormálne kreatúry žijú v tomto lese, ktorý sa nejakou záhadou objavil pred mojím bytom! To znamená, že sa musím dostať preč z lesa. A to tak, aby ma títo vtáci nenašli. Neviem, či je toto sen, je to príliš reálne, aby to bol sen. Tu ide o môj život! Musím nájsť miesto, kde je tma a tam nájdem východ z tohto prekliateho lesa. Môj byt sa doslova rozpadá a potrebujem odísť a hľadať miesta, kde lampy nesvietia, tam možno nájdem to Srdce.

„Fakt dúfam, že tejto knihe môžem veriť, je to moja jediná možnosť, ako prežiť, takže na výber práve nemám,“ dudral som si popod nos a na čelo mi vystupovali kropaje smrteľného strachu. Zdvihol som knihu zo zeme a zobral ju do ruky- bola o niečo väčšia ako moja dlaň.

Vybehol som z domu a skryl sa za strom, pričom som pozorne sledoval okolie. Počul som buchot, silné kroky a hneď za tým som počul cvengot reťaze. Pozrel som sa lepšie a videl som pod lampou veľké vajíčko, ktoré vydávalo zvuk podobný štrngajúcim retiazkam. Prišiel som k vajcu a tam som to zbadal. Bolo to srdce bielej farby obalené v starých handrách. Vybral som ho z vajíčka. Vtom tmu preťal ohromný krik. Kniha v tej chvíli zasvietila a objavila sa **Šiesta strana.**

Na šiestej strane bolo: Hlava pozerajúca sa do kozmu bola zlomená.

A spravodlivosť lesa navždy stratená.

Poskočil som od radosti, že sa mi nejakou podarilo vybrať prvé srdce von, tým som otvoril knihu a išiel hľadať miesto s najväčšou temnotou. Po chvíli snorenia som započul zvuk pušky, ako keby niekto strieľal. Hneď za tým sa ozval zvuk vzlykania, o ktorý som sa nezaujímal a išiel som bližšie k temnému miestu. Keď som tam dorazil, ležalo tam malinké červené vajíčko, nad ktorým lietel malý vtáčik. Bol celý biely s červeným bruškom a zobákom takej istej farby. Opatrne som išiel k vajíčku vtáčika, ktorý ma začal dobať do hlavy. Oháňal som sa rukami a buchol som doň. Vtedy sa zjavili obrovské ústa, 10 krát väčšie ako celý vtáčik. Boli hneď predo mnou! Vyzeralo to tak, že je to môj koniec a vtáčik ma zožerie.

„POMÓÓOC!!“ vrieskal som. Už sa blížil môj koniec, keď sa zrazu vtáčik otočil a odletel preč za zvukom streľby. Rýchlo som trasúcimi sa prstami vybral červené srdce z vajíčka a videl som, ako

vtáčik v strede letu odpadol na zem. Nabudúce sa riadim podľa knihy, mal som si spomenúť, čo tam bolo napísané na druhej strane.

Knihka zasvietila a objavila sa nová strana. Fascinujúce!

Na siedmej strane stála táto veta: Ústa malého vtáka, ktoré zjedli a potrestali každého, boli konečne uzavreté.

Už mi zostávalo len posledné srdce, ktoré je v mieste silného, koncentrovaného svetla. Potichu som sa plížil okolo smerom k svietiacemu miestu, pričom som sa zo všetkých síl vyhýbal pohľadu veľkého vtáka. Čím som bol bližšie, tým viac som si všimol niečo nepríjemné. Na zemi boli odhryznuté časti ľudských tiel. Nad nimi viseli ľudia na... váhe??? Nevšimol som si toho a išiel som ďalej, predsa som tak blízko, teraz to nevzdám! Ako som sa dostal do blízkosti vajička, niečo som si všimol. Veľký vták to prekliate vajce ochraňoval a nebolo ani trochu bezpečné tam ísť. Potreboval som plán B. Vtom som zakričal: „Hej! Obluda! Pozri sa na mňa! Tu som!“ Vták sa na mňa skúmavo zadíval so všetkými tisícimi očami, zamával krídlami a vyštartoval za mnou. Otvoril masívne ústa, v ktorých bolo tak desaťtisíc zubov! Chcel ma rozhrýzť, ale skryl som sa za strom, vták zahryzol do stromu, zlomil ho na polovicu a zareval: „HRUU HRUU!!!!“ Obrovskými krídlami zhodil lampu na zem. Využil som chvíľu jeho nepozornosti a hneď som vybral srdce z vajička. Vták spadol na zem a jeho oči vybledli. Vtom začalo vychádzať slnko a kniha znovu zasvietila. Ďalšie dve nové strany pribudli...

Na ôsmej strane bolo: Ďaleko vidiace oči vtáka boli navždy oslepené a les stratil svojho ochrancu.

Posledná, deviatá strana, odkazovala toto: V lese nezostalo žiadne Slnko, Mesiac ani človek. Všetko, čo zostalo, bol iba temný les bez svojich ochrancov

A bol koniec. Zobudil som sa ráno vo svojej komfortnej izbe. Doteraz sa sám seba pýtam, bol to sen alebo realita. Boli to ilúzie alebo niečo abnormálne? Nevedel som nájsť odpoveď. Ale ak to bol sen, možno niekedy budem mať ďalší. A tentokrát už bude pekný...

Oliver Kopálek, 2. MIESTO

MÚDRA PANI Z PORTRÉTU

Ráno som sa zobudila a neverila som vlastným očiam. Nebola som ani v mojej posteli, ani v mojej izbe, ale v malej staromódnej izbičke. Väčšina nábytku bola vyrobená ručne z dreva. Myslela som si, že ešte stále spím, ale keď som sa udrala, bolelo to, čiže som mohla naisto vedieť, že nespím. Začala som panikáriť. Kto by sa neznepokojoval v takejto situácii? Moje zmätené myšlienky prerušilo otvorenie dverí. „Vstávaj, musíš ísť do školy!“ zakričala pani, ktorá vyzerala presne ako moja mama, ale oblečenie mala úplne iné. Hlavu jej zdobila biela šatka a na tele sa vynímal kroj. Pozrela som sa cez malé okienko vedľa postele. Vonku panovala obrovská tma, po slniečku nebolo ani chýru. Bola som zmätená, ale snažila som sa ju presvedčiť, aby som mohla ešte chvíľku zostať v posteli. „Vonku je ešte tma,“ namietla som. Chcela som získať čas, nech môžem pouvažovať, ako som sa sem dostala a ako sa vrátim späť do svojho starého dobrého života. „Nešpekuluj, vždy ťa budím takto. Musíš ísť po vodu do studne. To je tvoja každodenná práca!“ zvýšila hlas a odišla z mojej izby. *Výborne, z tohto sa už nevymocem.*

Na ceste domov s dvoma plnými vedrami vody som rozmýšľala, čo sa deje, ale žiadne normálne vysvetlenie mi nenapadlo. Asi toto bude môj nový život a ja sa s tým budem musieť zmieriť. Slnko, ktoré sa pomaly objavovalo na slaboružovej oblohe, mi svietilo priamo do očí a ja som si všimla, ako je vonku nádherne. Krásu okolia kazilo vedomie, že už asi nikdy neuvidím moje kamarátky, moju rodinu a mesto, v ktorom som tak rada žila. *Hlavu hore,* povedala som si, možno to nebude nakoniec také zlé.

Malú taštičku so školskými potrebami som si prehodila cez plecia a vyšla z domu. Škola predsa volá. Chvíľku som iba tak postávala pred domom, lebo som nevedela, ktorým smerom sa mám vydať. Nakoniec, ako na zavolanie, za mnou dobehlo dievča a silno ma objalo. „Ahoj, prečo si ma nečakala pred mojim domom ako vždy? Vystrašila si ma, keď si sa neukázala. Myslela som si, že sa ti ráno niečo stalo!“ povedala a pustila ma z jej pevného objatia. „Teraz poďme do školy, nemáme už čas na to, aby sme tu postávali. Nechcem zmeškať dnešnú vzácnu návštevu. Ja sa na ňu tak teším a som zvedavá, kto to bude!“ zvýskla s nadšením a už ma ťahala do školy. Škola bola od domčeka asi hodinu cesty. Našťastie som nemusela veľa rozprávať. Dievča vedľa mňa rozprávalo neprestajne celú cestu. Chcela som vedieť, ako sa volá, ale pripadalo mi zvláštne opýtať sa jej na meno.

Škola vyzerala veľmi útulne. Bola to drevená budova s dvomi poschodiami. Keď sme prišli do triedy, hneď som sa dozvedela meno dievčaťa, ktoré so mnou išlo do školy. „Ahoj, Anna!“ rozbehla sa k nej iná dievčinka s otvorenou náručou a na mňa iba zazrela. Anna jej objatie neopätovala

a otočiac sa na mňa, zasa prehovorila „Ona si stále myslí, že sme kamarátky? Prisahám, ona je ako kliešť a ja sa jej nikdy nezbavím.“ Vzdychna si a sadla si do lavice. Všetci už boli v škole. Spoznala som to podľa tašiek pri laviciach. Sadla som si vedľa chlapca, ktorý ako jediný sedel sám. Keď sa hodina začala, chlapec ma potiahol za vlasy a začal sa mi smiať. Už od začiatku vyzeral veľmi drzo, ale toto by som od neho vôbec nečakala. Zrazu úsmev na jeho tvári zmizol. Keď som sa otočila, aby som zistila prečo, zostala som úplne v šoku.

„Takto sa správať k dievčatám? Nenaučili ťa tvoji ctení rodičia, ako sa máš správať k dámam?“ prehovorila prichádzajúca majestátna pani. Bola mi veľmi povedomá... jej podobizeň som už niekde videla... a zrazu mi došlo kde...v učebnici dejepisu! Bola to samotná Mária Terézia, o ktorej sme sa učili minulý týždeň v mojom normálnom živote!

Kráľovná škaredo zazerala na chlapca. Ten stratil reč a úplne skamenel. Na mňa sa láskavo pozrela a pohľadka ma po hlave. „Nesmieš nechať, aby ti niekto ubližoval,“ povedala nežným hlasom a podišla pred tabuľu. Všetci boli ticho, keď nám ju pani učiteľka predstavovala. „Prišla som sem, aby som vám odpovedala na otázky a porozprávala, aké je to byť ženou na tróne,“ povedala s úsmevom a sadla si. Celé dve vyučovacie hodiny sa jej žiaci pýtali, aké je to rozhodovať o všetkom v takej veľkej krajine, prečo sa rozhodla zaviesť povinnú školskú dochádzku. Máriu Teréziu som obdivovala už vtedy, keď nám o nej prednášala pani učiteľka. Viem, je to trochu nezvyčajné, aby niekto v mojom veku obdivoval postavu z histórie, ale ja som proste taká. Mária Terézia bola odvážna a múdra žena, ktorá sa úprimne zaujímala o dobro svojej krajiny. Ukázala, že aj ženy sú silné a dokážu rozhodovať o dobre krajiny, niekedy lepšie ako muži. Jej reformy zmenili veľa ľuďom pohľad na svet a možno keby to neurobila ona, tak nikto. Veľa detí sa vďaka škole naučilo potrebné veci, ktoré v živote využili.

Počúvajúc odpovede Márie Terézie, som zrazu prišla na to, kde som. Zistila som, že som cestovala v čase a som v minulosti. Samozrejme, nie je to logické vysvetlenie, ale napadá vám niečo lepšie? Nevedela som prečo som tu a ani to, ako sa dostanem späť, ale teraz som bola rada, že som ju mohla vidieť a dozvedieť sa, prečo niektoré veci urobila a čo oľutovala. Na všetky otázky, ktoré som jej chcela tie roky položiť, mi odpovedala a ja som konečne, zistila prečo to všetko robila.

Zvyšok dňa prebehol rýchlo. Odvtedy, ako Mária Terézia zahriakla môjho suseda, sa ma ani nedotkol. Všimla som si, ako na mňa zazerá, ale úprimne mi to bolo jedno. Sem-tam si chlapec niečo povedal, ale to iba sám pre seba. Keď som s Annou vychádzala zo školy, uvidela som Máriu Teréziu, ako sa chystá odísť do svojho paláca. Keď si ma všimla, povedala niečo svojmu kočišovi, ktorý zosadol z koča. Kočiš pomohol zosadnúť Márii Terézii, ktorá sa rezko vybrala mojim smerom. Anna a ja sme boli celé bez seba. „Anna, zlatko, mohla by som ti nachvíľku odvieť tvoju kamarátku? Som si istá, že si odvážne dievča a cestu domov zvládneš aj bez nej,“ povedala, usmiala sa a chytila ma za rameno. Anna prikývla a odišla. Na rozlúčku nám ešte zamávala a pomaly sa mi strácala z dohľadu. Bola som nervózna, ale aj nadšená. „Vieš, keď sa na teba tak pozriem, vidím v tebe seba, keď som bola v tvojom veku. Ani ja som sa nikdy neobhájala, keď mi niekto niečo robil. Vidím v tebe potenciál, a preto som si ťa obľúbila. Máš v sebe iskru,“ povedala, kým sme kráčali smerom k domu. Veľmi ma to potešilo. „Chceš počuť tajomstvo?“ opýtala sa so širokým úsmevom a naklonila sa k môjmu uchu, a pošepkala mi, ako sa stala takou sebavedomou ženou a ďalšie iné tajomstvá. Rada by som sa o ne s vami podelila, ale sľúbila som jej, že si ich nechám pre seba.

Keď som prišla do svojho nového domu, ako prvé som si ľahla na posteľ a od únavy som zaspala. A tak ako som sa dostala do minulosti, tak isto v spánku som sa dostala do svojej prítomnosti. Zobudila som sa vo svojej izbe v roku 2023. Bola som rada, že som späť, ale deň v habsburskej monarchii som si neskutočne užila a určite by som si ho zopakovala. Škoda, že som sa s týmto zážitkom nemohla podeliť s kamarátmi, ale som rada, že to môžem povedať aspoň vám. Dúfam, že cestovanie v čase ešte aspoň raz zažijem a stretnem ľudí, ktorí tvorili dejiny.

TEREZA PUTECOVÁ, 3. MIESTO

DVERE, KTORÉ KEDYSI NIEKAM VIEDLI

V ten večer som išla spať trochu skôr, bola som ospalá a nemala som už nič na práci. Postavila som sa od stoličky pri mojom stole, položila som ceruzku vedľa zošita, ktorý som potom zatvorila. Každý môj krok sa ozýval cez tichú atmosféru miestnosti, zvýraznenú len modrastým svetom mesiaca a ľahkou levanduľovou vôňou. Lahla som si do postele a hneď ako moja tvrdá hlava dopadla na mäkký vankúš, ponorila som sa do hlbokého spánku. Tichú noc prerušovalo len slabé chrápanie z vedľajšej izby a uspávajúca vôňa levandule, ktorá sa predierala cez vydýchaný vzduch mojej izby, zatiaľ čo ja som bola unesená do krajiny snov.

Zvláštny, sotva vnímateľný svet, kde sa protiklady stretávajú na hranici reality. Niekde, kde ľudia skončili, ak niečo nevedeli opustiť, alebo ak sa nedokážu pohnúť ďalej. Čas tu neplynul ako v realite. Vlastne tu neplynul vôbec.

Ocitla som sa na známej ulici. Mesiac elegantne plával v oblohe posiatej hviezdami a svietil mi na cestu. Vedela som, že som tu v živote nebola, ale aj tak mi každý dom, každý plot a každá zákruta pripomínala niečo. Niečo nereálne, vymyslené no i tak povedomé. Noc bola tichá, osvetlená iba slabým svetlom pouličných lúčok a modrastým svetlom súmraku. Cez slabý vánok cestovala sladká vôňa lesného ovocia a zaroseného vzduchu, ktorá ma lákala na druhý koniec ulice. Tam som našla pootvorenú bránku do menšej záhradky, za ktorou stál malý šedý rodinný dom. Bolo tu však niečo, čo sa mi nepozdávalo na dverách domu.

Tmavozelené dvere vyzerali staré, ošúchané časom, narozdiel od zvyšku domu, ktorý vyzeral priemerne moderne. Ako keby sem nepatrili. Nevzbudzovali vo mne žiadnu spomienku. Nepamätala som si, že by som tieto dvere v živote niekde videla. Rám dverí bol popraskaný, z prasklín v dreve vyrastali svieže popínavé rastliny, ovíjali sa okolo rámu a popri stenách, zakončovali niekoľkými púčikmi malých uzavretých bielych kvetov. Dvere páchli temnotou a hnilobou. Ako rozkladajúce sa drevo v tej najtemnejšej časti lesa. Otočila som sa, no bránka sa za mnou zabuchla a mesiac sa ukryl za krémové oblaky. Počula som ako sa za mnou dvere pootvorili, chvíľku som váhala a potom som do nich zbabelo nakukla. Všetky moje obavy sa rozplnili, po otvorení dverí sa ozvalo hlasné vízganie a za dverami som uvidela... *stenu?* Za rámom dverí stála stará, ošúchaná, bledoružová tapeta, vyblednutá vekom. Pustila som kľučku dverí a natiahla som ruku k stene, ktorá prekúkala spoza rámu. Tapeta bola čudne nasiaknutá nejakou zvláštnou látkou a zapáchala silným parfumom. Keď som sa pokúsila ruku odtiahnuť, niečo ma prudko potiahlo a prepadla som cez tapetu steny.

Vtom som sa zobudila na hlasnú hudbu môjho budíka. Otvorila som oči a uvidela som ako sa jemné lúče svetla predierali cez záclony a zaplavovali moju izbu zlatožltým svetlom. Vypla som budík a postavila som sa z postele na studenú podlahu. Zacítila som tú istú divokú vôňu. Vôňu najtemnejšej časti lesa. Prichádzala z môjho stola. Ticho som sa k nemu priblížila a uvidela som stránku zošita, do ktorého si kreslím, roztvorenú na stole. Všetko zrazu dávalo zmysel, keď som si všimla obrázku, nakresleného v zošite. Tie isté tmavozelené, ošúchané dvere. Dvere, ktoré kedysi niekam viedli. Dvere zo sna do reality a možno aj naopak? Nakreslila som ich včera večer, pred tým ako som išla spať, ale... *Nepamätám si, že by som ich kreslila pootvorené.*

KRISTÍNA PEČÍNKOVÁ, 3. Miesto

KRÁĽOVNÁ HUSLÍ

Vraj sa to stalo veľmi dávno. Babka mi od mala hovorievala príbeh o rómskom dievčati, ktorá bola viac ako výnimočná. Vlastne nie je to ani jej príbeh, je to príbeh, ktorý počula od svojej babky ona sama. Moja babka má osemdesiatpäť rokov, takže ako vidíte aj samotný príbeh je naozaj dosť starý. Babkine príbehy počúvam veľmi rada, pretože hovorí veľmi krásne a pútavo. Dievča, o ktorej mi rozprávala som si vždy predstavovala samu seba. Túžila byť ako ona. Možno preto sa mi tak páči dodnes. Babka nepochádza odtiaľto. S dedkom sa stretli ešte veľmi dávno keď mala asi šesťnásť rokov. Jej rodina nežila na jednom mieste. Veď aj preto dodnes každý hovorí, že sme všetci trochu iní. Ale vrátim sa k príbehu o malej primáške, ktorá bola veľmi šikovná, ale musela to skrývať. V období keď ona žila hlavnou úlohou rómskej ženy bolo starať sa o domácnosť, mať muža a veľa detí. Mne to dnes príde smiešne, no vtedy to asi pre dievčatá nebolo tak smiešne. Babka mi rozprávala, že som v podstate ako ona. Aj to dievča bolo neposedná, hrávala sa rada len s chlapcami. Často potajme ukradla otcovi husle a utiekla na lúku kde na nich hrávala. Vo svojich deviatich rokoch už zachytávala husľami rôzne motívy z prírody, imitovala štebot vtáčikov a šum vetra a neskôr sa naučila sama aj melódie z oblasti v ktorej vyrastala.

Prvýkrát spozoroval jej talent bohatý šľachtic, ktorý ju počul keď bol na poľovačke. Prihovoril sa dievčaťu a chcel jej pomôcť, aby šla do školy a naučila sa ešte lepšie hrať. Annamária, tak sa volalo to dievča prosila šľachticu, aby ju neprezradil pred otcom. Vraj sa bude veľmi hnevať. Dievčatá vraj u Rómov nesmú robiť takéto veci. Šľachtic len pokrútil hlavou a dievča neposlúchol. Vybral sa za jej otcom. Jej otcovi, ktorý bol vychýrený hudobník prikázal, aby svoju dcéru dal do škôl kde sa bude učiť. Keď sa Annamária vrátila domov, otec ju vykričal. Dokonca si to odniesla aj jej matka. Vraj jej nedáva správnu výchovu, dáva jej málo práce a preto robí samé hlúposti. Vtedy som sa veľmi nahnevala. Pozrela som na babku a povedala som jej, že sa mi nepáči ako jej otec správal. Veď bola ešte malá.

Čo by som dala ja za to keby som vedela hrať na husliach. Môj otec by bol na mňa určite veľmi pyšný. Babka sa len usmiala a povedala, že mám pravdu, ale vtedy bola iná doba. Kedysi to ženy nemohli také ľahké ako dnes. Nemohli robiť, čo mohli len muži. Veru ani hrať na hudobných nástrojoch, bolo to pre ženu neslušné. Nevydržala som a opäť som babke skočila do rozprávania- „ Babka a ty? Tebe tvoj ocko tiež všetko zakazoval?“ Trochu sa zamyslela a huncútsky odpovedala, že ani nič nemusel. Ona z ďaleka nebola tak šikovná a talentovaná ako Annamária. Babka nerada rozprávala o svojom detstve, pretože ho nemala veľmi pekné a preto pokračovala v príbehu o Annemárii.

Otec Annemárie nakoniec pod tlakom bohatého šľachtica privoliil dcére študovať hudbu. Tá potom začala spolu hrať s otcom na šľachtických dvoroch a z Annemárie sa stala známa primáška, ktorú začali volať Cinka Panna. Keď dospela do veku, kedy by sa rómske dievčatá mali vydať, vydali ju za kováča, ktorý bol aj hudobníkom. Ten si založil hudobnú kapelu. Jeho kapela bola v tom období najznámejšou v Uhorsku, Poľsku a Rumunsku. Napriek tomu, že ju vydali nie z jej vôle, jej muž ju miloval a rešpektoval. Dokonca sa stala primáškou v jeho kapele, čo sa veľmi nepáčilo jej otcovi.

Zase som prerušila babku mojimi zvedavými otázkami. Veľmi ma zaujímalo, či Cinka Panna mala aj deti. A či jej mužovi nevadilo, keď s ním hrávala na hradoch a kaštieľoch. Predsa bola to žena. Môj ocko by určite na moju mamku žiarlil. Babka sa usmiala a povedala, že napriek tomu, že bola primáškou v mužskom oblečení, nikdy nezabudla, že je aj rómskou ženou. Byť vernou a dať svojmu mužovi dieťa je u rómskej ženy dôležitejšie ako čokoľvek iné. Cinka Panna mala štyroch synov a jednu dcéru. Pre svojich synov bola veľkým príkladom a vzorom. Neskôr aj oni hrávali v ich kapele. Jej dcéra sa hudobníčkou nestala. Vychovávala ju jej babka, ktorá sa tešila tomu, že vnučka je normálnym dievčaťom, ktoré môže učiť ženským prácam.

Tento príbeh milujem. Cinka Panna je mojim vzorom. Nebála sa ísť za svojim snom. Vždy som túžila vedieť hrať na nejakom hudobnom nástroji, ale napriek tomu mi rómsky temperament nechýba. V našej rodine je veľa hudobníkov, ale osud mi nedoprial mať tak skvelý hudobný talent aký mala Cinka Panna.

ADELA DUNKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

SPLNENÝ SEN

Kysucká dolina pod hustou bielou hmlou ešte spí. Zdá sa, že leží prikrytá obrovskou perinou. Všade vládne pokojné ticho a všetko živé si vychutnáva posledné minúty výdatného spánku. Túto idylku čoskoro naruší hlasný spev kohútov a psy svojím brechotom privítajú nový deň.

Kráčame hore Grapou, od hory Kýčera nás delí poriadny kus cesty. Dedo ide prvý. Pridržiava vysokú trávu, konáriky tŕnia, aby sa mi po úzkom chodníku bezpečne kráčalo. Sledujem jeho rozvážne kroky, čižmy má zmáčané od rannej rosy. Mnohokrát meral túto cestu. Pracoval v hore, zväžali drevo. Pozná tu každý strom. Vie, kde hniezdia vtáci, kde sa na slniečku vyhrievajú vretenice. Pravidelne čistí studničky od lístia a tie sa mu odmenia dúškami čistej, pramenitej vody. V ruke zvieram košík, dnes idem s dedom prvýkrát na huby. Ukáže mi tajné hubárske miesta. Je vášnivý hubár a aj v tom najväčšom suchu prinesie plný kôš dubákov. Počujem jeho hlas: „Nehľadaj ich v húštinách, na priamom slnku. Choď hlbšie do hory, rastú v tieni stromov.“ Tá vôňa zeme, machu, hory doslova ovalí moje zmysly. Ranné slnečné lúče sa predierajú cez konáre stromov a ľahučko sa dotýkajú zeme.

V tom zbadám dubáky. Na klobúkoch majú prilepené ihličie. Niektoré okamihy nedokáže opísať ani ten najlepší spisovateľ. Človek ich musí zažiť na vlastnej koži. Myslel som si, že dostanem od deda tajný dokument. Zažltnutú stočenú listinu a na nej mapu. To tajomstvo je však ukryté v niečom úplne inom. Stíšiť sa. Vnímať to ticho hory a tlkot svojho srdca. Náhlivo začnem ukladať dubáky do košíka. Chcem sa pochváliť dedovi, že som to zvládol. Uvedomujem si, že som v hore sám. Snažím sa zo všetkých síl zakričať: „De...!“ Hlas sa nechce vydrať z hrdla von.

Počujem kvílivý zvuk budíka. Zobúdzam sa so zovretou rukou, akoby som stále držal košík. Tento sen bol nádherný. Stretol som sa s dedom aspoň vo sne. Počúvam o ňom rozprávania. Pochutím si na jablkách z jabloní, ktoré zasadil. Túžil som po niečom, v mojom živote nesplniteľnom. Aspoň takto sa mi splnil ten najväčší sen. Bol som s dedom na hubách.

JURAJ GUNIŠ, ČESTNÉ UZNANIE

MÔJ NAJKRAJŠÍ SEN

Ako každé popoludnie okolo 14. hodiny sa vyberiem na prechádzku. Keď som už na kopci, trochu zadýchaná, poobzerám sa okolo seba. Vidím len srnky, ktoré práve vchádzajú jedna za druhou po úzkej cestičke do lesa. Tú cestičku som tam predtým nikdy nevidela, a tak sa rozhodnem ísť o kúsok ďalej ako zvyčajne. Lúka, na ktorej sa ešte pred chvíľou pásli srnky, je nádherná. Rastú tu nezábudky a biele fialky. Okolo mňa poletujú motýle. To miesto mi pripadá také pokojné a ničím nenarušené.

Po úzkej cestičke vchádzam do lesa. Vidím starého muža, ktorý tlačí fúrik plný dreva. „Haló, pane!“ zakričím naňho, „nepotrebujete pomôcť?“ Ale on sa ani neobzrie. Musím pobehnúť, aby som ho dohonila. Keď už som pri ňom, skúsím to znovu. „Haló, pane...“ „Oh,...dobrý deň,“ pozdraví ma. „Dobrý deň, nepotrebujete pomôcť?“ S úsmevom prikývne, a tak mu zoberiem fúrik a bez jediného slova pokračujeme po cestičke. Po chvíli prídeme k drevenému domčeku. Starec mi povie, kam mám fúrik odviezť. Keď mu pomôžem povykladať drevo, poďakuje mi a pozve ma na čaj. Chvíľu váham, no nakoniec idem za ním do domčka. Stará pani, pravdepodobne starcova žena, robí niečo v kuchyni a rozčúlene povie starcovi: „Kde si bol tak dlho? Všetko ti trvá. Ten čaj ti už vychladol. Teraz ti musím navariť druhý.“ No on sa len usmeje a sadne si za stôl. „Čo si tak ticho? Veď niečo povedz.“ „Máme návštevu. Tak by si mohla byť aspoň trochu milšia.“ Žena sa prekvapene pozrie a usmeje sa na mňa svojím širokým úsmevom. „Vitaj! Dáš si čaj?“ „Áno, rada,“ odpoviem jej. Vyjdem na záhradu, kde majú dve stoličky a malý stolík. Starec donesie stoličku navyiac, aby som si sadla. Poďakujem sa mu. Tá záhrada mi pripomína lúku, na ktorej som pred chvíľou bola. Krásne kvety, spev vtákov a aj ten pokoj, ktorý z tohto miesta vyžaruje, všetko tu je akési iné, akési krajšie a pokojnejšie ako náš svet. Akoby sa tu zastavil čas a nikto sa za ničím neponáhľal. Žiadne starosti, len úsmev na perách dvoch starých ľudí. Sedím so starcom za stolom a čakáme, kým nám jeho žena donesie čaj. Keď príde, ponalieva každému do porcelánových šálok čaj a prisadne si k nám. „Ach,“ vzdychne si, „dnes je krásne. Ešte krajšie než včera. Už dlho sme nemali návštevu. Keby som bola vedela, že prídeš, niečo by som upiekla.“ Odpila som si z čaju. „Možno ešte zostali sušienky, ktoré som piekla predvčerom. Teda, ... ak NIEKTO ešte niečo nechal,“ povie starena a pozrie sa na starca. A on sa len usmieva popod fúzy a keď starena odíde, potichu mi povie: „Vieš, netuším, čo do tých sušienok dáva, no neviem sa ich dojesť. Sú vynikajúce.“ O chvíľu sa vráti s tanierom, na ktorom vidím tri sušienky. Položí ich predo mňa a prísne sa pozrie na starca. „Nie, že ich zješ!“ Ochutnám jednu sušienku. Naozaj sú vynikajúce. „Čo je to za miesto?“ spýtam sa, „pripadá mi to tu také...čarovné.“ Pozrú sa na seba a zasmejú sa. „Takmer nikto som nechodí. Les vyzerá zvonku trochu strašidelne, no pravda je, že je to najkrajšie miesto, aké poznám. Ale čarovné teda nie je,“ povie starec a odpije si z čaju. Pozerá sa na sušienku, ktorá zostala na tanieri, a tak mu ju podám.

Keď dopijeme čaj, so starenou idem na prechádzku. Kráčame vedľa potôčika a starena mi hovorí: „Mala si tak trochu pravdu.“ Keď nepokračuje, spýtam sa jej: „V čom som mala pravdu?“ No ona je ticho, až kým neprídeme k mostu, ktorý vedie cez potôčik. „Toto miesto je naozaj čarovné,“ povie a usmeje sa na mňa. „Počula si už niekedy o raji na Zemi?...Pretože toto je on. Síce tu neexistujú žiadne čary, ale miesto je čarovné svojím pokojom, tichom a krásou, ktorá je všade okolo teba. Starec to zatiaľ nikomu, kto tu bol, nepovedal. Vlastne ani ja. A to tu boli len traja ľudia. Ako prvý tu bol chlapec, ktorý bol príliš malý na to, aby to všetko pochopil. Zatiaľ čo ja som robila v kuchyni čaj, on sa hral na záhrade so zvieratkami. Keď som vyšla s čajom na záhradu, už tam nebol. Jednoducho odišiel,“ povedala trochu smutne starena. No potom mi ďalej rozprávala o mužovi, ktorého našla v lese, keď zbierala bylinky. Bol taký vyčerpaný, že nevedel vstať. A tak zavolala starca a spolu ho odniesli do domčka. Starala sa o neho a keď už bol zdravý, odprevadila ho na okraj lesa. Rozlúčili sa a každý išiel svojou cestou. „No a tretí človek si ty,“ povedala napokon starena. „A prečo ste mi to potom prezradili, keď o tomto mieste viete iba vy dvaja?“ spýtala som sa jej, pretože mi to nedávalo zmysel. „Pretože ty jediná si si všimla, že toto miesto je naozaj zvláštne. A navyše mi prišlo správne ti to povedať,“ povedala mi starena. Ani neviem, ako sme sa dostali k cestičke, ktorá vedie k ich domu. No my kráčame na opačnú stranu. Smerom k lúke. „Netušila som, že raj na Zemi môže byť až taký krásny.“ Zastaneme na okraji lesa. „Ďakujem, že si prišla. Si u nás vítaná. Môžeš prísť hocikedy budeš chcieť,“ povie mi starena a objíme ma. Poďakujem jej za čaj a sušienky.

Potom sa rozlúčime. Chvíľu tam ešte stojím a vychutnávam si pokoj a ticho, ktoré sa v našom svete nepodobá tomu, ktoré je tu, v raji na Zemi. Z lesa vychádzam s úsmevom na perách. Viem, že jedného dňa sa vrátim, no dovtedy si budem užívať každú chvíľu, ktorá ma delí od ďalšieho stretnutia so starcom a starenou. Keď sa vraciam domov, nachvíľu nastavím svoju tvár slnku, ktoré ma pohladí svojím teplým lúčom. Po chvíli otvorím oči, no už nie som na lúke. Pozerám sa do bieleho stropu u mňa v izbe. Je sobota a práve som sa zobudila. Stále nemôžem uveriť, že to bol len sen. Bolo to také skutočné. Vstanem z postele a idem do kuchyne. Uvarím si čaj. Síce nechutí ako ten od starenky,

no aj tak ho vypijem. Všetko, okrem jedného, mi príde rovnaké. Odvtedy, čo som vstala, sa neviem prestať usmievať. „Možno to predsa nebol len sen,“ poviem si. A možno, keď sa pôjdem poobede prejsť, budem vidieť srnky vchádzajúce po cestičke do lesa. A možno, keď nakuknem do lesa, uvidím starca, ktorý s námahou tlačí fúrik. A tak mu pomôžem a spolu prídem až k domčeku, kde spoznám starenu, ktorá mi povie o raji na Zemi. Už sa neviem dočkať poobedňajšej prechádzky, ktorá ma čaká. Pôjdem hľadať miesto, ktoré chce nájsť každý človek, pretože na tomto mieste neexistuje čas, ktorý by vám bránil nachvíľu sa zastaviť a poobzerať sa okolo seba.

NATÁLIA KÚDELOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

FUTBALOVÝ SEN

„Obed!“ zvolala mama a ja som poslušne zišla dolu do kuchyne. Bol začiatok augusta. Ešte mesiac prázdnin, no mne sa čas kráti a musím ešte veľa trénovať. Veľmi by som sa chcela dostať do školského futbalového tímu, bojím sa však, že ma tam nevyberú, pretože som dievča. Celý júl som trénovala.

„Tak ako, chutí?“ opýtal sa nás ocko „lebo mne to veľmi chutí!“ „Je to dobré,“ odpovedali moji traja bratia jednohlasne. Nemám rada, keď niečo povedia, urobia alebo sa zasmejú naraz. Moji bratia sú o dva roky starší a čo je horšie sú to trojičky. „Danka, a ty čo?“ opýtal sa ma zas otec. „Dnes sa asi naša sestrička nerozpráva,“ povedali moji bratia a uškrnuli sa. „Rozprávam sa a je to veľmi chutné“ povedala som. „Čo budete robiť poobede?“ opýtala sa nás naša mama. „Na počítači sa hrať nebudete, ani na mobile,“ dodal ešte ocko.

Ja presne viem, čo budem robiť. Budem robiť to, čo každý deň. My nikdy nechodíme na dovolenky. Celé dni sme doma. My vlastne nechodíme cez prázdniny ani k babke a dedovi, oni vždy prídu k nám. Keď sme doobedovali, rýchlo som sa prezliekla do dresu, obula kopačky, zobrala loptu a vybehla na ihrisko. Za naším domom je ihrisko, ale nikto naň nechodí, iba ja a malí chlapci. Najprv som päťkrát obehla celé ihrisko. Potom som obiehala s loptou kužele, čo som si sama vyrobila a nakoniec prišla časť zlákať mojich bratov, aby sa jeden postavil do brány a bol brankár. „Dnes to bude asi Filip“ povedal Adam. „Nie, dnes to bude Lukáš“ povedal Filip. „Alebo to bude Adam“ povedal do tretice Lukáš. Nakoniec ani neviem, kto to bol, lebo sú všetci rovnakí, ale chytal parádne. Niekedy mi príde trochu zvláštne, že sa venujem futbalu, lebo moje spolužiačky futbal neznášajú. Ony si zase lakujú nechty, chodia spolu nakupovať a dávajú si do vlasov sponky v tvare motýľa alebo niečoho iného. Ja tieto veci nenávidím. Mám kamarátky, ale iba zopár. Ja si väčšinou s dievčatami nerozumiem.

Vlastne som sa zabudla predstaviť. Som Dana Vencová a mám jedenásť rokov. Nie som zasa najkrajšia, ale mám krásne dlhé vlasy, ktoré mi siahajú pod zadok. Toto som robila vlastne celé prázdniny - hrala som futbal a trénovala. Keď som prišla po prázdninách do školy, bola som už šiestačka a všetko bolo rovnaké. Učiteľky nám všetko povedali, hoci sme to počuli najmenej stokrát. No povedali nám aj, kde sa máme ísť zapísať v prípade, že by sme sa chceli dostať do školského futbalového tímu.

Veľmi som sa hanbila, ale keby som sa tam nezapísala, celý môj tréning by vyšiel nazmar. Dni rýchlo ubehli a už pozajtra sa má konať výber.

Je sobota. Prší a je sychravo. V takýto nudný deň sa nedá ísť von a hrať futbal. Zišla som dole do kuchyne a čo nevidím? Moji traja bračkovia kradnú z ockových zásob žuvačiek. „Čo tu vy traja robíte?“ opýtala som sa podozrievavo, aj keď som presne vedela, čo robia. Na moje prekvapenie povedali: „My tu robíme s ockovými žuvačkami pokusy.“ „Aké?“ opýtala som sa so záujmom. „No hráme súťaž, kto vyfúkne väčšiu bublinu zo žuvačky,“ odpovedal jeden z nich. „Môžem sa pridať?“ opýtala som sa s nádejou. „Prosím!“ A snažila som sa urobiť psie oči, aj keď veľmi dobre viem, že ich neviem robiť. „Jasné!“ povedali naraz. Samozrejme, že som vyfúkla najväčšiu bublinu, ale tá vzápätí praskla a polepila moje dlhोčizné vlasy, ktoré som si nikdy nestrihala, pretože mama chcela, aby som mala dlhé vlasy. „To je zlé,“ povedali tí traja a snažili sa mi žuvačku vymotať. Stal sa pravý opak. Na to prišla do kuchyne mama. Najprv zvrískla a potom pustila sklenný pohár, čo držala v ruke na zem. Na ten hluk a krik prišiel do kuchyne ocko. „Vy kradnete moje žuvačky?“ opýtal sa zrohore otec, ale mama bola rýchlejšia „Vlasy jej krásne dlhé vlasy!“ povedala mama. „Čo?“ nechápal otec. „Čo nevidíš?! Veď ich má polepené a budeme jej ich musieť ostrihať pod uši,“ povedala mama a vzápätí sa rozplakala. My sme nehovorili nič, hlavne ja. Ja som neplakala, lebo ja nikdy neplačem. Vlastne som sa tešila, že mi ich konečne ostrihajú. Nemala som vôbec rada nekonečné ranné rozčesávanie.

Keď sme išli ku kaderničke, mama si trocha poplakala. A na konečný výsledok nič nepovedala. Nerozprávala ani po celý zvyšok dňa.

Konečne prišiel deň, kedy sa uskutoční výber do družstva. Prihlásilo sa tam iba jedno dievča - ja. Stáli sme tam nastúpení v rade a vedľa mňa stál Kevin. Kevin je hnusný chlapec zo 6.C. Povedal mi: „Ty sa tam nikdy nedostaneš slečinka,“ ale ja som ho ignorovala. Boli sme rozdelení do tímov a hrali sme proti sebe. Strelila som dvanásť gólov v štyroch zápasoch! Kevin strelil jedenásť. Keď vyhlasovali výsledky, bola som napätá, až nakoniec vyhlásili moje meno. Dostala som sa do tímu!!! Bola som veľmi šťastná. Splnil sa môj sen. Dostal sa tam aj Kevin, ale ja som dokonca kapitánka. Som veľmi šťastná!!! A musím povedať, že s kratšími vlasmi sa mi bude hrať oveľa lepšie!

ALŽBETA LEŠUNDÁKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

KEBY SOM BOLA...

Tichú izbu prehlušila príjemná melódia telefónu. Na displeji svietilo meno mojej sesternice.

„Ahoj, Miuša!“ ozvala som sa tichým ospalým hlasom. V telefóne som však počula iba plač.

„Haló, haló, Mia,“ ozvala som sa opäť, ale už zúfalým hlasom. V hlave mi prebehlo:

„Isto sa niečo stalo!“

„Halóóóó,“ to už som kričala, lebo v telefóne bolo odrazu ticho.

„Bety,“ vzlykala Mia do telefónu.

„Vieš, ako som ti včera hovorila, že mi vypadol zub,“ plakala Mia v telefóne.

„A ty si mi vravela, že ak si ho dám pod vankúš, tak príde Zúbková víla,“ to už Mia v telefóne hystericky jačala.

„Á?“ tichým hlasom som sa jej spýtala. „Prišla?“ „Niééééé!“ jačala mi do telefónu.

Chcela som jej vysvetliť, že možno mala víla veľa práce a zastaví sa túto noc, ale s Miou sa rozprávať nedalo, tak som jej telefón jednoducho zložila.

Pozrela som sa na hodinky. Bolo ešte len osem ráno a ja so túžila iba po rannom prázdninovom spánku, aj keď v hlave mi vírilo milión myšlienok.

„Čo sa mohlo stať?“ „Prečo Zúbková víla nepriniesla pre Miu darček?“

Ihneď som myšlienky v hlave zahнала. Veď Zúbkové víly neexistujú, rodičia si ich vymysleli, aby si deti zúbky dali rýchlejšie vytrhnúť,“ vravela som si.

„Ach,“ vzdychla som si, keby Zúbkové víly existovali, rada by som bola jednou z nich. Či mi veríte, alebo nie, neviem, čo sa stalo, ale v tom momente, ako som na to pomyslela, ocitla som sa v úžasnej izbe. Oči si rýchlo privykli na jasné svetlo. Opatrne a neveriacky som sa rozhliadala po krásnej miestnosti. Steny vymaľované nabiele, kde tu žiarili aj žltou či perleťovou farbou. Od vrchu po spodok boli snehobiele police, na ktorých v malých sklenených fľaštičkách ticho uviazli mliečne detské zúbky. V rohu miestnosti som zazrela krásne dievčatko. Podišla ku mne a začala rýchlo rozprávať. Nič som jej nerozumela, preto som ju musela voľky - nevoľky okríknúť.

„Stop, stop!“ zvriskla som. „Kde som to?“ spýtala som sa toho nádherného dievčaťa.

„Ahoj, prepáč. Volám sa Viola,“ predstavila sa mi. „Som veľmi rada, že si vyslovila tvoj dávny sen, pretože naša Zúbková víla sa rozhodla odísť zo svojej služby.“ Začala Viola rozprávať. Porozprávala mi, ako sa Zúbková víla nahnevala na rodičov detí, že sa jej miešajú do práce, že už nečakali za tajnou návštevou, ale začali darčeky nosiť za ňu. Zúbková víla sa preto nahnevala a odišla na dovolenku. Viola bola z toho sklamaná, pretože veľa detí na celom svete ostalo bez darčiek. Stále som však bola z toho zmätená.

„A prečo som tu ja? Čo mám robiť? Ako už len ja pomôžem?“ Zasypala som Violu otázkami. „Ty, drahá Bety, ty nám pomôžeš zachrániť Zúbkovú vílu a pomôžeš jej nájsť cestu, z ktorej sa stratila,“ zašvitorila Viola.

Na cestu do neznáma ma vystrojila krídlami a do vrecúška mi nasypala čarovný prášok. Na rozmyslenie mi nedala Viola ani sekundu, jednoducho, pre ňu to bola hotová vec.

Najťažšou úlohou bola nájsť Zúbkovú vílu. Dlho som ju však nehládala, bola doma a bola nádherná. Jej dlhé tmavé vlasy, a to som si myslela, že je blondína, jej padali na plecia. Po krídlach ani chýru, ani slychu, bola športovo oblečená. Keby ste ju stretli v meste na prechádzke, určite by ste nepovedali, že je to Zúbková víla.

„Dobrý deň!“ pozdravila som ju. Nebola prekvapená, že ma vidí. „Prišla som vám pomôcť,“ povedal som jej, ale víla o tom nechcela počuť. Bola veľmi nahnevaná na rodičov, ba dokonca sklamaná. Neprijímajúcim hlasom mi povedala, že ani ona sa im nebabre do ich práce. Pri jej nahnevanom hlase som si spomenula na svoju sesternicu Miu a jej zúfalý plač. Hneď som vedel, že to je to správne miesto, kde Zúbkovú vílu zavediem.

„Pani víla,“ oslovila som ju. „Ukážem vám jednu izbu, kde je jedno malé zúfale dievčatko a čaká na váš darček,“ povedala som. „Nie, neverím ti,“ urazene zašepkala víla.

„Prosím, nezdržíme sa tam dlho, ak aj tam vás sklamú, nechám vás na pokoji a Zúbkové kráľovstvo zanikne,“ prosila som ju.

Nakoniec víla súhlasila. Čarovným práškom som nás preniesla do Miinej izby. Mia nás v izbe nevidela, ale my ju áno. Ticho plakala na posteli a zúfalo hľadala svoj darček na posteli, pod posteľou. „Vidíte?“ oslovila som vílu. „Nie všetci rodičia sa pletú do vašej práce. To dievčatko je veľmi nešťastné, lebo čakalo na tvoj darček a stavím sa s vami, že na svete je takýchto dievčatiek a chlapcov veľa. Vráťte sa k svojej práci a robte deti šťastnými, prosím!“ Úpenlivo som prosila vílu.

V tom momente som otvorila oči, pretože v izbe zaznela príjemná melódia z môjho telefónu. Na druhej strane som počula šťastný hlas. „Prišla, ona naozaj prišla!“ kričala mi Mia do telefónu až mi takmer bubienky praskli.

„Teším sa s tebou.“ Povedala som Mii a konečne som spokojná zložila telefón.

Pozrela som sa na hodinky. Bolo na nich osem hodín a pätnásť minút. Snívam sa mi to alebo to bola pravda? To sa nikdy nedozviem, ale jedno viem isto, vo svojom živote si síce budem snívať akékoľvek sny, tie prídu nocou a ja ich nebudem vedieť ovplyvniť, ale po skúsenostiach s Miou, prajem si len jedno, aby sa uskutočnili len a len tie reálne. Keby bolo keby a keby som bola... je iba sen z rozprávky...

EMA MARCINČÁKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

NÁDEJ PRE KRAMATORSKO JE NÁDEJOU PRE CELÝ SVET

Tak veru! So snami je život naozaj krásny! Mega krásny... Taký FEST...!

Snívam sa pred sto rokmi v Libanone, snívam sa aj dnes. Snívam sa aj v mojom malom-veľkom svete... A sničky budú odteraz v každej jednej mojej vete. Začíname! Poďme teda – hneď!

A kam?

Do našej triedy. Bolo nás v nej 26. A teraz je nás o jedného viac. Pamätám, ako posledná prišla Nataša. V jedno marcové ráno stála celkom sama uprostred nás. Krásne, dlhé, tmavé vlasy spletené do pšeničky boli estetickým a dokonalým dielom mamkiných rúk. Cez plece mala prehodený poloprázdnny ruksak. V rukách stískala mobil a stojac na jednom mieste prešľapovala z nohy na nohu. V jej očiach ako majáky blikali iskričky nádeje. Obrovskej nádeje, že tu na Slovensku a hlavne medzi nami v triede to bude dobré... Také „choroškoje.“

„Nataša, sadneš si do druhej lavice k Lenke. Dievčatá, ujmite sa spolužiačky a postupne ju do všetkého zasväťte!“ kládla nám na srdce naša starostlivá triedna.

Bola som šťastná ako práve nasatá blcha. Cítila som dôležitosť svojej misie. A nielen ja. Všetky baby sa na novú spolužiačku doslova vrhli. Boli sme zvedavé na jej príbeh, no zároveň sme všetky chceli úprimne pomáhať.

Prvé dni bola Nataša veľmi zdržanlivá. No postupne medzi nás zapadla ako stratená kocka z lega. Postupne sme trávili stále viac času i po škole. Zistili sme, že naša nová kamoška je rovnako bláznivá ako my. Naša partia bola s ňou viac ako „cool“. A hoci sa Nataša s nami na všetkom rada bavila a smiala, jej hlboké modré oči sa tajomného smútku ťažko vzdávali. Usadil sa jej v nich snád naveky. A to sme my chceli dáko zmeniť...

Najradšej sme mali piatkové potulky mestom. V duši nás už negniavili domáce úlohy, ktoré bolo potrebné urobiť do ďalšieho dňa. Aj Edupage bol k nám milosrdný a prajný, keď hlásil, že sú pred nami dva božské dni voľna. No hriech nevychutnať ich plnými dúškami...

„Baby, čo keby sme zašli na palacinky?“ opatrne predostrela svoj návrh Lívia.

„Óóóoch, po dnešných buchtách v našej školskej jedálni už viac cukru asi neznesiem!“ vychrlila zo seba Sofia.

„Veru, ani ja nemám veľkú chuť na sladké, palacinkové pokušenie,“ pridala sa do rozhovoru gurmánka Evka. „Už teraz ma tlačí opasok v nohaviciach a na novú dierku v ňom už nie je ani milimetrík voľného miesta,“ doplnila svoje úprimné priznanie.

„Tak si zapnime FIT appku a poďme zadostučiniť za všetky hriešne, sladké piatkové jedlá,“ no ani Janin nápad nám neučaril ako treba.

„Tak teda ako? Kam sa ide?“ zaplietla som sa do plánovania aj ja. „Nataši, rozhodni ty!“

Dievča, ktoré bolo vždy prispôsobivé a nekonfliktné, aj teraz pokrčilo plecami a kamarátsky sa usmialo. Ešteže sa do nášho rozhovoru votrela nepozvaná dozor konajúca učka. Prechádzajúc uličkami v šatni odhalila nás i naše debaty. Jej teória, že sa oveľa lepšie plánuje na čerstvom vzduchu než medzi kovovými školskými skrinkami bola skutočne pravdivá.

Len čo sme sa vymanili z osídľení školy, nohy nás samé niesli v ústrety krásnemu víkendovému popoludniu. To, že sme boli fakt super kamošky, videli v ten deň v drogérii, v kníhkupectve i v COOP Jednote.

Nakoniec sme predsa len ukotvili v pizzérii. Čo už, bruchu nerozkážeš! Aj naše chuťové poháriky na jazyku dostali v tú chvíľu zas zelenú. Všetkých sedem nás sedelo za obrovským dreveným stolom. Príjemnú atmosféru nám robila zapnutá telka a podmanivá vôňa pizzového cesta sa nutkavo lepila snáď na každú bunku nášho potulkami unaveného tela.

Kým sa piekla naša pizza, Nataša vybrala svoj tablet, ukazovala fotky, svoj milovaný domov... Hltali sme všetky informácie o jej veľkej, priestrannej posteli v detskej izbe, o kocúrovi Maxovi i mačke Míle, o obľúbenej deke, do ktorej sa rada zababušila každý večer pri telke, o svojich starých rodičoch a ockovi, ktorí zatiaľ ostali doma a na všetko dozerajú, o ...

Našu pohodičku znenazdajky vyrušila TA-trojka. Ktosi z hostí ovládačom ovládal práve idúce správy. Zábery boli veľmi reálne, ba až kruté... Zvuk z reportáže bol tak zreteľný, že slovíčko Kramatorsk sme zachytili všetky. Nataša sa vytočila, aby dovidela na obrazovku. Pri záberoch z jej rodného mesta spontánne vykrikla: „Náša škola...!“ Všetkým nám bolo jasné, že pohodový víkend sa v tú sekundu skončil. Zabalili sme si pizzu a odprevadili Natašu na autobus. Sľúbili sme si, že budeme stále v kontakte cez Messenger.

Pohoda však neprišla ani v pondelok. Nataša sa na celý víkend odmlčala a aj jej miesto v triede ostalo prázdne ďalšie tri dlhé dni. Ako kométy sme každúčku prestávku odbiehali žobrať o informácie k našej triednej. Triedna však vedela iba to, že Nataša neprišla do školy z rodinných dôvodov. Ten nepokoj a neistota boli snáď najhoršie. Natašu sme si veľmi obľúbili a kvôli nej by sme boli ochotní napísať hoci aj Vilovi Rozborilovi. Snívali sme spolu s ňou o jej skutočnom domove a verili sme, že jedného dňa sa tam s mamkou vrátia.

Naša krížová cesta skončila vo štvrtok.

„Nataša prišláaa!“ ozývalo sa celou chodbou. Konečne!!! Sadli sme si všetky okolo nej a ani sme nedýchali. Dokonca aj naši chlapi dokázali byť v tú chvíľu empatickí a zriekli sa svojich klasických ranných vylomenín.

Nataša opäť vybrala svoj tablet a ukazovala fotky i správy od otca. Ich dom je zatiaľ nepoškodený, školu vraj opravajú. Maxo i Míla sekajú dobrotu a babka s dedkom jej poslali fotku, akí sú naozaj poslušní...

Ani neviem, kedy zazvonilo na hodinu. Zrazu sme len videli, že naša suprová triedna sedela medzi nami a po líkach jej stekali drobné slzičky. Namiesto hodiny anglického speakovania sme zažívali ľudskosť a spolupatričnosť. A snívali sme... Nie nezmyselné, lež reálne sny. Pre všetkých ľudí, ako je Nataša...

Keď sa zdokonalíme v angličtine, raz napíšeme všetkým mocnárom tohto sveta, nech kvôli bohatstvu, moci a iným nezmyselným veciam nekradnú ľuďom možnosť prežiť krásny život...

LENKA SOPKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

ČAROVNÁ CERUZKA

Pondelok 06:00. Je to tu. Víkend končí, začína peklo. Večer som sa nepobalila, všetko si nechávam na ráno. Tak sa balím a balím a pre istotu skontrolujem diár. Tri pripomienky. Z troch predmetov píšeme písomky! No zbohom! Bleskovo sadám za počítač a do youtube zadávam „Ako rýchlo vyrobiť dobrý ťahák“. A bum, niečo som našla. Vyrábam. Na schodoch počujem mamu: „O päť minút ideme do školy!“ Objaví sa vo dverách a zhíkne: „Ty ešte nie si hotová? Čo tu prepánajána robíš?“

„Ehm, noo, ja ešte... kontrolujem zošity.“

„Tak si ich dokontroluješ v škole. A teraz sa chystaj, šup, šup, šup. Zase budeme meškať!“

„Meškáme aj tak vždy!“

„Tak dnes by sme nemuseli!“

Nemám na výber, musím vypnúť počítač, ale to dôležité som stihla. Do tašky hádzem všetky veci, aj tie, ktoré dnes vôbec nepotrebujem a bežím maratón do kúpeľne.

„Som hotová,“ kričím na mamu, ale tá už čaká v aute. Vyrážame.

Mama zaparkuje pri škole a ja vystupujem do svojho sveta. Pred vchodom ma čakajú kamarátky. Pozdravím ich a bežím do triedy. O dve minúty zvoní. Rýchlo vyťahujem zošity. Odrazu si spomeniem. Ten ťahák! Prehľadávam celú tašku zhora nadol. Na lavici mi namiesto matiky pristane geografia. Našla som ho! Hurááá.

Začína hodina. Ťahák skryjem do peračníka. Vo dverách sa zjaví hrozivá pani učiteľka. Všetci na ňu civíme. Kráča ku katedre, ale odrazu sa pri mne zastaví. Stfnpnem. Všimla si môj Ťahák?

„Lisa, prečo nemáš pripravenú učebnicu matematiky?“

„Prepáčte, to je omyl. Hneď to dám do poriadku.“

To bolo tesné.

„Týždenníci, rozdajte testy. Máte 30 minút. Môžete začať!“

Vytiahnem z peračníka ceruzku a spolu s ňou môj vymakaný Ťahák.

Prvé tri otázky zvládnem bez problémov. Hádajte prečo. Pri štvrtej úlohe sa pri mne opäť pristaví učiteľka. Sleduje ako počítam. Vtom ho zbadá.

„Lisa, čo to máš v ruke?“

„Ehm..., gumu?“

„Môžem ju vidieť?“

„A načo?“

„Nebud' drzá a otvor ruku!“

Nedá sa nič robiť. Učiteľka na mňa mrazivo pozrie, vezme Ťahák a hovorí: „Prvé tri príklady Ti nebudem hodnotiť!“

A teraz nastalo to pravé peklo. Nevieam ani jeden vzorec, ďalej sa nepohnem. Sedím, sedím, rozmýšľam, snažím sa odpísať od spolužiaka, ale učiteľka ma pozorne sleduje. Vtom sa moja ceruzka začne kotúľať po lavici a nakoniec sa postaví. Skoro omdliem od hrôzy. Ceruzka začne krúžkovať odpovede pri otázkach. Pokrčím plecami. No čo, aj tak neviem, ktoré sú správne, tak je to jedno. To isté sa zopakuje aj na ďalších hodinách. Všetky testy za mňa vyplní ceruzka.

Na druhý deň máme výsledky. Dve jednotky a jedna dvojka, aj to len preto, lebo mi matikárka neuznala prvé príklady. Cez prestávku som si len tak kreslím na papier mojou zázračnou ceruzkou. Odrazu sa mi vyšmykne z ruky a začne písať: „Milá Lisa, včera som za teba vyplnila testy a vidím, že som si s nimi celkom dobre poradila. Každému dieťaťu však môžem pomôcť iba trikrát. Chcela som, aby si pochopila, aký je to dobrý pocit v niečom uspieť. Teraz sa už musíš posnažiť sama, ja pôjdem pomôcť niekomu ďalšiemu.“ Spadla na zem a vykotúlala sa von z triedy.

Otvorím oči. To bol teda sen. Vyliezam z postele. Zajtra ma čaká písomka z matiky. Rozhodnem sa, že sa poobede budem poctivo učiť.

NINA VOJTUŠOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

IV. KATEGÓRIA – ZUŠ – POÉZIA

MOJE SNY

x

odišiel by som preč
tam kde je všetko čierne
svietia tam iba biele bodky
môj poletujúci vesmír
pozoroval by som slnko
červené a horúce ako paradajková polievka
mesiac a planéty a meteority
aj keď som tam ešte nikdy nebol
viem že je vesmír krásny a nekonečný

x

Max bol môj pes
čiernobiely ako deň a noc
býval u mojich starých rodičov
stále chcel niečo robiť
ale väčšinou nemal dobré nápady
hrabal ako myš po celej záhrade
vyhrabal všetky babkine kvety

a dedkove stromy
občas utiekol z domu
nepočúval ma pri venčení
ľahal ma tak silno
že ma dva dni boleli ruky
nakoniec sme ho predali na salaš
ale snívam stále o tom
že príde späť a vycvičím ho

x

králi sú už starí
vedia robiť veľké veci
potom oddychujú
sluhovia im nosia jedlo
a klauni ich zabávajú
majú veľa peňazí
môžu si kúpiť hocičo
nechcel by som byť kráľom
pretože mať veľa povinností
a na starosti celé kráľovstvo
je podľa mňa dosť ťažké

RAFAEL JÁN DABROWSKI, 1. MIESTO

KRÁĽ

v žilách mu prúdi atrament
biele dlane
často skrývajú krvavé boje
machule
vlásočnice myšlienky
tisíce potôčikov
písmená vryté do papierovej tváre
meniacich sa na slová

a na hlave zlatý kov
robí ho vládcov interpunkcie

SOŇA ČANDÍKOVÁ, 2. MIESTO

ZA OK(N)OM

oči dostali túlavé topánky
prebehli cez sklo
klopú do každého okna
tie žijú svojím životom
nie vždy sú otvorené
žalúzie na nich sú moje druhé viečka

x

vznášam sa
s vánkom ako malý list
čo spadol a chcel už ísť
svojou vlastnou cestou
neznámou
vietor čo rozfúkal ma kade-tade
stratil sa dnes v stáde
koní a či oviec
splynul s nimi
stratil sa

a nastal môjmu snívaniu koniec

NINA REPKOVÁ, 2. MIESTO

XXX

šálka zaplnená zimou
polievam ňou kvety
ukryté hlboko
v mojich snoch
počúvam
vždy mi ochutí slová
zelená bodka na papieri
aj stromček ktorý nás zohrieva
v obývačke
keď zima vonku pletie šál
na ňom svietia červené gule
ako naše srdcia a sny

NATÁLIA MATOLÁKOVÁ, 3. MIESTO

KRÁĽOVNÁ PRICHÁDZAJÚCA JAR

ihličnaté stromy v horách
dýchajú ostrý vzduch
na vrcholoch
ešte tancujú snehové víly
v dolinách už vtáčí spev vyplňa ticho
kvety vstávajú z blata
lúky žiaria ako radosť
trávy a byliny sa ponáhľajú
podať ruku oblohe
teplomer sa trochu viac rozšantil
vánok uspáva chrobáky v hojdacích sieťach
len jeho brat vietor sa hnevá
trhá nesmelú jar ako pavučinu

x

zima sa rozlieva na chodník
stromy zhodili zo seba biely šál
mláky sa kúpu v poludňajších lúčoch
celé nebo žiari tou najkrajšou modrou

x

som slnečný lúč
dnes vám ja hlásim
počasie ako rosnička
celý deň budem hasiť zimu
poobede si dám na chvíľu siestu
vtedy ma zastúpi sekretár vietor
nebude pracovať príliš rýchlo
aby ste si užili prvý jarný deň

x

motýle
jemné ako dych snežienok
krídlami vítajú slnko
objímajú sa navzájom
strážia lúky
podávajú žezlo novej kráľovnej

LENKA STARINSKÁ, ČESTNÉ UZNANIE

USPÁVANIE KVETOV

aj kvety chodia spať
keď si slnko sadá za kopce
obliekajú si svoje voňavé pyžamá
uspáva ich motýľ
spieva im
pohybom krídel
zatvára oči
farebné lupene
celú noc potom snívajú
o medonosných včelách
ktoré ich prídu ráno opeliť

ANEŽKA ŠČURKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE

IV. KATEGÓRIA – ZUŠ – PRÓZA

PRÍBEH DVOCH JABLONÍ

Jablko nepadá ďaleko od stromu, ale nie vždy sú veci také, ako na prvý pohľad vyzerajú.

Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna kráľovná s princeznou, ktoré žili v krásnom zámku na okraji čarovného lesa. Kráľ pred časom zomrel a mamu s dcérou preto spájalo ešte silnejšie puto. Mali len jednu druhú. Princezná bola veľmi zvedavá mladá dáma so šibalskými a prenikavými modrými očami. Veľmi ju lákalo preskúmať neďaleký les. Preto sa často pýtala svojej matky či sa tam môže vypraviť. Odpoveď matky bola stále rovnaká – nie. Kráľovná vedela, že ten les nie je obyčajný, ale je čarovný, preto tam svojej dcére nechcela dovoliť ísť. Ďalším dôvodom bolo to, že kráľovnin nebohý kráľ, rozhneval Pána lesa, keď nariadil poddaným ťažbu dreva, ktoré však bolo magické a vzácné. Kráľovná ho viackrát vystríhala, aby les nepokúšal, avšak kráľ bol posadnutý myšlienkou postaviť najmocnejšiu loď z magického dreva. Jedného dňa sa kráľ z lesa nevrátil. Jeho chamtivosť sa mu stala osudnou.

V lese skutočne žili rôzne čarovné bytosti, zvieratá aj rastliny, ktoré mohli byť pre neznalého človeka nebezpečné. A obzvlášť pre človeka sebeckého. Kráľovná často dcéru rozprávala príbehy z čarovného lesa a vystríhala ju pred jeho nástrahami. Dcéra mala najradšej príbeh o čarovnej kvetine, ktorá sa nesmela trhať, pretože mala moc takú silnú, že mohla premeniť človeka na čosi neprirozené. Hoci cieľom kráľovnej bolo príbehmi princeznú varovať a odstrašiť ju, spôsobili pravý opak a princeznú les lákal čoraz viac a viac. A tak, raz keď kráľovnú zamestnávali jej kráľovské povinnosti, princezná sa do lesa vybrala. Chodila čarovným lesom, prechádzala sa po ňom až prišla k čistinke kde rástli očarujúce kvety. Poznala od matky ich príbeh, ktorý vravel, že sa trhať nesmú, ale natoľko jej učarovali, že sa rozhodla niekoľko z nich odtrhnúť. Ako trhala čarovné kvety, tak sa zjavil divný pán, ktorý vyzeral veľmi nahnevane. „Ako si sa opovážila trhať tieto kvety, keď vieš, že je to zakázané! Toto sa ti stane osudným ty nešťastnica!“ Kričal. „Kto ste? Ako si dovoľujete vyhrážať sa mi? Som princezná a nič zlé som neurobila!“ Chcela sa obhájiť princezná. „Tak princezná? Si presne ako tvoj otec, ktorý zneužíval magické dary môjho lesa. Za toto ťa čaká trest!“ Povedal a premenil ju na medveďa. Vyplašená premenená princezná sa divoko rozbehla smerom k zámku. Chcela ísť za svojou mamou. Akonáhle ju zbadali kráľovské strážne, začali na ňu útočiť ostrými mečmi. Vyľakaná princezná medvedica začala srdcervúco revať. Jej rev začula v hrade aj samotná kráľovná. Vybrala sa pozrieť, čo sa deje. Keď zbadala nezvyčajnú farbu modrých očí princeznej, spoznala v mladej zúfalej medvedici svoju dcéru. Hneď sa dovtípila, že princezná musela prekročiť hranice lesa a rozhodla sa ísť vyhľadať Pána lesa. Volala naňho, plakala a prosila. Na jej naliehanie sa jej onedlho zjavil. „Celú rodinu stratíš v mojom lese krásna kráľovná, pre ich chamtivosť a neúctu k mágii tohto lesa.“ Riekol Pán lesa. „Moja dcéra nie je ako jej otec, bola len zvedavá, miluje prírodu a tvoj les ju vždy vábil! Prosím netrestaj ju za nerozvážnosť jej otca!“ Presvedčala ho kráľovná. Ale Pán lesa bol neoblomný. Kráľovná ponúkala svoj život výmenou za premenu princeznej na človeka. Pán lesa sa rozhodol prosbe kráľovnej vyhovieť. „Si dobrá matka, kráľovná. A tvoja duša je čistá.“ Povedal. „Vyhoviem tvojmu prianiu a tvoju dušu premením na najmocnejší strom v tomto lese, ktorého ovocie bude tak sladké a mocné, že každý, kto poruší pravidlá môjho lesa a odtrhne plody stromu, dopadne ako tvoja dcéra. Váš príbeh bude pre všetkých výstrahou!“

Princezná sa zrazu premenila na človeka a vo svojej pravej podobe bežala do lesa nájsť mamičku. Našla ju ležať bez života na machu uprostred čarovného lesa, pod krásnou majestátnou jabľonou. Pochopila, že kráľovná sa pre ňu obetovala a začala usedavo plakať. „Prosím Pán lesa! Prosím vráť mi ju! Sľubujem ti, že budeme tvoj les nadovšetko chrániť! Odpusť mi, že som trhala tvoje krásne kvety. No tak! Prosím!“

Jej sľub a láska k mamičke obmäkčili Pána lesa. Oživil kráľovnú, ktorá s vďakou hľadala na svoju dcéru. Pán lesa s nimi uzavrel dohodu o ochrane čarovného lesa a vedľa kráľovnej jablone vyčaroval ďalšiu, pre princeznú, na znak spečatenia ich sľubu. Obe sa ruka v ruku vrátili do zámku, kde s láskou vládli ľuďom v kráľovstve a chránili tajomstvá čarovného lesa ešte veľa rokov.

TADEÁŠ VAVRO, 1. MIESTO

KRÁLOVNÁ OSTANE KRÁLOVNOU

Moja rodina je pre mňa všetkým. Keď som bola o niečo mladšia snívala som o krásnom veľkom dome s bazénom aj o služobníctve, tak ako som to videla v mojich obľúbených telenovelách. No dnes viem, že mám toho oveľa viac. Náš domov je takým malým kráľovstvom . Keď vám poviem, že naše malé kráľovstvo susedí s naozajstným hradom asi mi len sotva uveríte.

V našom kráľovstve má každý svoje miesto. Môj ocko je kráľ, veď ako ináč? Má aj svoje miesto za stolom , kde sedí len on. Mamka je kráľovnou, ktorá je krásna a múdra. Mám dvoch bratov, tí sú princovia a ja samozrejme ich najmladšia princezná. V našom kráľovstve je vždy veselo. Mamka ako správna kráľovná miluje šaty a aj ich má toľko ako ich mali kedysi kráľovné. No a toto nášho kráľa veľmi zlosti. Jedného dňa, keď sme raňajkovali mamka ockovi povedala, že potrebuje nové šaty, lebo príde jeho sestra k nám a ona predsa musí nejako vyzerat'. To nejako je samozrejme minimálne päťkrát lepšie ako otcova sestra. Keď to otec počul skoro mu zabehlo. Pýtal sa jej ,či je normálna kupovať si nové šaty len preto, že príde jeho sestra. Mamka sa urazila a odišla do vedľajšej izby. Zakaždým mamka vyčítala, že ju vôbec neľúbi. Ocka to rozčuľovalo a zakaždým jej opakoval, že nie je kráľovnou a nech si to nemýli aj keď bývame pod hradom. Moji bratia sa pri týchto malých hádkach našich „kráľovských“ rodičov vždy dobre bavia. Skôr ako princov, pripomínajú mi skôr šašov. Po raňajkách náš kráľ išiel do lesa. Zobral so sebou aj svojich dvoch podarených princov ktorí vždy stvárajú neplechu. Vyzerá to, ako keby šiel pozrieť svoje kráľovstvo, no tento môj kráľ šiel na drevo. Náš kráľ je síce občas uhundraný, má svoje zásady, ale je pracovitý. Má proste všetky vlastnosti kráľa.

My s mamku mojou krásnou kráľovnou som zostali doma samé. Mamka bola najprv trochu zlá, pretože jej náš kráľ nedal peniaze na nové šaty. No netrvalo to dlho. Aj moja kráľovná má svoje kráľovské zásady. Dopila kávu a zo vztýčenou hlavou povedala. Dcéрка, šaty budú. A budú aj pre teba. Nech od jedu jeho sestru rozpučí, keď uvidí naše nové šaty. Pozrela som na mamku a spozorovala som ako sa díva na záves v obývačke. Bol červený s veľkými bielymi kvetmi. Uvedomila som si, že teraz sa udeje niečo naozaj veľké. Mamka si noblesne zopla vlasy , vykasala rukávy a už aj zvešala závesy. Celý čas si niečo pri tom potichu mrmlala. Pomohla som jej spratať jedlo , ktoré zostalo z raňajok a mamka si záves položila na stôl. Sledovala som ju pri tom ako sa oháňala krajčírskym metrom, ako sa bezmocne snažila na dlhý pás látky urobiť nákres strihu, ale nešlo to veľmi. Uvedomila si, že ju pozorujem a aby si zachovala svoju kráľovskú cnosť múdrej a tej najšikovnejšej zrazu odbehla a priniesla svoje šaty zo skrine. Jednoducho ich len obkreslila na látku a nakoniec vystrihla. Nakoniec zašila a šaty boli ušité. Boli trochu divné, ale tvárila som sa , že sú to tie najkrajšie šaty aké som kedy videla. Keď chcela začať šiť pre mňa , povedala som jej , že ja šaty nepotrebujem. Mamka sa veľmi tešila ako ukáže ockovi svoje nové šaty a dokáže mu , že si vie poradiť aj bez jeho pomoci a dovolenia. Bolo už poludnie a spravodlivý kráľ sa vrátil z lesa. Prvé čo zaujímalo kráľa bolo, čo dobré jeho kráľovná a princezná navarili. Kým ja som sedela a čakala čo sa teraz asi stane, vošla do kuchyne naša kráľovná v nových šatách. Spravodlivý kráľ sa len pozeral a nevedel sa vynadívať. Nechápal odkiaľ zobrala mamka nové šaty, keď jej doma žiadne peniaze nenechal. Vznešená kráľovná sa pochválila , že si ich ušila úplne sama ešte dnes ráno. Ocko šaty pochválil, ale neopovážil sa vytknúť žiadne chybičky na šatách. O malú chvíľku sa ozvali moji bratia, že sú hladní. Otec sa pridala tiež už chcel obed. Vedela som, že teraz bude zase kráľovská hádka. Moja kráľovská mamka je však dáma a otcovi odpovedala, že mala prácu, že uvariť nestihla. Veď ušit' šaty to nie je len tak, presviedčala ocka. Ani to nedopovedala a otec si všimol, že v obývačke na oknách chýbajú závesy. Bratia to hneď pochopili, čo sa stalo. Smiali sa ako dvaja šašovskí blázni. Starší brat povedal otcovi, že sú to tie závesy, ktoré mu darovala jeho sestra k narodeninám. Mamka zrazu sčervenala. Úplne zabudla, že mu ich priniesla ockova sestra z Anglicka. Boli naozaj drahé.

Ocko bol chvíľu úplne ticho, všetci sme čakali čo nastane. Otec podišiel k mamke, usadil si ju na kolená a povedal: „ Šaty máš naozaj drahé, vyzeráš v nich ako kráľovná, ale dnes pôjdeme do obchodu a kúpime ti radšej nové. A dnes celú moju kráľovskú rodinu pozývam na kráľovsky obed.“

Tak sa mamke opäť podarilo presvedčiť nášho uhundaného a občas aj lakomého kráľovského otecka, že kráľovná ostane vždy kráľovnou v každej situácii.

PAULÍNA ČUREJOVÁ, 2. MIESTO

NOČNÁ PRECHÁDZKA

Pomaly otvorím okno v zadnej miestnosti. Vyleziem na parapetu a zoskočím na zem, pričom sa mi noha zachytí o okenný rám a ja spadnem na zem a oškriem si bradu a buchnem nos. „Au!“ skríknem do vetra a rýchlo si uvedomím aká hlúpa som. Prečo som nešla zadnými dverami? Postavím sa na nohy a všimnem si, že mi chýba topánka. Obzriem sa na okno- jasné, že zostala tam! Prichytená za šnúrky. Rýchlo si ju zoberiem, obujem a zaviažem na dvakrát, len pre istotu. Vykočím do tmavej noci. Na nebi sa rozlialo mesačné svetlo, ktoré mi svieti na cestu. Mesiac je pre mňa ako malé svetielko nádeje. Ako sa hovorí nádej nie je stratená, ak vieš prikázať svetlu svietť! Milujem Harryho Pottera. Prešmyknem sa okolo malej fontány a preleziem cez diery v plote- nikto o nej nevie len ja.

Vdýchnem ten príjemný pach nočného vánku spojeného s smogom. Pripomína mi to slobodu. Takú tú slobodu, ktorú som už dávno necítila. Otec mi plánuje rozvrh na všetky dni a má ma pod dozorom 24/7. Vravieva, že to robí pre moju ochranu. Aby mi nikto neublížil a nemohol mnou manipulovať- pritom si vôbec neuvedomuje, že on mnou manipuluje najviac. Tiež vraví, že raz to pochopím. Raz pochopím aké je to byť v takej nebezpečnej brandži ako je on. Že keď sa stanem mafiánskou kráľovnou a preberiem jeho celoživotné dielo, že pochopím prečo je také dôležité strážiť si súkromie a dávať pozor na svojich milovaných. No on by tiež mohol pochopiť aké dôležité je pre 16-ročné dievča mať slobodu a nemať naplánovaný život od začiatku do konca.

Hodím si na seba kapucňu mikiny, strčím si ruky do vreciek a vykočím po popraskanom chodníku. Pouličné lampy na tejto strane mesta svietia jasnejšie ako mesiac s hviezdami. Neznášam umelé svetlo. Zabočím za roh a dostanem sa do menej modernej oblasti tohto mesta. Pouličné lampy tu preklikávajú niektoré sotva svietia. Steny domov sú popraskané a zdobia ich grafity ako šperky. Väčšina obchodov je buď už zatvorená alebo sú vo výkladoch porozbíjané okná či zatĺčené s drevenými doskami. Ulice sú ľudoprázdne. Predsa len, kto by išiel o polnoci na prechádzku? Asi len ja. Tak, ale ja inokedy nemôžem vytiahnuť päty z domu. Maximálne, čo sa dostanem von z toho väzenia, keď musím ísť na nejaké dôležité pojednávania alebo benefičné party s otcom, ktoré zakrývajú pravý zmysel stretnutia. Vraví, že v mojom veku už zorganizoval niekoľko akcií a všetky mu vyšli. A mňa to akože má trápiť?

Zahnem znovu za roh a narazím do niekoho. Zapotácam sa a spadnem na zadok. Na zápästiach mi vyhrkne bolesť. Nemusím sa na ne ani pozrieť, aby som vedela, že som si ich oškrela. Super! Ako to potom vysvetlím otcovi? „Nevieš dávať pozor?“ spýta sa mladík nado mnou. Je to vysoký hnedovlasý chlapec s hnedými očami v bielej mikine. „Ja, že neviem dávať pozor?! Ty si stál v ceste!“ skríknem. Otec hovorí, že vždy musíš ukázať, kto má navrch. Kto je tu pánom. A vždy to musíš byť ty. „Ale pozrime. Princezná si udrela ručičku?“ spýta sa posmešne, keď si obzriem dlane. „Nechceš, aby som ti pofúkal bebíčko?“ spýta sa detinským hlasom. To mu nedarujem. Vyskočím na nohy a dám mu facku. Zaspätkuje a chytí si prekvapene líce. „Ty malá...“ jeho ruka vyletí do vzduchu. Vo chvíli, keď je jeho ruka skoro pri mojom líci ho iná ruka zadrží. Ten niekto na neho začne hovoriť tichým hlasom. Na môj vkus až príliš pokojným. „Ťa neučili slušného správania?“ má tichý príjemný hlas. Podľa jeho hlasu usudzujem, že je to chlapec. Hnedovlasý chlapec si vyslobodí ruku a otočí sa k záchrancovi. „Čo si to dovoľuješ?!“ skríkne a snaží sa chlapca buchnúť do brucha, lenže on sa uhne na bok, chytí jeho vystretú ruku a hodí ho o stenu. Hnedovlasý chlapec narazí do steny a vykriekne od bolesti. Záchranca k nemu podíde a zastane tesne pred ním. Útočník si drží brucho v divnom predklone. „Ospravedlň sa!“ Šepne sotva počuteľne chlapec. Ticho. „Ospravedlň sa!“ skríkne a vrazí päťou do steny vedľa útočníka. Stačil jeden úder, aby si rozbil hánky. Svedčí o tom krv, ktorá sa v mesačnom svite javí ako čierna tekutina. Krv začala stekať po stene. To akú má silu ten chlapec? „Nebudem to opakovať.“ Povie. „Pre...“ začne chlapec a napne ho. „Prepáč.“ Dostane zo seba. Záchranca ho chytí za mikinu a povie: „Zmizni odtiaľto.“ A pustí ho. Chlapec rýchlo zdrhne.

„Si v poriadku?“ spýta sa chlapec hľadiac na krvavú škvrnu na stene. „Ja... áno. A ty?“ spýtam sa. „O mňa si nerob starostí.“ Povie a otočí sa na mňa. Jeho výzor ma prekvapí. Je veľmi pekný. Má hnedé neposlušné vlasy, ktoré mu padajú do očí a veľké pery. Podľa kriviek očí a tónu pleti predpokladám, že je ázijského pôvodu. Na sebe má čiernu mikinu a na tom šedú riflovku. Prečo mu to v tom tak pristane? Zadávam sa do jeho krásnych hnedých očí a on urobí to isté. Tak trochu vyzerá ako mačka, preletí mi myslou. „Tečie ti krv.“ Povie a podíde ku mne. Ja rýchlo zatnem ruky v päste v domnienke, že myslí to. Ale on mi palcom prejde popod nosom. Pravá ruka mi vystrelí k nosu. Utriem si ho prstami, na ktorých mi zostane čierna leptavá tekutina. Sakra! Som v háji. Pozerám sa na ruku ako na nejaký výjav.

„Pod' so mnou.“ Povie chlapec. „Čo?!“ „Pod' so mnou ošetřím ti to.“ Vysvetlí. „Nie! Nič to nie je a k tomu...“ „Ak to nič nie je prečo máš potom oškretú aj bradu a zatínaš päť?“ skočí mi do reči.

Bystrý. Taký by sa k nám hodil. Možno ho navrhнем otcovi, ako nejakého tajného agenda... alebo môjho osobného bodyguarda. Malé dažďové kvapky pomaly začínajú padať z oblohy. Výborne teraz ešte bude pršať! „Mám ťa prehovárať?“ zdvihne obočie nevšímajúc si začínajúci lejak. „Premýšľam.“ Povie a uhnem pohľadom. Ak povie, že nie otec ma zabije, že som ušla. Ale ak povie áno zabije ma, pretože som ušla z domu a ešte bola u nejakého neznámeho chlapca. Takže v tomto prípade, presne viem aká je moja voľba. „Kde bývaš?“ spýtam sa a on sa usmeje. Má taký rozkošný úsmev! A tie vlasy, ktoré mu už stihol zmáčať dážd'.... prečo chlapci musia vyzeráť najlepšie, keď majú mokré vlasy? „Kúsok odtiaľto.“ Povie. „Pod' za mnou.“ Dodá a zvrtnie sa na odchod. Za toto budem mať doživotné domáce väzenie!

REBEKA ŠÁLOVÁ, 3. MIESTO

KRÁĽOVSTVO YENIFASIDENOCHI

Cez tú riekú nikdy nikto neprešiel. Delila naše kráľovstvá od kedy pamätám. No z rozprávání mojej mamy viem, že to tak vždy nebývalo. Pred tisícročiami sme žili spolu, v jednote. Navzájom sme si pomáhali. Ale teraz sa nás boja. Divosi. tak nás nazývajú. Vďaka nim už medzi nami nie sú kráľ s kráľovnou. Vďaka vojne, ktorú rozpútali, sme prišli o našich nigisiti -vládcov. Tesne pred smrťou sa premenili na zlaté svetielka a vzniesli sa k oblohe. Takto na nás stále môžu dávať pozor. Tráva ma príjemne štekľí medzi prstami na nohách. Hľadím na oblohu a premýšľam. Koho zajtra kvety asi vyberú? Vždy vybrali múdreho a spravodlivého nigisiti. Inak to nebude ani teraz. Prevalím sa na bok.

„Čo myslíš,“ pošeptnem bratovi „Koho semawai abeba vyberú?“

„Neviem,“ znie jeho jednoduchá odpoveď „Čo myslíš ty?“

Nemusím sa dlho zamýšľať „Salem. Je milá. Neublížila by ani muške. Alebo Aniu. V škole vyniká, učiteľia ju len chvália. Tiež by to mohol byť Aquila alebo Lynn. Vyzerajú akoby sa pre vládnutie narodili.“

Obzriem sa na brata. Zaspal. Ako vždy. Znovu sa zahľadím na oblohu. Mesiac ma fascinoval od narodenia. Zistila som však, že sa mení. Niektoré noci ho nevidno. Vtedy ho volám nov. Tieto noci si vždy niečo želám. Potom sa začne znovu kúsok po kúsku objavovať. Dorastá a pracuje na mojom prianí. No a nakoniec je z neho trblietavá guľa na oblohe. Spln. To sa plnia všetky priania na svete. No to ho vyčerpá a znovu sa stráca. Je to akoby cúval. Je z neho nov. Nový Mesiac. Dnes je spln. Všetko čo som si priala bolo, aby kvety vybrali dobrého nigisiti. Viem, že tieto priania by sa nikomu nemali prezrádzať, ale musela som to povedať bratovi. Ešte chvíľu hľadím zhyponotizovane na mesiac, a potom od únavy zaspím.

~

Dnes. Dnes je ten deň. Semawai abeba – modré kvety vyberú nového nigisiti. Zažila som to len raz. Bolo to úžasné. Ľud z YenifasiDenochi sa zide pri semawayi abeba. Tie na pravé poludnie vyberú nového nigisiti. Nikto ale vlastne nepozná k semawai abeba cestu. Keď je ten čas, nohy nás k ním jednoducho dovedú. Inak to nebolo pred tisíc rokmi, inak to nie je ani teraz. Nohy ma sami vedú. Prechádzam popri riekach, lúkach, jazerách a nakoniec sa ocitnem pri semawai abeba. Slnko je už vysoko na oblohe. O chvíľu sa to stane. Začnem potichu odpočítavať. Päť, štyri, tri, dva, teraz! Zrazu počujem magickú hudbu semawai abeba. Zatvorím oči a vychutnávam si ju. Mám chuť tancovať. Chcem pohnúť nohami, no už pod nimi necítim príjemne vlažnú vodu a ani piesok. Spanikárím a otvorím oči. Vnášam sa. Pred sebou uvidím modrú žiaru. Obzriem sa dookola. Nič len modrá. Obzerám sa na všetky strany, až kým kútikom oka nezazriem niečo iné ako modrú farbu. To sú predsa nigisiti! Stoja predo mnou. Lepšie povedané, vznášajú sa rovnako ako ja.

Prvá prehovorí kráľovná „Och drahá. Vedela som, že to budeš ty!“

„Staraj sa o svoj ľud s láskou a porozumením. Máš naše požehnanie. Nesklam nás.“ pridá sa aj kráľ.

Nechápavo sa na nich pozerám. Mám milión otázok, no kým sa však stihnem spamätať a niečo povedať, miznú mi pred očami.

Opäť som pri rieke kde rastú semawai abeba. Stále sa však vznášam. Ľudia kľáčia a bijú sa do pŕs. Deti behajú dookola a špliechajú vodu. Všetci kričia z plných pľúc, nigisiti. Ja. Ja...som nigisiti. Klesám k zemi. Len čo stojím pevnými nohami vo vode ľudia začnú spievať. Snažia sa napodobniť hudbu semawai abeba. Dobehe za mnou brat. Má vlhké oči, ale na tvári mu hrá úsmev.

„No tak vidíš! Nesrin. Tvoje prianie sa splnilo.“ rozosmeje sa a začne špliechať okolo mňa vodu, Čo ma rozveselí. Pridáme sa k tancujúcim ľuďom a oslavujeme spolu s nimi.

Znovu hľadím na mesiac. Ten sivý, trblietavý kruh na oblohe. Po lícach mi tečú horúce slzy. Kričím na celé lesy. Ako mi to mohol Mesiac spraviť? Zvnútra ma to zožiera. Tento deň, to, že som nigisiti. Budem musieť opustiť svoju rodinu. Môjho brata. Všetky myšlienky sa zamotávajú do kľbka. Ale jedna sa tlačí dopredu. Všetko ma núti o nej premýšľať.

Čo sa teraz asi deje v susednom kráľovstve?

Kráľovstvo UkweziN'inyerni

Cez tú riekú nikdy nikto neprešiel. Delila naše kráľovstvá od kedy pamätám. No z rozprávání mojej mami viem, že to tak vždy nebývalo. Pred tisícročiami sme žili spolu, v jednote. Navzájom sme si pomáhali. Ale oni to všetko pokazili. Myslia si, že sú lepší. Vďaka nim moja matka umrela. Vďaka vojne ktorú rozpútali, sa môj otec celé dni trápi! Kvôli nim, sa jeho zdravie deň čo deň zhoršuje! Doktori tvrdia, že zajtra tu už nemusí byť. Znovu som spustila prívál slz. Prečo? Prečo!!? Nemôžem prísť o oboch. Divosi. To oni. Teraz už viem, že ľudia z mesta mali pravdu. Započujem tiché zaklopanie na dvere. Vyskočím na rovné nohy, utriem si slzy a rukou rýchlo prehrabnem vlasy.

„Môžem...?“ za dverami stojí sestra.

„Jasné pod'. Niekde sa posad'." po zemi sa váľajú roztrhané vankúše, z kníh sú vytrhané strany a na stole je rozliaty atrament. Moja izba je zdemolovaná. Mnou.

„Otec..." začne sestra a mne sa už do očí znovu tlačia slzy „cíti, že sa už blíži jeho...koniec. A preto by nám chcel zajtra oznámiť ktorá z nás zasadne na trón.“

„Hmm." ligocú sa mi oči. Viem, že si to Amaya všimla.

„Chceš sa o tom rozprávať?“

„Nie." pošepnem tak ticho, akoby iba lístie zašumelo.

Sedíme vedľa otcovej postele. Snažím sa zadržať slzy. Bojím sa. Čo bude ďalej?

„Rozhodol som sa. Musím povedať, že to bola náročná voľba, ale som si istý, že som vybral dobre." hovorí otec.

Myslím, že to bude Anika. Je z nás najstaršia a aj najzodpovednejšia. To sú vlastnosti, ktoré naše kráľovstvo potrebuje.

„Naše kráľovstvo potrebuje múdru a zodpovednú kráľovnú, ktorá bude svojmu ľudu načúvať a chrániť ho. Pre to som sa rozhodol vybrať Lucille." dopovie otec a zatvára oči. Tep sa mi zrýchli a obleje ma studený pot.

„Nie, nie, nie oči! Otvor oči, hovor so mnou. To nie je možné. Ja nemôžem vládnuť. Prosím..." z očí mi padajú slzy. Toto nie je možné. To nemôže byť pravda. Ako by som to mohla byť ja?

„Bojíš sa. Chápem. Ale to ty. Musíš to byť ty. Si tá pravá..." posledné otcove slová. Pre mňa.

Amaya za mnou sa rozplače a Melanie vyťahuje servítku.

„Zbohom otec." zašepká Anika ľadovým hlasom.

Prehadzujem sa v posteli. Hlavou mi behá milión myšlienok. Čo teraz? Zajtra bude korunovácia. Nevládnem to. Ako mám vládnuť ľuďom, keď sa neviem postarať ani o ružu ktorú mi matka darovala. O jedinú vec, ktorá mi po nej zostala. Aj tak ma nikto nechce vidieť na tróne. Slúžky si už o mne šepkajú a roznášajú kadejaké klebety. Bude mi chcieť kňaz vôbec položiť korunu na hlavu? Čo ak nie? Čo spravím. Ako mi len otec mohol na ramená položiť také bremeno? Premýšľam. Mohla by som poprosiť Aniku o pomoc.

„Aniku? Vari ti niekedy Anika s niečím pomohla?" začujem odniekiaľ „ Anike ani ostatným tvojim sestram neradno dôverovať. Plánujú pomstu. Závvidia ti. Prečo otec vybral teba? Si predsa najmladšia. Neskúsená. Ako vôbec o tebe mohol povedať, že si "tá pravá"? Mala by si ich počuť. Prečo asi na teba tie slúžky tak gánili? Zamysli sa, Lucille..."

Moje sestry? Ako mohol otec do mňa vkladať toľkú nádej? Tu niet inej pomoci. Rozhodla som sa.

Utečiem!

KATARÍNA CHRANČOKOVÁ, ČESTNÉ UZNANIE